



## Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών

Σύγχρονες τάσεις στη γλωσσολογία για εκπαιδευτικούς

Διπλωματική Εργασία

Η αναπαράσταση των γυναικοκτονιών σε ηλεκτρονικά  
ειδησεογραφικά κείμενα: Κριτική ανάλυση και διδακτικές  
προτάσεις

Ελένη Ανδρούτσου

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Βασιλική Τσάμη

Ιωάννινα, Φεβρουάριος 2025

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της φοιτήτριας Ελένης Ανδρούτσου που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης η συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας της συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Η συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

Η αναπαράσταση των γυναικοκτονιών σε ηλεκτρονικά  
ειδησεογραφικά κείμενα: Κριτική ανάλυση και διδακτικές  
προτάσεις

Ελένη Ανδρούτσου

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Βάσια Τσάμη

ΣΕΠ, ΕΑΠ

Συν-Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Μαρία Γεωργάλου

ΣΕΠ, ΕΑΠ

Ιωάννινα, Φεβρουάριος 2025



### ***Ευχαριστίες***

*Ευχαριστώ θερμά την α' επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα. Τσάμη Βασιλική, για την πολύτιμη συμβουλευτική της κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας. Οφείλω πολλά στην αμέριστη καθοδήγησή της, την πίστη της στις δυνατότητές μου και την συνεχόμενη υποστήριξή της καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας μου. Ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλω στους συγγενείς, τους φίλους και τις φίλες μου, που ενθάρρυναν καθ' όλη την διάρκεια της εργασίας μου.*

*Ιδιαίτερο ευχαριστώ οφείλω στους γονείς μου Δώρα και Δημήτρη, καθώς και στην αδερφή μου Αλεξάνδρα, που με πίστεψαν, με στήριζαν και με ενθάρρυναν να ολοκληρώσω αυτό το ταξίδι. Η παρούσα εργασία είναι αφιερωμένη σε αυτούς.*

## Περίληψη

Η έμφυλη βία αποτελεί ένα κοινωνικό ζήτημα που σχετίζεται με την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως των γυναικών. Η βία κατά των γυναικών είναι αποτέλεσμα της φυσικοποίησης των έμφυλων διακρίσεων και ανισοτήτων και μέσω αυτής ενισχύεται η επιβολή της ανδρικής υπεροχής έναντι του γυναικείου φύλου. Η αύξηση της έμφυλης βίας και κατ' επέκταση των γυναικοκτονιών αποτελεί κυρίαρχο ζήτημα της ελληνικής κοινωνίας και κορυφαία είδηση για τον ειδησεογραφικό λόγο. Τα ειδησεογραφικά κείμενα αποτελούν κυρίαρχο μέσο για την ανάδειξη ή απόρριψη των ζητημάτων των γυναικοκτονιών, των έμφυλων διακρίσεων και των κυρίαρχων έμφυλων λόγων, ωστόσο διαμορφώνουν τις ειδήσεις με βάση την ιδεολογία του κάθε εκδοτικού οργανισμού.

Η παρούσα εργασία επιχειρεί την διερεύνηση έμφυλων στερεοτύπων και διακρίσεων που εντοπίζονται σε υποθέσεις γυναικοκτονιών σε διάφορα ηλεκτρονικά ειδησεογραφικά άρθρα. Η μελέτη επικεντρώνεται σε υποθέσεις γυναικοκτονιών που εντοπίζονται στον ελληνικό χώρο κατά το διάστημα 2012-2022. Συγκεκριμένα, αναλύονται κριτικά τέσσερα ειδησεογραφικά άρθρα που αφορούν δύο υποθέσεις γυναικοκτονιών που συνέβησαν το 2021. Στόχος της έρευνας είναι η αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο παρουσιάζονται τα γεγονότα από τους εκδοτικούς οργανισμούς των ειδησεογραφικών κειμένων και τους εμπλεκόμενους στις υποθέσεις γυναικοκτονιών, καθώς και η διερεύνηση των ιδεολογιών που διαμορφώνουν ή αναπαράγουν.

Η ανάλυση των δεδομένων επικεντρώνεται στο πώς μέσα από τις γλωσσικές επιλογές των αρθρογράφων ή των ομιλητών/τριών κατασκευάζονται έμφυλες διακρίσεις και πατριαρχικές αντιλήψεις, που ορίζουν το θύμα συνυπεύθυνο με την εκτέλεση της γυναικοκτονίας, μέσα από τις γλωσσικές επιλογές των αρθρογράφων ή των ομιλητών/τριών. Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η μελέτη της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου, αξιοποιώντας ως μεθοδολογικό εργαλείο για την κειμενική ανάλυση την Συστημική Λειτουργική Γραμματική του Halliday.

## Λέξεις – Κλειδιά

Έμφυλη βία, έμφυλες ταυτότητες, ειδησεογραφικός λόγος, γυναικοκτονία, Κριτική Ανάλυση  
Λόγου

# The Representation of Femicides in Online News Articles: A Critical Analysis and Educational Proposals

Eleni Androutsou

## Abstract

Gender-based violence is a social issue related to the violation of human rights, particularly those of women. Gender-based violence is a result of the naturalization of gender discrimination and inequalities, and through it, the imposition of male superiority over the female gender is reinforced. The increase in gender-based violence and, consequently, femicides, is a dominant issue in Greek society and a top news story in the media. News articles are a key medium for highlighting or dismissing issues of femicides, gender discrimination, and dominant gender discourses. However, they shape the news based on the personal ideology of each media organization.

This paper aims to investigate gender stereotypes and discrimination found in femicide cases in various online news articles. The study focuses on femicide cases in Greece between 2012 and 2022. Specifically, four news articles concerning two femicide cases from 2021 are critically analyzed. The aim of the research is to assess how the events are presented by the media organizations of the news articles and the parties involved in the femicide cases, as well as to investigate the ideologies they shape or reproduce.

The data analysis focuses on how gender discrimination and patriarchal views are constructed, which define the victim as co-responsible for the femicide, through the linguistic choices of the journalists or speakers. Critical Discourse Analysis was used for the data analysis, employing Halliday's Systemic Functional Grammar as a methodological tool for textual analysis.

## **Keywords**

Gender-based violence, gender identities, journalistic discourse, femicide, Critical Discourse Analysis



## Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	i
Περίληψη.....	ii
Abstract.....	iv
Περιεχόμενα.....	vi
Κατάλογος πινάκων.....	viii
Συντομογραφίες - Ακρωνύμια.....	ix
1. Εισαγωγή.....	1
2. Θεωρητικό Πλαίσιο.....	3
2.1. Ορίζοντας την έννοια λόγος.....	3
2.2. Η Κριτική Ανάλυση Λόγου.....	4
2.3. Κριτικός Γραμματισμός και Πολυγραμματισμοί.....	6
2.3.1. Πολυγραμματισμοί.....	8
2.4. Το φύλο.....	10
2.5. Η διαμόρφωση έμφυλων ταυτοτήτων μέσω του λόγου.....	10
2.5.1. Γλωσσικός σεξισμός και έμφυλα στερεότυπα.....	11
2.6. Ειδησεογραφικός λόγος.....	12
2.6.1. Είδη και χαρακτηριστικά και ιδεολογία του ειδησεογραφικού λόγου.....	12
2.7. Έμφυλη βία και MME.....	14
2.8. Γυναικοκτονίες: Ορισμός, εννοιολόγηση και προβληματισμοί.....	15
3. Μεθοδολογικό Πλαίσιο.....	16
3.1. Επιλογή ερευνητικού υλικού.....	16
3.2. Τρόπος ανάλυσης δεδομένων.....	17
3.2.1. Halliday: Συστημική Λειτουργική Γραμματική.....	17

4. Ανάλυση.....	22
4.1. Η αναπαράσταση της γυναικοκτονίας στα Γλυκά Νερά.....	22
4.1.1. Οι λεπτομέρειες του εγκλήματος μέσα από την οπτική του/της αρθρογράφου.....	23
4.1.2. Η αναπαράσταση του θύτη από την εγκληματολόγο.....	27
4.1.3. Η εκτίμηση του ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή για την συμπεριφορά του θύτη.....	30
4.1.5. Η οπτική του δράστη για το έγκλημα.....	38
4.2. Εγκλημα στη Δάφνη: Η αναπαράσταση της γυναικοκτονίας.....	43
4.2.1. Η εκτέλεση της δολοφονίας μέσα από την σκοπιά του/της αρθρογράφου.....	44
4.2.3. Η οπτική του θύτη για το έγκλημα.....	48
5. Συγκριτική θεώρηση των δύο υποθέσεων.....	61
6. Διδακτική Πρόταση.....	64
6.1. Στόχοι και φάσεις της διδακτικής πρότασης.....	64
6.1.1. Βιώνοντας «το γνωστό και το νέο».....	64
6.1.2. Εννοιολογώντας «μέσω ορολογίας και μέσω θεωρίας».....	66
6.1.3. Αναλύοντας «λειτουργικά και κριτικά».....	67
6.1.4. Εφαρμόζοντας «κατάλληλα και δημιουργικά».....	69
7. Συμπεράσματα.....	72
8. Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	75
Παραρτήματα.....	80
Παράρτημα Α: Η συλλογή δεδομένων των ειδησεογραφικών άρθρων.....	80
Παράρτημα Β: Τα υπό ανάλυση αποσπάσματα των επιλεγμένων ηλεκτρονικών ειδησεογραφικών άρθρων.....	85
Παράρτημα Γ: Φύλλα εργασίας για την διδακτική πρόταση.....	90

## Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Η θέση του/της αρθρογράφου για την γυναικοκτονία της Καρολάιν Κράουτς...	25
Πίνακας 2. Η θέση της εγκληματολόγου για την γυναικοκτονία στα Γλυκά Νερά.....	27
Πίνακας 3. Η θέση του ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή για την προσωπικότητα του δράστη....	31
Πίνακας 4. Η θέση του δράστη για την δολοφονία της Καρολάιν.....	40
Πίνακας 5. Η οπτική του/της αρθρογράφου για την γυναικοκτονία στη Δάφνη.....	44
Πίνακας 6. Η απολογία του δράστη για το έγκλημα στη Δάφνη.....	49

## Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΚΑΛ: Κριτική Ανάλυση Λόγου

ΜΜΕ: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

ΣΛΓ: Συστημική Λειτουργική Γραμματική

π.χ.: παραδείγματος χάριν

βλ.: βλέπε

## 1. Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται το ζήτημα των γυναικοκτονιών, που αποτελεί ένα από τα πιο επίκαιρα κοινωνικά θέματα. Το έναυσμα για την εκπόνηση αυτής της εργασίας, αποτέλεσε το ενδιαφέρον της γραφούσας για την μελέτη του τρόπου αναπαράστασης των γυναικοκτονιών στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (εφεξής ΜΜΕ) και συγκεκριμένα στα ηλεκτρονικά ειδησεογραφικά κείμενα. Στόχος υπήρξε ο επιπλέον προβληματισμός σχετικά με ζητήματα έμφυλων διακρίσεων και κοινωνικών ανισοτήτων, που διαμορφώνονται ή αναπλαισιώνονται μέσα από έμφυλους ή κυρίαρχους λόγους που συναντώνται συχνά στα ΜΜΕ.

Πιο αναλυτικά, η παρούσα εργασία μελετά τον τρόπο αναπαράστασης των γυναικοκτονιών στην Ελλάδα σε διάφορα ηλεκτρονικά ειδησεογραφικά κείμενα. Ειδικότερα, διερευνάται πώς διαμορφώνονται οι έμφυλες ταυτότητες στον ειδησεογραφικό λόγο και ειδικότερα τους ρόλους του θύτη, του θύματος, των προσωπικών τους σχέσεων, καθώς και την σύγκριση τους με τις αντιλήψεις του εκάστοτε κειμενικού παραγωγού. Το υλικό μελέτης αποτελείται από υποθέσεις γυναικοκτονιών που πραγματοποιήθηκαν το διάστημα 2012 – 2021. Προς ανάλυση, επιλέχθηκαν ενδεικτικά οι δύο πιο πρόσφατες υποθέσεις γυναικοκτονιών που πραγματοποιήθηκαν το 2021.

Ως εργαλείο μελέτης των ειδησεογραφικών άρθρων επιλέχθηκε και χρησιμοποιήθηκε η Κριτική Ανάλυση Λόγου (εφεξής ΚΑΛ), με σκοπό να ερευνηθεί και να τονιστεί ο τρόπος που οι γλωσσικές επιλογές διαμορφώνουν ή αναπαράγουν έμφυλες διακρίσεις. Ακόμη, μέσω της ΚΑΛ, διερευνάται το πώς τα ΜΜΕ αποτελούν κυρίαρχες εξουσιαστικές ομάδες, που ελέγχουν, επηρεάζουν και διαμορφώνουν τις κοινωνικές ιδεολογίες.

Ως μεθοδολογικό εργαλείο για την μελέτη και κριτική ανάλυση των επιλεγμένων ειδησεογραφικών άρθρων επιλέχθηκε η Συστημική Λειτουργική Γραμματική του Halliday (εφεξής ΣΛΓ).

Η εργασία πλαισιώνεται από έξι κεφάλαια. Το 1<sup>ο</sup> κεφάλαιο αποτελεί την εισαγωγή της εργασίας. Το 2<sup>ο</sup> κεφάλαιο αποτελεί το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας και πραγματεύεται στοιχεία που αφορούν τα ζητήματα των έμφυλων διακρίσεων, των γυναικοκτονιών και των ειδησεογραφικών κειμένων. Συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά στον διαχωρισμό του



βιολογικού και κοινωνικού φύλο και έπειτα μελετάται ο τρόπος που ο λόγος συμβάλλει στην διαμόρφωση έμφυλων ταυτοτήτων. Ακόμη, διερευνάται ο ρόλος του γλωσσικού σεξισμού στην κατασκευή έμφυλων στερεοτύπων. Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στον ειδησεογραφικό λόγο και ειδικότερα στα είδη, τα χαρακτηριστικά και την ιδεολογία του. Έπειτα, μελετάται το ζήτημα της έμφυλης βίας και ο τρόπος αναπαράστασής της από τα ΜΜΕ. Τέλος, δίνεται σημασία στην μελέτη της πιο ακραίας μορφής έμφυλης βίας, τις γυναικοκτονίες. Το 3<sup>ο</sup> κεφάλαιο αποτελεί το μεθοδολογικό πλαίσιο της εργασίας και πραγματεύεται την επιλογή του ερευνητικού υλικού και την διερεύνηση της έννοιας του λόγου. Έπειτα προσεγγίζονται θεωρητικά η αρχή της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου, ο Κριτικός Γραμματισμός, οι Πολυγραμματισμοί, καθώς και το μεθοδολογικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για την κριτική ανάλυση των επιλεγμένων ειδησεογραφικών άρθρων: η Συστημική Λειτουργική Γραμματική του Halliday. Το 4<sup>ο</sup> κεφάλαιο εμπεριέχει την ανάλυση των ειδησεογραφικών άρθρων που επιλέχθηκαν, με βάση τις επιστημονικές μελέτες που περιγράφονται στο προηγούμενο κεφάλαιο. Αναλύονται τέσσερα ειδησεογραφικά άρθρα που αφορούν δύο υποθέσεις γυναικοκτονιών το διάστημα 2021. Το 5<sup>ο</sup> κεφάλαιο αφορά την συγκριτική θεώρηση των ειδησεογραφικών άρθρων που αναλύθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο και την εξέταση των κοινωνικών πραγματικοτήτων που διαμορφώνονται μέσα από τα κείμενα. Το 6<sup>ο</sup> κεφάλαιο πραγματεύεται μια διδακτική πρόταση που βασίστηκε στην θεώρηση του Κριτικού Γραμματισμού και σχεδιάστηκε με βάση το μοντέλο των πολυγραμματισμών. Συγκεκριμένα, η διδασκαλία αφορά μαθητές/τριες της Γ' Λυκείου και περιλαμβάνει δραστηριότητες για την κριτική ανάλυση των ειδησεογραφικών κειμένων που αναλύθηκαν στην παρούσα εργασία. Τέλος, το 7<sup>ο</sup> κεφάλαιο αποτελεί τα συμπεράσματα της παρούσας εργασίας, ενώ το 8<sup>ο</sup> κεφάλαιο πραγματεύεται της βιβλιογραφικές αναφορές.

## 2. Θεωρητικό Πλαίσιο

### 2.1 Ορίζοντας την έννοια λόγος

Αρχικά, η έννοια λόγος μπορεί να ερμηνευτεί ως ένα δομημένο και οργανωμένο σύστημα επικοινωνίας, μέσω του οποίου κατασκευάζονται και κατευθύνονται οι εμπειρίες, οι αντιλήψεις, και οι συμπεριφορές των ανθρώπων. Ο λόγος αφορά ένα σύστημα νοημάτων, από το οποίο σχηματίζονται «αναπαραστάσεις πτυχών του κόσμου» (Αρχάκης, 2020: 28). Υπό αυτό το πρίσμα, ο λόγος δεν αντανakλά απλά την κοινωνία, αλλά συμμετέχει στην κατανόηση και συγκρότησή της (Αρχάκης, 2020: 29). Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, ο λόγος καλλιεργεί ποικίλες αναπαραστάσεις της κοινωνίας μέσα από κοινωνικές ιεραρχίες και γνωστικές αποφάνσεις, συγκροτώντας ανταγωνιστικές και αντιθετικές πτυχές της κοινωνικής πραγματικότητας (Στάμου, 2014: 159). Επομένως, γίνεται αντιληπτό πως πρόκειται για διάφορους λόγους που όταν είναι συμβατοί με τους κυρίαρχους κοινωνικούς λόγους, αλληλεπιδρούν και συντελούν στην διαμόρφωση των κυρίαρχων κοινωνικών τάξεων. Ωστόσο, όταν οι γλωσσικές πρακτικές δεν συμβαδίζουν με τους κυρίαρχους γλωσσικούς θεσμούς και γίνονται ανταγωνιστικές, επιχειρείται η αποφυσικοποίηση των κυρίαρχων λόγων και ενισχύονται οι προσπάθειες για «κοινωνικοπολιτισμική αλλαγή» (Αρχάκης, 2020: 31-32).

Η βασική αρχή του λόγου επικεντρώνεται στον τρόπο που το γλωσσικό σύστημα διαμορφώνει τα συναισθήματα, τις αναμνήσεις, τις στάσεις και τις ταυτότητες των ανθρώπων, καθώς και στον τρόπο που αντανakλά την ευρύτερη κατανόηση του κόσμου, έχοντας ως βάση τα ιστορικά, γλωσσικά και πολιτισμικά στοιχεία (Παπαθανασίου, 2009: 101).

Ο λόγος λειτουργεί «κατασκευαστικά». Η δημιουργία κοινωνικών πραγματικοτήτων και οι ταυτότητες που οικοδομούν τα υποκείμενα στα πλαίσια του κοινωνικού τους ρόλου διαμορφώνονται από τις γλωσσικές επιλογές των ομιλητών/τριών. Επομένως, ο λόγος κατασκευάζει ποικίλες εκδοχές των πραγμάτων, ανάλογα με τις γλωσσικές επιλογές που χρησιμοποιεί ο/η εκάστοτε ομιλητής/τρια, για να σχηματίσει τις προσωπικές κοινωνιοπολιτικές του/της οπτικές (Παπαθανασίου, 2009: 101). Μέσω του λόγου τα άτομα διαμορφώνουν την ταυτότητά τους, σύμφωνα με το περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται και

την εικόνα που επιθυμούν να οικοδομήσουν. Παράλληλα, η γλώσσα διαμορφώνει την προσωπική εικόνα, την ταυτότητα του κάθε υποκειμένου, καθώς και τον τρόπο που την οπτικοποιούν και την κατανοούν οι συνομιλητές/τριές τους. Ο λόγος συνδέεται με την υποκειμενικότητα, τις απόψεις, τα όρια και τα συναισθήματα των υποκειμένων σχετικά με την ιδέα του «εαυτού», αλλά και με την αλληλεπίδραση των ατόμων με τον κόσμο.

Σύμφωνα με τον Fairclough (2020: 55), οι γλωσσικές επιλογές αναπαριστούν τις ποικίλες και διαφορετικές αντιλήψεις που συναντώνται σε ένα κοινωνικό σύνολο. Η ποικιλομορφία του λόγου γίνεται ευκολότερα αντιληπτή, όταν αναπαρίστανται αντίθετες γνώμες για την πραγματικότητα, όπως για παράδειγμα η αναπαράσταση των ρόλων των δύο φύλων και τα έμφυλα στερεότυπα που δημιουργούνται. Υπό αυτό το πρίσμα, είναι σημαντικό να τονιστεί η ιδεολογική δράση του λόγου. Συγκεκριμένα, η ιδιότητα του λόγου ως μέσο κατασκευής κοινωνικών πραγματικοτήτων και άσκησης ελέγχου δεν είναι ευδιάκριτη, αφού η ιδεολογία επηρεάζει την διαμόρφωση των κοινωνικών πραγματικοτήτων, αναπαριστώντας ως κυρίαρχα τα νοήματα που αναπτύσσονται στον λόγο. Υπό αυτό το πρίσμα, οι άνθρωποι ενεργούν και σκέφτονται με βάση τις απόψεις και τις αντιλήψεις που αναπαράγονται σε κείμενα και ομιλίες μέσω της ιδεολογικής διάστασης του λόγου (Στάμου, 2014: 151).

Βασικό εργαλείο μελέτης της ιδεολογικής διάστασης του λόγου, αποτελεί η ΚΑΛ, η οποία θα αναλυθεί στην επόμενη ενότητα (2.2.).

## 2.2 Η Κριτική Ανάλυση Λόγου

Η ιδεολογική σχέση λόγου και κοινωνίας μελετάται υπό το πρίσμα της ΚΑΛ. Μέσω της ΚΑΛ επιχειρείται η ανάλυση των διαφόρων λεξικογραμματικών στοιχείων ως προς τις κοινωνικές αντιλήψεις και ιδεολογίες και τις σχέσεις εξουσίας που συναντώνται στο κοινωνικό σύνολο (Στάμου, 2014: 151).

Η ΚΑΛ αναπτύχθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1990, έπειτα από μια επιστημονική συνάντηση ερευνητών/τριών που πραγματοποιήθηκε στο Άμστερνταμ, σε μια προσπάθεια να εξεταστεί η κοινωνική διάσταση της γλώσσας (Wodak 2001: 4). Η ΚΑΛ μελετά σε ποικίλα κειμενικά είδη την σχέση γλώσσας, κοινωνίας και ιδεολογίας, προκειμένου να παρατηρηθούν και να σημειωθούν οι αιτίες των κοινωνικών αδικιών, οι δυσκολίες αλλά και οι μέθοδοι αντιμετώπισής τους (Fairclough, 2020: 62). Η ΚΑΛ σχετίζεται με την κοινωνική προσέγγιση



της γλώσσας, με αποτέλεσμα τα γλωσσικά νοήματα να αντιμετωπίζονται ως κοινωνικά και όχι ως προσωπικά στοιχεία έκφρασης. Επομένως, οι λεξικογραμματικές επιλογές στον λόγο δεν αποτελούν αποκλειστικά στοιχεία της προσωπικής ιδιοσυγκρασίας των ατόμων, αλλά διαμορφώνονται σύμφωνα με τις κοινωνικοπολιτικές και ιστορικές συνθήκες με τις οποίες αλληλεπιδρούν τα υποκείμενα (Μητσκοπούλου, 2001). Ακόμη, η ΚΑΛ επιτρέπει την διερεύνηση διαφόρων στρατηγικών που επιχειρούν να μεταβάλλουν και να αναδιαμορφώσουν τις κοινωνικές δομές (Fairclough, 2020: 57). Στο πλαίσιο αυτό, η ΚΑΛ μέσω της μικρο-ανάλυσης των κειμένων και της μακρο-ανάλυσης των κοινωνικών δομών, εξετάζει τις ταυτότητες που διαμορφώνουν τα υποκείμενα μέσα σε ένα κοινωνικό σύνολο, καθώς και τις σχέσεις μεταξύ γλώσσας, κοινωνίας και ιδεολογίας (Στάμου, 2014: 149).

Ο ρόλος της ιδεολογίας είναι αξιοσημείωτος για την ΚΑΛ, καθώς αποτελεί βασικό στοιχείο για την κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας (Παυλίδου, 2007). Μέσω της ιδεολογίας διαμορφώνονται, αναπτύσσονται και επαναλαμβάνονται σχέσεις εξουσίας και κυριαρχίας (Στάμου, 2014: 151). Υπό αυτό το πρίσμα, η ΚΑΛ μελετά τις αντιλήψεις που κατασκευάζονται από τον λόγο καθημερινά και που οδηγούν στην διαμόρφωση κοινωνικών πραγματικοτήτων.

Μέσω της ΚΑΛ αναλύονται οι τρόποι που τα κείμενα αντανakλούν την κοινωνική πραγματικότητα, καθώς και οι σχέσεις που δημιουργούν, συντηρούν, παγιώνουν ή φυσικοποιούν τις κοινωνικές ανισότητες και κυριαρχίες. Αναλυτικά, η ΚΑΛ εξετάζει τα γλωσσικά εργαλεία που δημιουργούν, καθοδηγούν ή ελέγχουν τις κοινωνικές αντιλήψεις και τις στρατηγικές που οδηγούν σε κοινωνικό στιγματισμό ή αποκλεισμό (Wodak, 2011: 53). Επομένως, μέσω της ΚΑΛ, γίνεται αντιληπτό ότι το γλωσσικό σύστημα βρίσκεται σε συνεχή και αμοιβαία επίδραση με την κοινωνία, καθώς πλαισιώνει, αντανakλά, νομιμοποιεί ή αναπαράγει τις κοινωνικές δομές στα πλαίσια της κοινωνικής πραγματικότητας (Fairclough, 1992). Η κατασκευή ποικίλων διαφορετικών πραγματικοτήτων είναι αποτέλεσμα της «επικοινωνιακής ικανότητας» των ανθρώπων, κατά την οποία τα υποκείμενα χρησιμοποιούν συγκεκριμένα γλωσσικά στοιχεία, ανάλογα με τις υφιστάμενες κοινωνικές δομές και περιστάσεις (Στάμου, 2011: 181).

Στο πλαίσιο της ΚΑΛ έχουν αναπτυχθεί τρεις βασικές προσεγγίσεις:

1. Η κοινωνιογνωσιακή (socio-cognitive) του VanDijk (2001)

2. Η λογοϊστορική της ομάδας της Βιέννης (discourse-historical) (Wodak, 2001)
3. Η κοινωνιοπολιτισμική προσέγγιση (socio-cultural) του Fairclough (2003)

Κατά την κοινωνιογνωσιακή μελέτη του VanDijk, εξετάζεται ο βαθμός όπου οι κοινωνικές αναπαραστάσεις, οι προσωπικές εμπειρίες και οι συλλογικές αντιλήψεις επηρεάζουν την γνώμη των υποκειμένων για ένα κείμενο, ανεξάρτητα από την βούληση του/της συγγραφέα (Στάμου, 2014: 157). Συνεχίζοντας, κατά την λογοϊστορική μελέτη της Wodak, εξετάζεται η σύνδεση και ο βαθμός αλληλεξάρτησης του κοινωνικού πλαισίου με το ιστορικό υπόβαθρο. Ειδικότερα, συνιστάται η μελέτη και η σύγκριση σύγχρονων κειμένων με παλαιότερα που αναλύουν το ίδιο θέμα, προκειμένου να διερευνηθούν διεξοδικά από το παρελθόν ως το παρόν (Στάμου, 2014: 158). Τέλος, κατά την κοινωνιοπολιτισμική μελέτη του Fairclough, εξετάζεται η αλληλεπίδραση του μικρο - επιπέδου της γλώσσας με το μακρο - επίπεδο των κοινωνικών δομών. Αναλυτικότερα, το μικρο - επίπεδο μελετά τα λεξικογραμματικά στοιχεία ενός κειμένου, ενώ το μακρο-επίπεδο την αλληλεπίδραση γλώσσας – ιδεολογίας (Σερακιώτη, 2015: 682).

## 2.3 Κριτικός Γραμματισμός και Πολυγραμματισμοί

Ο όρος «γραμματισμός» χρησιμοποιείται για να περιγράψει την ικανότητα των υποκειμένων να χειρίζονται ορθά τον προφορικό και γραπτό λόγο στις εκάστοτε επικοινωνιακές περιστάσεις. Ο γραμματισμός εμπεριέχει την έννοια του αλφαριθμητισμού, αλλά είναι ευρύτερος από αυτόν, καθώς δεν αποτελεί απλώς την ικανότητα των ατόμων για γραφή και ανάγνωση. Ο γραμματισμός σχετίζεται με την δεξιότητα των υποκειμένων να λειτουργούν ορθά στις διάφορες επικοινωνιακές καταστάσεις μέσα από γλωσσικά και μη γλωσσικά κείμενα (γραπτού και προφορικού λόγου, χάρτες, εικόνες) και αποτελεί πυρήνα της διδακτικής του λόγου, καθώς αποσκοπεί στην διαμόρφωση της επικοινωνιακής ικανότητας των ατόμων (Μητσικοπούλου, 2001). Ο γραμματισμός αναπτύσσεται με φυσικό τρόπο από την πρώτη ηλικία των ατόμων, μέσα στο οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον που διδάσκονται τη μητρική γλώσσα και τις κοινωνικές επικοινωνιακές ανάγκες και συνεχώς εξελίσσεται. Μέσω του γραμματισμού κατακτώνται διαδικασίες που αφορούν την επικοινωνιακή και κριτική ικανότητα των ατόμων (Baynham, 2002: 21). Ο γραμματισμός αποτελεί ένα πολύπλευρο σύμπλεγμα ποικίλων προσεγγίσεων και θεωρήσεων, καθώς τα

εκάστοτε γλωσσικά περιβάλλοντα απαιτούν τη γνώση διαφόρων μορφών γραμματισμού (McKay, 2009: 684).

Θα λέγαμε, λοιπόν, ότι η έννοια του γραμματισμού θέτει στο επίκεντρο την επίτευξη και ανταλλαγή κοινωνικών στόχων και νοημάτων, καθώς αποτελεί μια ιδεολογική δράση που κατασκευάζει σαφείς ή υπόρρητες κοινωνικές ιδεολογίες. Υπό αυτό το πρίσμα, ο γραμματισμός μπορεί να μελετάται τόσο από την οπτική της κοινωνικής κυριαρχίας όσο και μέσω της προσωπικής και κοινωνικής ιδεολογίας, κάνοντας λόγο για *κριτικό γραμματισμό* (Baynham, 2002: 11).

Αρχικά, ο κριτικός γραμματισμός μπορεί να ερμηνευτεί ως η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των ανθρώπων, με σκοπό να ελέγχουν τα γλωσσικά δεδομένα με βάση την προσωπική τους ιδεολογία και αντίληψη για την κοινωνία και τους ανθρώπους. Ο κριτικός γραμματισμός βασίζεται στην κατανόηση ότι τα κείμενα αποτελούν ιδεολογικές κοινωνικές κατασκευές των δημιουργών τους και διαμορφώνουν ή αναπαράγουν σχέσεις εξουσίας (Τεντολούρης & Χατζησαββίδης, 2014: 411). Ακόμη, ερμηνεύεται ως η ικανότητα των ατόμων να εξετάζουν κριτικά και να αλληλεπιδρούν με τα κείμενα. Ο κριτικός γραμματισμός μπορεί να αποτελέσει σημαντικό μέσο για την ενίσχυση της κριτικής σκέψης των ατόμων σχετικά με τις μορφές γραμματισμού και τις λειτουργίες του. Ακόμη, μέσω του κριτικού γραμματισμού υπογραμμίζεται η ιδεολογική διάσταση των μορφών γραμματισμού, καθώς όπως και οι υπόλοιπες μορφές της γλώσσας έτσι και οι πρακτικές του γραμματισμού είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τις κυρίαρχες κοινωνικές ιδεολογίες (Μητσικοπούλου, 2001). Υπό αυτό το πρίσμα, στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας ο κριτικός γραμματισμός επικεντρώνεται στην ανάλυση κειμένων, με στόχο την κριτική ενδυνάμωση των ατόμων ως προς τις κοινωνικές ιδεολογίες.

Ο κριτικός γραμματισμός προσεγγίζει τα κείμενα ως μέσα κατασκευής και αναπαραγωγής συγκεκριμένων αντιλήψεων, που δεν αναπαριστούν ουδέτερα και αντικειμενικά τα γεγονότα της κοινωνικής πραγματικότητας (Τεντολούρης & Χατζησαββίδης, 2014: 411). Σε παιδαγωγικό πλαίσιο ο κριτικός γραμματισμός εστιάζει στην ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας των υποκειμένων απέναντι στις ιδεολογικές οικονομικές και κοινωνικοπολιτισμικές αντιλήψεις που αντανakλώνται στα κείμενα (Στάμου, Πολίτης & Αρχάκης, 2016: 32). Σκοπός της παιδαγωγικής προσέγγισης του κριτικού γραμματισμού είναι η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των μαθητών/τριών απέναντι σε κείμενα που

κατασκευάζουν κοινωνικές πραγματικότητες και σχέσεις εξουσίας, ανάλογα με τη φυλή, την γλώσσα, το φύλο, την εθνικότητα και την κοινωνική τάξη των υποκειμένων (McKay, 2009: 712). Μέσω του κριτικού γραμματισμού εξετάζονται ερωτήματα που αφορούν (Baynham, 2002: 12-13):

1. τον σκοπό και τον λόγο δημιουργίας του κειμένου,
2. τα συμφέροντα που εξυπηρετεί ή υπονομεύει,
3. την αναδημιουργία του κειμένου σε κάποιο άλλο κοινωνικό πλαίσιο.

### 2.3.1 Πολυγραμματισμοί

Η ανάπτυξη του κριτικού γραμματισμού στην εκπαίδευση μπορεί να πραγματοποιηθεί με την αξιοποίηση του μοντέλου των πολυγραμματισμών. Κύριος στόχος των πολυγραμματισμών είναι η ανάπτυξη της κριτικής στάσης των μαθητών/τριών απέναντι σε πολύπλευρες κοινωνιογλωσσικές καταστάσεις. Η προσέγγιση των πολυγραμματισμών βασίζεται στο οκταμερές μοντέλο: βιώνοντας το γνωστό, βιώνοντας το νέο, εννοιολογώντας μέσω ορολογίας, εννοιολογώντας μέσω θεωρίας, αναλύοντας λειτουργικά, αναλύοντας κριτικά, εφαρμόζοντας κατάλληλα, εφαρμόζοντας δημιουργικά. Συγκεκριμένα:

- Το στάδιο «βιώνοντας το γνωστό» βασίζεται στην κατάκτηση της γνώσης μέσω της αξιοποίησης κειμένων που αφορούν τις καθημερινές εμπειρίες και τα γεγονότα που βιώνουν οι μαθητές/τριες, ώστε να διασφαλίζεται η προσοχή και το ενδιαφέρον τους. Οι μαθητές/τριες αποκτούν ευκολότερα και αποτελεσματικότερα την γνώση, όταν προκύπτει από κείμενα που ταυτίζονται με τις προσωπικές τους εμπειρίες και τις ταυτότητές τους (Φτερνιάτη, 2010).
- Το στάδιο «βιώνοντας το νέο» προβλέπει την εξοικείωση των μαθητών/τριών με νέα πράγματα που δεν γνώριζαν έως τότε. Στο συγκεκριμένο στάδιο οι μαθητές/τριες αποκτούν τη νέα γνώση, ανακαλύπτουν το άγνωστο και αναθεωρούν τις αντιλήψεις τους μέσω καινούριων κειμένων και εμπειριών (Κουτσογιάννης, 2017: 300-301).
- Το στάδιο «εννοιολογώντας μέσω ορολογίας» στοχεύει στην κατανόηση εννοιών που θα διδαχθούν κατά την διδασκαλία. Ειδικότερα, περιλαμβάνει δραστηριότητες που στοχεύουν στην ενεργό κατάκτηση των γλωσσικών μηχανισμών για την κατανόηση του υπό μελέτη κειμένου (Φτερνιάτη, 2010). Στο συγκεκριμένο στάδιο, οι

διδασκόμενοι/ες εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές, ταξινομούν, ονοματοδομούν και αναπτύσσουν ορισμούς σε αφηρημένες έννοιες.

- Στο στάδιο «εννοιολογώντας μέσω θεωρίας», οι μαθητές/τριες γενικεύουν εξειδικευμένες έννοιες, προβαίνουν δηλαδή από το ειδικό στο γενικό ή αφηρημένο, με σκοπό να αναδείξουν τα όσα διδάχτηκαν (Κουτσογιάννης, 2017: 302).
- Το στάδιο «αναλύοντας λειτουργικά» όπου οι μαθητές/τριες αξιολογούν κείμενα που τους είναι οικεία και δίνουν βαρύτητα στον έλεγχο των κειμενικών δομών, της λογικής και των σχέσεων αιτίας και αποτελέσματος που σκιαγραφούνται στα κείμενα
- Το στάδιο «αναλύοντας κριτικά» επιδιώκει την ενίσχυση της κριτικής ικανότητας των παιδιών. Οι διδασκόμενοι/ες καλούνται να εντοπίζουν τα ποικίλα κοινωνικοπολιτισμικά μηνύματα των κειμένων, αξιολογώντας τα κοινωνικά πλαίσια στα οποία έχουν παραχθεί. Οι μαθητές/τριες μελετούν και ερευνούν κριτικά τις φυσικοποιημένες ιδεολογίες σε σχέση με το πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο ανήκουν (Φτερνιάτη, 2010).
- Το στάδιο «εφαρμόζοντας κατάλληλα» στοχεύει στην εκτίμηση των γνώσεων που έλαβαν οι μαθητές/τριες σε πραγματικό χρόνο και συνθήκες. Ειδικότερα, ο έλεγχος της εγκυρότητας της γνώσης που έλαβαν οι μαθητές/τριες, στοχεύει στο να κατανοήσουν τα παιδιά αν οι νέες πληροφορίες είναι χρήσιμες ή λειτουργικές.
- Στο στάδιο «εφαρμόζοντας δημιουργικά» οι μαθητές/τριες καλούνται να εκτιμήσουν τις γνώσεις που έλαβαν, μέσα από την αναδιαμόρφωση των κειμένων που μελέτησαν σε διαφορετικά κοινωνικοπολιτισμικά ή επικοινωνιακά περιβάλλοντα (Φτερνιάτη, 2010). Οι μαθητές/τριες διαβιβάζουν δημιουργικά την γνώση σε διαφορετικές επικοινωνιακές καταστάσεις (Κουτσογιάννης, 2017: 304).

Οι παραπάνω όροι αποτελούν μεταγανέστερες εκδοχές των τεσσάρων σταδίων πολυγραμματισμών. Συγκεκριμένα, οι όροι βιώνοντας «το γνωστό και το νέο» αντικαθιστούν τον όρο της «τοποθετημένης πρακτικής», οι όροι εννοιολογώντας «μέσω ορολογίας και μέσω θεωρίας» αντικαθιστούν τον όρο της «ανοιχτής διδασκαλίας», οι όροι «αναλύοντας λειτουργικά και κριτικά» αντικαθιστούν τον όρο της «κριτικής παισίωσης» και οι όροι εφαρμόζοντας «κατάλληλα και δημιουργικά» αντικαθιστούν τον όρο της «μετασχηματισμένης πρακτικής».

## 2.4 Το φύλο

Ο όρος φύλο πραγματεύεται την κατηγοριοποίηση των ανθρώπων σε αρσενικό ή θηλυκό, σύμφωνα με τα βιολογικά τους χαρακτηριστικά (Πολίτης, 2006: 37). Ωστόσο, στην κοινωνιολογία ο όρος φύλο ορίζει εκτός από τα βιολογικά χαρακτηριστικά των ανθρώπων και τα κοινωνικά. Συγκεκριμένα, ο όρος «βιολογικό φύλο» ερμηνεύεται ως η διάκριση των ατόμων με βάση τις βιολογικές διαφορές που ορίζονται από την ανατομία του σώματος, ενώ ο όρος «κοινωνικό φύλο» περιλαμβάνει τα κοινωνικοπολιτισμικά χαρακτηριστικά και τις συμπεριφορές των ανθρώπων (Holmes, 2016: 200).

Η κοινωνιολόγος Ann Oakley κατηγοριοποίησε το βιολογικό φύλο σε αρσενικό και θηλυκό, διαχωρίζοντας τις βιολογικές διαφορές και το κοινωνικό φύλο σε ανδρικό και γυναικείο, τονίζοντας τις κοινωνικοπολιτισμικές διαφοροποιήσεις των ατόμων (Κογκίδου & Πολίτης, 2006: 6). Πιο αναλυτικά, το βιολογικό φύλο ερμηνεύεται ως η εγγενής διαφοροποίηση των ατόμων, με αποτέλεσμα να παραμείνει αμετάβλητο, πέρα από τις περιπτώσεις που μεταβάλλεται με ιατρική παρέμβαση (π.χ. αλλαγές φύλου) (Παυλίδου, 2006: 16).

Από την άλλη πλευρά, ο όρος του κοινωνικού φύλου αποτελεί προέκταση του βιολογικού φύλου και σχετίζεται με τις αλλαγές που εντοπίζονται στα άτομα μέσω των κοινωνικών τους δράσεων και επιλογών. Το κοινωνικό φύλο επιδρά με αμοιβαιότητα με τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των ανθρώπων (ηλικία, επάγγελμα) και κατασκευάζουν τις κοινωνικές τους ομοιότητες ή διαφορές (Αρχάκης & Τσάκωνα, 2011: 38). Ακόμη, το κοινωνικό φύλο πραγματεύεται τους ρόλους των ανθρώπων, μέσα από τις χειρονομίες, τις γλωσσικές επιλογές, τις δραστηριότητες, τις κινήσεις και τις συμπεριφορές και σκιαγραφεί την ερμηνεία του αν κάποιο άτομο οικοδομεί τον εαυτό του ως άνδρα ή γυναίκα σε ένα κοινωνικό περιβάλλον (Πολίτης, 2006: 48).

## 2.5 Η διαμόρφωση έμφυλων ταυτοτήτων μέσω του λόγου

Οι ταυτότητες και οι κοινωνικοί ρόλοι αποτελούν κύριο γνώρισμα για την οικοδόμηση των κοινωνικών πραγματικοτήτων. Τα άτομα ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του βιολογικού και κοινωνικού τους φύλου διαμορφώνουν ποικίλες κοινωνικές πραγματικότητες που σκιαγραφούν την προσωπικότητά τους. Το φύλο αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό για την

κατασκευή των ατομικών ταυτοτήτων και ξεκινά από τη γέννηση (βιολογική ταυτότητα) και εξελίσσεται μέσω της διαδικασίας της κοινωνικοποίησης των ατόμων (κοινωνική ταυτότητα) (Πολίτης, 2006: 29).

Οι κοινωνικές απαιτήσεις κατασκευάζουν συγκεκριμένες έμφυλες ταυτότητες ως κυρίαρχες, υποδεικνύοντας στα άτομα συγκεκριμένες έμφυλες συμπεριφορές ως «αναμενόμενες» και «σωστές» (Αρχάκης & Τσάκωνα, 2011: 47).

Μέσω των γλωσσικών επιλογών, του ντυσίματος και των συμπεριφορών κατασκευάζονται έμφυλες ταυτότητες. Συγκεκριμένα, η οικοδόμηση έμφυλων ταυτοτήτων είναι αποτέλεσμα της υιοθέτησης συγκεκριμένων γλωσσικών επιλογών και συμπεριφορών που σχετίζονται με τα δύο φύλα (αρσενικό ή θηλυκό) (Γούτσος, 2013: 199). Μέσω της γλώσσας αποτυπώνονται χαρακτηριστικά και συμπεριφορές που διαχωρίζουν τον ανδρικό και γυναικείο ρόλο, δημιουργώντας έμφυλες ταυτότητες (Holmes, 2016: 201). Πιο αναλυτικά, οι κοινωνικές απαιτήσεις αποδίδουν στις γυναίκες τη χρήση πρότυπων γλωσσικών τύπων, καθώς «οφείλουν» να έχουν πιο «σωστή συμπεριφορά» σε αντίθεση με του άντρες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν μια πιο «ανεπίσημη» γλώσσα που αποκλίνει από την πρότυπη (Holmes, 2016: 209). Υπό αυτό το πρίσμα, η χρήση υβριστικού και προσβλητικού λεξιλογίου στερεοτυπικά συνδέεται με κοινωνικές ταυτότητες αρσενικότητας ενώ προσλαμβάνεται ως μη αναμενόμενο και πιθανόν κοινωνικά κατακριτέο όταν εντοπίζεται στις κοινωνικές ταυτότητες θηλυκότητας.

### **2.5.1 Γλωσσικός σεξισμός και έμφυλα στερεότυπα**

Σε ένα κοινωνικό πλαίσιο τα κοινωνικά υποκείμενα διαχωρίζονται νοητικά σε κατηγορίες σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά τους (φύλο, εθνικότητα, ηλικία, θρησκεία), δημιουργώντας στερεότυπα που εξυπηρετούν ένα ιδεολογικό κοινωνικό συνεχές. Η αναπαραγωγή στερεοτύπων βασίζεται κατά κύριο λόγο στα ΜΜΕ που δημιουργούν και προβάλλουν αντιλήψεις και στάσεις με βάση τις κυρίαρχες κοινωνικές ιδεολογίες (Ξένου, 2014: 101). Υπό αυτό το πρίσμα, τα άτομα ή οι ομάδες κατηγοριοποιούνται μέσα από την κατασκευή θετικών και κυρίως αρνητικών στερεοτύπων (Ξένου, 2014: 98-99). Τα στερεότυπα που προβάλλονται και επαναλαμβάνονται από τα ΜΜΕ και τον δημόσιο λόγο, κατηγοριοποιούν τους ανθρώπους ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους και επιφέρουν καταστάσεις βίας,



ρατσισμού και έμφυλων διακρίσεων. Ο ρατσισμός που αναφέρεται στα έμφυλα στερεότυπα ονομάζεται και σεξισμός.

Ο σεξισμός εμπεριέχει μια σειρά από διαβαθμισμένες έμφυλες διακρίσεις, όπως γλωσσικός σεξισμός, έμφυλοι ρόλοι, λεκτική ή σωματική βία, βιασμοί, γυναικοκτονίες. Παρακάτω θα γίνει αναφορά στον γλωσσικό σεξισμό, καθώς αποτελεί κυρίαρχο μέσο στην κατασκευή έμφυλων στερεοτύπων και την αναπαράσταση των γυναικοκτονιών που μελετώνται στην εργασία.

Ως γλωσσικός σεξισμός ερμηνεύεται η χρήση εξουσιαστικού λόγου των ταυτοτήτων αρσενικότητας έναντι των ταυτοτήτων θηλυκότητας. Πιο αναλυτικά, ο γλωσσικός σεξισμός σχετίζεται με τα γλωσσικά στοιχεία που είτε καθορίζουν τον γυναικείο ρόλο, είτε τον αποσιωπούν (Γκασούκα, 2018: 53). Για τον λόγο αυτό, σε αρκετές γλώσσες παρατηρείται η ανισότιμη γλωσσική αντιμετώπιση του γυναικείου φύλου μέσα από την αντρική αντίληψη (εξωτερική εμφάνιση) ή την εξαρτημένη ταυτότητα των γυναικών (γυναίκα, ερωμένη, κόρη).

Τέλος, αξιοσημείωτη είναι η αναφορά στην ελληνική γραμματική, όπου προωθείται ο γλωσσικός σεξισμός μέσω της κυριαρχίας του αρσενικού γένους που εκφράζει «περιεκτικά» το θηλυκό (ο/η ιατρός, ο/η συγγραφέας) (Γεωργαλίδου & Λαμπροπούλου, 2016: 36).

## 2.6 Ειδησεογραφικός λόγος

Ο ειδησεογραφικός λόγος αποτελεί ένα είδος δημοσιογραφικού λόγου και αποσκοπεί στην πληροφόρηση των ατόμων για τα γεγονότα της επικαιρότητας. Τα κείμενα ειδησεογραφικού λόγου συνδέουν τους/τις αναγνώστες/τριες με τα γεγονότα της κοινωνικής πραγματικότητας που θεωρούνται σημαντικά και αξιομνημόνευτα. Τα κείμενα οικοδομούνται και αξιολογούνται από τους εκάστοτε ειδησεογραφικούς παραγωγούς, οι οποίοι αναπλαισιώνουν τις αντιλήψεις των κοινωνικών πραγματικοτήτων και διαβιβάζουν πληροφορίες και γνώσεις για τα κοινωνικά συμβάντα (Γιαλαμπούκη, 2008: 16).

### 2.6.1 Είδη, χαρακτηριστικά και ιδεολογία του ειδησεογραφικού λόγου



Στον ειδησεογραφικό λόγο εντοπίζονται διάφορα κειμενικά είδη σε ηλεκτρονική (π.χ. τηλεοπτικές ειδήσεις) ή έντυπη μορφή (π.χ. άρθρα). Ο συντακτικός και λεξιλογικός του χαρακτήρας συμβαδίζει περισσότερο με στοιχεία που εντοπίζονται στον γραπτό λόγο. Το ύφος του, κατά κύριο λόγο, είναι ουδέτερο και απρόσωπο, φανερώνοντας την κειμενική αποστασιοποίηση του/της αρθρογράφου, με σκοπό να παρουσιαστούν τα γεγονότα με «αντικειμενικότητα» και «αξιοπιστία» (Γιαλαμπούκη, 2008: 16).

Ωστόσο, τα ειδησεογραφικά κείμενα δεν παρουσιάζουν ουδετερότητα προς την ιδεολογία. Ο εκάστοτε εκδοτικός οργανισμός ή/και συγγραφέας τροποποιεί τα ειδησεογραφικά κείμενα ως προς το περιεχόμενο, την οργάνωση και το ύφος, προσδίδοντας την προσωπική του ιδεολογική ταυτότητα (Πολίτης, 2014: 484). Η ιδεολογική διαφορά των κειμένων ερμηνεύεται από ποικίλες πρακτικές:

1. τη σειρά των πληροφοριών: Στον ειδησεογραφικό λόγο η παρουσίαση των ειδήσεων δεν ακολουθεί χρονολογική σειρά. Γεγονότα που κατασκευάζουν οπτικές της κοινωνικής πραγματικότητας τροποποιούνται, αναδιαμορφώνονται και προκρίνονται. Προκειμένου να διατηρηθεί αναλλοίωτο το ενδιαφέρον του αναγνωστικού κοινού, οι σημαντικότερες ειδήσεις επισημαίνονται στην αρχή του κειμένου και η αφήγηση των γεγονότων επαναλαμβάνεται σε όλο το κείμενο. Ωστόσο, ο ιδεολογικός τους προσδιορισμός φανερώνεται συχνά από την αρχή του κειμένου, προκειμένου να υποδείξουν τις διαφορετικές αντιλήψεις που κατασκευάζουν την κοινωνική πραγματικότητα (Αρχάκης & Τσάκωνα, 2013: 17).
2. τα γλωσσικά στοιχεία και το ύφος: Οι συντακτικές (ενεργητική – παθητική σύνταξη, τροπικότητα, ονοματοποιήσεις) και λεξιλογικές επιλογές (προσφωνήσεις, συναισθηματικό λεξιλόγιο, μεταφορές) των συντακτών/τριών φανερώνουν τις ιδεολογικές τους αντιλήψεις και εξυπηρετούν τους επικοινωνιακούς σκοπούς τους, όπως την απόκρυψη ή απόδοση ευθυνών (Ανδρουτσόπουλος, 2001: 175-176). Ως προς το ύφος των ειδησεογραφικών κειμένων εντοπίζονται πέντε αντιθετικά ζεύγη που φανερώνουν τον ιδεολογικοπολιτικό προσανατολισμό των κειμένων: 1) πληροφοριακό/συγκινησιακό ύφος, 2) επίσημη/ανεπίσημη γλώσσα, 3) αντίθεση κοινωνικής ισχύος/αλληλεγγύης, 4) παραδοσιακές/σύγχρονες αξίες και 5) εθνοκεντρισμός/διεθνισμός (Πολίτης, 2014: 484-485).

3. την αξιολόγηση των ειδησεογραφικών κειμένων: Αφορά τις προσωπικές αντιλήψεις και γνώσεις των κειμενικών δημιουργών μέσω των γλωσσικών τους επιλογών. Ακόμη, σχετίζεται με την οργάνωση των πληροφοριών στο κείμενο και πρεσβεύει την αλληλεπίδραση των αρθρογράφων με τους/τις αναγνώστες/στριες (Φραγκάκη, 2010: 304).
4. την προφορικοποίηση: Επιτυγχάνεται μέσω της χρήσης ευθέος λόγου και στοχεύει στη δημιουργία μιας οικείας και άμεσης σχέσης μεταξύ του κειμενικού παραγωγού και του αναγνωστικού κοινού (Χατζησαββίδης, 2008: 586-588).

Τις περισσότερες φορές τα κείμενα του ειδησεογραφικού λόγου πραγματεύονται περιπτώσεις έμφυλης βίας, ρατσισμού ή γυναικοκτονιών, καθώς αποτελούν κυρίαρχα θέματα στην καθημερινότητα των ανθρώπων. Στο επόμενο κεφάλαιο (2.4.), θα αναλυθεί η έννοια της έμφυλης βίας και ο τρόπος που αναπαρίσταται από τα ΜΜΕ.

## 2.7 Έμφυλη βία και ΜΜΕ

Ως έμφυλη βία μπορεί να οριστεί η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οποιαδήποτε έμφυλη διάκριση λόγω βιολογικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών. Η έννοια της «έμφυλης βίας» παρουσιάζεται εντονότερα στις γυναίκες λόγω της κατώτερης κοινωνικής τους θέσης στα πλαίσια των πατριαρχικών κοινωνιών. Η έμφυλη βία περιλαμβάνει σωματικές, ψυχολογικές, οικονομικές και σεξουαλικές πράξεις βίας έναντι των γυναικών (Κουρουτσίδου & Γκασούκα, 2021: 137-141) και προκαλεί σωματικές και ψυχικές επιπτώσεις στα θύματα. Η πιο έσχατη και ακραία μορφή έμφυλης βίας είναι οι γυναικοκτονίες, δηλαδή η δολοφονία των γυναικών λόγω του βιολογικού τους φύλου.

Σημαντικός διαμεσολαβητής των περιπτώσεων έμφυλης βίας είναι τα ΜΜΕ, τα οποία μέσω του ειδησεογραφικού λόγου μπορούν να επισημάνουν ή να συγκαλύψουν οπτικές της κοινωνικής πραγματικότητας. Ο ειδησεογραφικός λόγος αναπαριστά την έμφυλη βία μέσα από τέσσερις πτυχές: 1) ως αστυνομικό ρεπορτάζ, όπου παρατίθενται λεπτομέρειες και πραγματικά γεγονότα για τα εγκλήματα, 2) ως γεγονότα που αφορούν ανθρώπους που αποκλίνουν από τη νόρμα, δηλαδή ανθρώπους με διαφορετικά εθνοτικά, θρησκευτικά,

κοινωνικά και σεξουαλικά χαρακτηριστικά, 3) ως δικαιολόγηση του δράστη, επιρρίπτοντας ευθύνες στα θύματα και 4) ως απρόσμενο γεγονός (Μιχαέλη, 2020: 89-90).

## 2.8 Γυναικοκτονίες: Ορισμός, εννοιολόγηση και προβληματισμοί

Ο όρος «γυναικοκτονία» προσδιορίζει γλωσσικά τις διαστάσεις των εγκλημάτων βίας, που δεν μπορούν να καλύψουν οι όροι «φόνος» και «ανθρωποκτονία» (Shaw, 2017: 2). Οι γυναικοκτονίες αποτελούν μισογυνικά εγκλήματα που βασίζονται σε κακοποιητικά, σεξουαλικά, εξουσιαστικά κίνητρα και υποδηλώνουν τις πατριαρχικές κοινωνικές αντιλήψεις (Radford, 1992: 3-4). Υπό αυτό το πρίσμα, γίνεται φανερό πως οι περισσότερες γυναικοκτονίες προέρχονται από εγκληματικές ενέργειες οικογενειακού ή συντροφικού χαρακτήρα, έχοντας ως αφορμή μισογύνικες αντιλήψεις και έμφυλους ή σεξουαλικούς διαχωρισμούς. Ανάλογα με το κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο των εγκλημάτων, οι γυναικοκτονίες λαμβάνουν πολυμορφικό χαρακτήρα και κατηγοριοποιούνται σε: ομοφοβικές (οφείλεται στην αποδοκιμασία της ομοφυλοφιλίας), ενδοοικογενειακές (διενεργείται στα πλαίσια του οικογενειακού περιβάλλοντος), εξωτερικής επενέργειας (διενεργείται από άγνωστους θύτες) και σειριακές (όταν επαναλαμβάνεται κατ' επανάληψη το ίδιο μοτίβο γυναικοκτονίας) (Radford, 1992: 7).

### 3. Μεθοδολογικό Πλαίσιο

#### 3.1 Επιλογή ερευνητικού υλικού

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται τον τρόπο αναπαράστασης των γυναικοκτονιών σε ηλεκτρονικά ειδησεογραφικά κείμενα. Κύριο υλικό μελέτης της συγκεκριμένης έρευνας αποτελούν ειδησεογραφικά κείμενα γυναικοκτονιών, και ειδικότερα συζυγοκτονιών, που σημειώθηκαν στην Ελλάδα κατά τη χρονική περίοδο 2012-2022. Ειδικότερα, εξετάζω δύο ενδεικτικά άρθρα από δύο περιπτώσεις γυναικοκτονίας: το πρώτο άρθρο αναφέρεται στο χρονικό και τις λεπτομέρειες του αντίστοιχου εγκλήματος, ενώ το δεύτερο παρουσιάζει την σχετική απολογία του δράστη. Το σύνολο των δεδομένων αποτελείται από έξι ειδησεογραφικά άρθρα, από τα οποία επιλέχθηκαν τέσσερα για ανάλυση: δύο άρθρα που περιγράφουν τις λεπτομέρειες των υποθέσεων και δύο άρθρα που παρουσιάζουν τις απολογίες των δραστών. Συγκεκριμένα, επιλέχθηκαν ως αντιπροσωπευτικότερες για την έρευνα, οι υποθέσεις της Καρολαίν Κράουτς στα Γλυκά Νερά και του εγκλήματος στη Δάφνη, καθώς αντανakλούν έμφυλες ταυτότητες στα χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος. Ακόμη, βασικό χαρακτηριστικό των υπό μελέτη γυναικοκτονιών αποτελεί η αναφορά των αρθρογράφων είτε στα ονόματα των θυμάτων, αποδίδοντας φόρο τιμής, είτε στον τόπο που έλαβε χώρα το έγκλημα, με σκοπό να τονίσουν την εγκυρότητα της είδησης. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να τονιστεί πως τα ονόματα του θύτη και του θύματος στην υπόθεση της γυναικοκτονίας στη Δάφνη δεν αναφέρονται σε κανένα ειδησεογραφικό άρθρο. Συγκεκριμένα, μελέτησα δώδεκα άρθρα για την υπόθεση της γυναικοκτονίας στη Δάφνη και σε κανένα από αυτά ο/η αρθρογράφος δεν έκανε αναφορά στα ονόματα των προσώπων.

Επιδίωξη της εργασίας είναι να μελετηθούν κριτικά οι γλωσσικές επιλογές των αρθρογράφων, προκειμένου να εξεταστεί κατά πόσο αναπτύσσουν και αναπαράγουν έμφυλα στερεότυπα, πατριαρχικές αντιλήψεις και πεποιθήσεις τοξικής αρρενωπότητας. Ακόμη, μέσω της σύγκρισης των δύο άρθρων (χρονικό της γυναικοκτονίας – απολογία δράστη) θα μελετηθεί η κατασκευή κοινωνικών πραγματικοτήτων, ο τρόπος με τον οποίο επηρεάζουν τον αναγνώστη, καθώς και ο βαθμός που το έγκλημα παρουσιάζεται ως κοινωνικό φαινόμενο ή ιδιωτικό μεμονωμένο γεγονός.

Στο πλαίσιο αυτό, τα ερωτήματα που προκύπτουν για την διεξαγωγή της έρευνας είναι τα εξής:

1. Με ποιες γλωσσικές λεξικογραμματικές επιλογές κατευθύνει ο αρθρογράφος τους αναγνώστες του στην κοινωνική πραγματικότητα που θέλει να κατασκευάσει;
2. Με ποια γλωσσικά και αναπαραστατικά στοιχεία επιχειρεί ο θύτης να διακιολογηθεί και να επηρεάσει το κοινό;
3. Εντοπίζονται χαρακτηριστικά έμφυλου λόγου;
4. Ποια στερεότυπα κατασκευάζονται μέσω της χρήσης έμφυλου λόγου;
5. Πώς αντικατοπτρίζονται οι σχέσεις των δύο φύλων σε ένα συζυγικό και οικογενειακό περιβάλλον;
6. Διακρίνονται έμφυλες αναπαραστάσεις σχετικά με την αρσενικότητα και την θηλυκότητα;
7. Είναι ίδια ή διαφορετική η κοινωνική πραγματικότητα που κατασκευάζεται στην συγκριτική ανάλυση των δύο άρθρων (το χρονικό της γυναικοκτονίας – η απολογία του δράστη);
8. Με ποιον τρόπο προβάλλονται τα έμφυλα στερεότυπα σε υποθέσεις γυναικοκτονιών;

Ως βασικό εργαλείο ανάλυσης των ηλεκτρονικών ειδησεογραφικών άρθρων αυτής της εργασίας, θα αξιοποιηθεί η προσέγγιση της ΣΛΓ του Halliday, η οποία θα αναλυθεί στην επόμενη ενότητα (3.2.).

## 3.2 Τρόπος ανάλυσης δεδομένων

### 3.2.1 Halliday: Συστημική Λειτουργική Γραμματική

Το γλωσσικό σύστημα αποτελεί ένα ευρύ σύνολο σημασιών και νοημάτων που ερμηνεύουν τα διάφορα δομικά στοιχεία, δηλαδή τις σχέσεις μεταξύ τύπων και σημασιών (Λύκου, 2014:1). Η ΣΛΓ στηρίζεται στην σημασιολογική ανάλυση και λειτουργία των διαφόρων λεξικογραμματικών επιλογών ενός κειμένου, οι οποίες συνιστούν πράξεις νοηματοδότησης που προκύπτουν από ένα κοινωνικοπολιτισμικά προσδιορισμένο σημειωτικό περιβάλλον (Λύκου, 2014:1).

Η ΣΛΓ χαρτογραφήθηκε πρωτίστως στην Αγγλία και αργότερα στην Αυστραλία κατά την δεκαετία του 1960, αποτελώντας σημαντική μελέτη της Κοινωνιογλωσσολογίας (Παΐζη, 2010: 30). Η ΣΛΓ ασχολείται με την ερμηνεία της κοινωνικής θεώρησης της γλώσσας, κατά την οποία διαμορφώνονται νοήματα για την περιγραφή και ανάλυση των κοινωνικών δομών (Λύκου, 2000). Επομένως, η ΣΛΓ αξιολογεί την γλώσσα ως ένα σύνολο σημασιών που συντελείται από λεξικογραμματικούς τύπους.

Μέσω της ΣΛΓ τονίζεται η ακατάλυτη σχέση γλώσσας και κοινωνίας, καθώς οι ποικίλες λεξικογραμματικές επιλογές δημιουργούν διαφορετικές έννοιες, κατασκευάζοντας πληθώρα κοινωνικών νοημάτων (Λύκου, 2000). Επομένως, κάθε γλωσσικό στοιχείο αναλογεί σε περισσότερες από μία σημασίες, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ποικίλα νοήματα (Μαυροθανάση, 2015: 23). Σε αυτό το πλαίσιο, γίνεται κατανοητό ότι η κοινωνική πραγματικότητα συγκροτείται μέσα από τις διάφορες γλωσσικές επιλογές των ατόμων (Λύκου, 2000). Σύμφωνα με αυτή την θεώρηση, τα άτομα μπορούν να διαμορφώσουν ποικίλες οπτικές της κοινωνικής πραγματικότητας (Στάμου, 2014: 172).

Ο Halliday αντιμετωπίζει το γλωσσικό σύστημα ως εργαλείο διαμόρφωσης και αναπαραγωγής νοημάτων και εξετάζει την γλωσσική χρήση μέσω τριών λειτουργιών (Στάμου, 2014: 172):

1. την αναπαραστατική λειτουργία
2. την διαπροσωπική λειτουργία
3. την κειμενική λειτουργία

Στην αναπαραστατική λειτουργία αναλύονται όλες οι σημασιο - συντακτικές και λεξιλογικές επιλογές που διαμορφώνουν μια οπτική της κοινωνικής πραγματικότητας. Αναλυτικότερα, οι λεξιλογικές επιλογές χαρακτηρίζουν τον κόσμο, ενώ οι σημασιο - συντακτικές επισημαίνουν τον βαθμό αιτιότητας μιας πράξης, φανερώνοντας τον/την δράστη/δράστρια και μετριάζουν ή τονίζουν τον ρόλο του/της στην υπόθεση (Στάμου, 2014: 172).

Τα κριτήρια αιτιότητας των αναπαραστατικών σημασιών ερμηνεύονται μέσα από το σύστημα μεταβιβαστικότητας, κατά το οποίο μελετάται ο τρόπος που αντανakλούν την πραγματικότητα οι ομιλητές/τριες, μέσω των προσωπικών τους εμπειριών και πεποιθήσεων (Στάμου, 2014: 172-173). Η απόδοση νοημάτων αιτιότητας πραγματώνεται μέσω της χρήσης διαδικασιών, πράξεων δηλαδή που φανερώνουν τις ενέργειες, τα συναισθήματα και τις

καταστάσεις (ρήματα ή ονοματοποιήσεις), μέσω των συμμετεχόντων/ουσών (ουσιαστικά), καθώς και μέσω των περιστάσεων, δηλαδή των χωρικών, τροπικών και χρονικών συνθηκών όπου εκτελούνται οι διαδικασίες (επιρρηματικοί προσδιορισμοί, προθετικές φράσεις) (Στάμου, 2014: 173).

Σύμφωνα με την σημασία των ρημάτων τονίζονται τρία είδη διαδικασιών (Στάμου, 2014: 173-174):

- Υλικές διαδικασίες: αναφέρονται σε ενέργειες που προκαλούν μεταβολές στην κοινωνική πραγματικότητα. Στις υλικές διαδικασίες οι συμμετέχοντες/ουσες, που εντοπίζονται ως δράστες/στρίες, μπορούν να ενεργούν ή να υποβάλλονται σε μια διαδικασία, επηρεάζοντας τους/τις αποδέκτες/τριες.
- Νοητικές διαδικασίες: περιγράφουν τις γνωσιακές (π.χ. πιθανολογώ), τις αντιληπτικές (π.χ. κοιτάζω) και τις συναισθηματικές (π.χ. χαίρομαι) δράσεις του εσωτερικού κόσμου. Στις νοητικές διαδικασίες εντοπίζονται ως συμμετέχοντες/ουσες τα αισθανόμενα πρόσωπα, που αντιλαμβάνονται και ενεργούν, καθώς και το φαινόμενο, που καθορίζει το περιεχόμενο της διαδικασίας.
- Συσχετιστικές διαδικασίες: εκφράζουν συμβολικές σχέσεις ανάμεσα στους συμμετέχοντες/ουσες και ερμηνεύονται ως κατηγορικές, δηλαδή σχέσεις που περιγράφουν τα γνωρίσματα των υποκειμένων και φανερώνουν τον φορέα τους (carrier) ή ως ταυτοποιητικές, σχέσεις δηλαδή που φανερώνουν το δείγμα (token) στο οποίο αποδίδεται η αξία του γνωρίσματος του υποκειμένου.

Στην διαπροσωπική λειτουργία ερευνάται και αναλύεται η μέθοδος με την οποία τα άτομα αλληλεπιδρούν γλωσσικά με τους/τις συνομιλητές/τριές τους, διαμορφώνοντας κοινωνικές ταυτότητες, ρόλους και σχέσεις εξουσίας (Στάμου, 2014: 172). Ακόμη, εξετάζεται η κοινωνική πραγματικότητα που διαμορφώνεται μέσω των προσωπικών αντιλήψεων και γλωσσικών επιλογών των ομιλητών/τριών, με σκοπό να επηρεάσουν τις αντιλήψεις και την συμπεριφορά των ατόμων (Στάμου, 2011: 185). Η διαπροσωπική λειτουργία ερμηνεύεται μέσω του συστήματος διάθεσης, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα λεξικογραμματικά χαρακτηριστικά που καθορίζουν τους ρόλους των ομιλητών/τριών και την επιρροή που ασκούν στους/στις συνομιλητές/τριές τους (Στάμου, 2014: 174). Το σύστημα διάθεσης καθορίζεται από:



- τις γλωσσικές πράξεις: εκφράζονται μέσα από εκφωνήματα που φανερώνουν τις απόψεις και τις προθέσεις του/της ομιλητή/τριας, καθορίζοντας τους ρόλους και τις σχέσεις που δημιουργεί με τους/τις συνομιλητές/τριές του. Οι γλωσσικές πράξεις ερμηνεύονται ως βεβαιωτικές, δεσμευτικές, κατευθυντικές και εκφραστικές (Στάμου, 2014: 174).
- την τροπικότητα: αποτελεί τον γλωσσικό μηχανισμό που προσδιορίζει την υποκειμενικότητα του/της ομιλητή/τριας προς τα λεγόμενά του/της. Ειδικότερα, μέσω της τροπικότητας εκφράζονται ο βαθμός βεβαιότητας (επιστημική) του/της ομιλητή/τριας ως προς τις απόψεις του/της, ο βαθμός επιτακτικότητας (δεοντική) κατά τον οποίο ο/η ομιλητής/τρια ζητάει κάτι από τους/τις συνομιλητές/τριες του/της και η συγκινησιακή φόρτιση (αξιολογική) που παράγεται στον λόγο του/της ομιλητή/τριας (Στάμου, 2014: 174). Η αξιολογική τροπικότητα αποδίδεται στον λόγο με την χρήση επιθέτων, συναισθηματικά φορτισμένου λεξιλογίου και επιρρηματικών προσδιορισμών (Στάμου, 2011: 186).
- την προσωπική δείξη: καθορίζει την σχέση που επιθυμεί να έχει ο/η ομιλητής/τρια με τους/τις αναγνώστες/στριες - συνομιλητές/τριές του, συμπεριλαμβάνοντάς τους ή απαλοίφοντάς τους από το θέμα που αναλύει. Η δείξη προσώπου ερμηνεύεται με την χρήση συγκεκριμένων γλωσσικών επιλογών όπως αντωνυμιών και προσώπων, καθώς και μέσω διεπιδραστικού ή μη διεπιδραστικού ύφους στον λόγο (Στάμου, 2014: 174).

Στην κειμενική λειτουργία αναλύεται η οργάνωση των πληροφοριών στον γραπτό ή προφορικό λόγο. Συγκεκριμένα, εξετάζεται η τοποθέτηση του συστήματος θέματος – ρήματος. Με τον όρο θέμα νοούνται όλες οι γνωστές πληροφορίες που αποτελούν τον πυρήνα του λόγου και για τον λόγο αυτό τοποθετούνται στην αρχή του κειμένου/ ομιλίας. Το ρήμα στον γραπτό ή προφορικό λόγο σχολιάζει το θέμα και τοποθετεί τις πληροφορίες με σειρά σπουδαιότητας ή παλαιότητας (Στάμου, 2014: 177). Αναλυτικότερα, ο/η συγγραφέας ή ομιλητής/τρια κάνει χρήση ενεργητικής ή παθητικής σύνταξης, με σκοπό να τονίσει ή να μετριάσει την ενέργεια του/της δράστη/δράστριας.

Η ΣΛΓ του Halliday, μπορεί να αξιοποιηθεί στα πλαίσια του κριτικού γραμματισμού ως εργαλείο για την κειμενική ανάλυση και τον εντοπισμό ιδεολογικών θέσεων που διαμορφώνονται από τους εκάστοτε εκδοτικούς οργανισμούς. Για την ολοκληρωμένη



διεξαγωγή της έρευνας αυτής της εργασίας, στην επόμενο ενότητα (3.5.) αναλύονται οι έννοιες του γραμματισμού, του κριτικού γραμματισμού και των πολυγραμματισμών.

## 4. Ανάλυση

### 4.1 Η αναπαράσταση της γυναικοκτονίας στα Γλυκά Νερά

Το υπό μελέτη άρθρο πραγματεύεται την γυναικοκτονία της 20χρονης (τότε) Καρολάιν Κράουτς, στις 11 Μαΐου 2021, από τον 32χρονο σύζυγό της Μπάμπη Αναγνωστόπουλο. Το έγκλημα πραγματοποιήθηκε στο σπίτι του ζευγαριού στα Γλυκά Νερά Αττικής. Χαρακτηριστικό της δολοφονίας ήταν η σκηνοθετημένη ληστεία από τον δράστη. Οι αστυνομικές αρχές χρειάστηκαν 38 μέρες για να εξιχνιάσουν το έγκλημα και να εκμαιεύσουν την ομολογία του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου.

Το άρθρο που αναλύω δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Το Βήμα» στις 19 Ιουνίου 2021, δυο μέρες μετά την απολογία του δράστη. Ο/Η αρθρογράφος έχοντας συγκεντρώσει στοιχεία σχετικά με την σχέση, την ζωή και τις προσωπικότητες του ζευγαριού, προβαίνει σε μια ψυχολογική και κοινωνιολογική προσέγγιση της δολοφονίας, μέσα από δύο καταθέσεις: της εγκληματολόγου Δέσποινας Σβουρδάκου και του ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή Δημήτρη Παπαδημητριάδη. Ο/Η αρθρογράφος ορίζει τις τοποθετήσεις των ομιλούντων με την χρήση εισαγωγικών, δηλώνοντας την ακριβή μεταφορά των λεγομένων τους. Η επιλογή του άρθρου έγινε με γνώμονα τις καταθέσεις ειδικών, με σκοπό να αναλυθούν ακριβέστερα το χρονικό και οι λεπτομέρειες της γυναικοκτονίας, οι ταυτότητες που κατασκευάζονται και οι αναπαραστάσεις έμφυλων στερεοτύπων.

Το άρθρο θα αναλυθεί σε τρία διαφορετικά αποσπάσματα: τη θέση του/της αρθρογράφου, τη θέση της εγκληματολόγου Δέσποινας Σβουρδάκου και τη θέση του ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή Δημήτρη Παπαδημητριάδη. Μέσω της αναπαραστατικής λειτουργίας θα αναλυθούν οι ενέργειες και το ψυχοκοινωνικό προφίλ του δράστη. Σε κάθε πίνακα αποσπάσματος αναλύονται όλες οι διαδικασίες (υλικές, νοητικές, συσχετικές) που εντοπίζονται στον λόγο των ομιλητών/τριών.

**Σχολιάζοντας τον τίτλο: Ο τόπος του εγκλήματος, το όνομα και οι προσπάθειες του θύματος να ξεφύγει από τον σύζυγό της**

Αρχικά, ερμηνεύοντας τον τίτλο του ειδησεογραφικού άρθρου (*Εγκλημα στα Γλυκά Νερά: Το δράμα της Καρολάιν – Οι απεγνωσμένες προσπάθειες να γλιτώσει από τον σύζυγό της*)<sup>1</sup>, γίνεται σαφές ότι αποτελεί ένα στοχευμένο πληροφοριακό μήνυμα, που εκθέτει τον χαρακτήρα του κειμένου. Αναλυτικότερα, με την χρήση της ονοματικής φράσης «*Εγκλημα στα Γλυκά Νερά*», ο/η αρθρογράφος επιδιώκει να πληροφορήσει τους/τις αναγνώστες/στριες σχετικά με το γεγονός που σχολιάζεται στο κείμενο «*έγκλημα*» και με τον τόπο όπου έλαβε μέρος «*Γλυκά Νερά*». Ωστόσο, με την επιλογή του ουσιαστικού «*έγκλημα*» ο/η αρθρογράφος δεν πληροφορεί άμεσα τους/τις αναγνώστες/στριες σχετικά με τη φύση του εγκλήματος «*γυναικοκτονία*». Εν συνεχεία, η τοποθέτηση του ουσιαστικού «*Το δράμα*» στην αρχή της πρότασης, δηλώνει την έντονη σημασία της ενέργειας «*δράμα*» που βιώνει η Καρολάιν και αποσκοπεί στην συναισθηματική φόρτιση των αναγνωστών/στριών. Παράλληλα, η χρήση της γενικής κτητικής «*της Καρολάιν*» τονίζει το υποκείμενο της ενέργειας του ουσιαστικού «*δράμα*» και δηλώνει τις συναισθηματικές εκφάνσεις που βιώνει η Καρολάιν στην συζυγική της ζωή. Ακόμη, ο/η αρθρογράφος με τη χρήση της μετοχής «*απεγνωσμένες*» στην αρχή της πρότασης επιδιώκει να επηρεάσει συναισθηματικά τους/τις αναγνώστες/στριες και να τους ενημερώσει σχετικά με την ψυχοσυναισθηματική κατάσταση του θύματος. Συνεχίζοντας, η επιλογή του ρηματικού τύπου «*να γλιτώσει*» φανερώνει τον κίνδυνο στον οποίο βρισκόταν η Καρολάιν και την ελπίδα και προσπάθειά της να σωθεί. Παράλληλα, η χρήση του ποιητικού αιτίου «*από τον σύζυγό της*» καταλογίζει τις ευθύνες του εγκλήματος στο πρόσωπο του συζύγου. Τέλος, η φράση «*Οι απεγνωσμένες προσπάθειες να γλιτώσει από τον σύζυγό της*» κατασκευάζει μια πραγματικότητα όπου η γυναίκα αναπαρίσταται ανήμπορη, αδύναμη και αβοήθητη μπροστά στην παρουσία του άνδρα, αναπαράγοντας έμφυλα πατριαρχικά στερεότυπα.

#### 4.1.1 Οι λεπτομέρειες του εγκλήματος μέσα από την οπτική του/της αρθρογράφου

Στο υπο μελέτη απόσπασμα ο αρθρογράφος αποκαλύπτει τα γεγονότα της γυναικοκτονίας και αναφέρει λεπτομέρειες για την ζωή του ζευγαριού πριν τη δολοφονία. Συγκεκριμένα, αναφέρει του έντονους κανγάδες μεταξύ του ζευγαριού, όπως και την επιθυμία του θύματος να εγκαταλείψει τον σύζυγό της και να μετακομίσει με το παιδί τους στο πατρικό της σπίτι. Στη συνέχεια, ο/η αρθρογράφος παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο ο δράστης προσπάθησε

<sup>1</sup> <https://www.tovima.gr/2021/06/19/society/egklima-sta-glyka-nera-to-drama-tis-karolain-oi-apegnosmenes-prospatheies-na-glitosei-apo-ton-syzygo-tis/>

να καλύψει το έγκλημά του, όπως επίσης και για το χρονικό διάστημα που χρειάστηκαν οι αστυνομικές αρχές για να εκμαιεύσουν την ομολογία του. Τέλος, ο/η αρθρογράφος επιδιώκει να κατασκευάσει τις ταυτότητες των αναφερόμενων προσώπων, με σκοπό να δώσει περισσότερες πληροφορίες για την προσωπικότητά τους.

Απόσπασμα	Μετέχων	Διαδικασία	Συμμετέχων
1. οι καβγάδες μεταξύ του ζευγαριού φαίνεται να ήταν έντονοι το τελευταίο διάστημα.	οι καβγάδες μεταξύ του ζευγαριού (φορέας)	να ήταν (συσχετική διαδικασία)	έντονοι το τελευταίο διάστημα. (χαρακτηριστικό)
2. εκείνος που για πάνω από ένα μήνα έπαιζε «θέατρο» και εμφανιζόταν συντετριμμένος για τον χαμό της 20χρονης.	εκείνος (ενν. ο Μπάμπης) (δράστης)	έπαιζε (υλική διαδικασία)  εμφανιζόταν (υλική διαδικασία)	«θέατρο» (στόχος)  συντετριμμένος για τον χαμό της 20χρονης (στόχος)
3. πως σκότωσε με τα χέρια του την Καρολάν και το σκυλί της οικογένειας	(ενν. ο Μπάμπης) (δράστης)	σκότωσε (υλική διαδικασία)	την Καρολάν και το σκυλί της οικογένειας (στόχος)
4. είχε μάλιστα την ψυχραιμία να στήσει το σκηνικό μιας υποτιθέμενης ληστείας	(ενν. ο Μπάμπης) (φορέας, δράστης)	είχε (συσχετική διαδικασία)  να στήσει (υλική διαδικασία)	την ψυχραιμία (χαρακτηριστικό)  το σκηνικό μιας υποτιθέμενης ληστείας (στόχος)
5. Οι αρχές χρειάστηκαν 38	Οι αρχές (δράστης)	χρειάστηκαν (υλική)	38 μέρες για να την εξιχνιάσουν (στόχος)

μέρες για να την εξιχνιάσουν		διαδικασία)	
6. ο Μπάμπης και η Καρολάιν δεν ήταν το ευτυχισμένο ζευγάρι	ο Μπάμπης και η Καρολάιν (φορείς)	δεν ήταν (συσχετική διαδικασία)	Το ευτυχισμένο ζευγάρι (χαρακτηριστικό)
7. προσπαθούσε απεγνωσμένα να φύγει από το σπίτι	(ενν. η Καρολάιν) (δράστης)	προσπαθούσε (υλική διαδικασία)	απεγνωσμένα να φύγει από το σπίτι (στόχος)
8. έψαχνε ξενοδοχείο στην Αθήνα να φύγει από το σπίτι	(ενν. η Καρολάιν) (δράστης)	έψαχνε (υλική διαδικασία)	ξενοδοχείο στην Αθήνα να φύγει από το σπίτι (στόχος)
9. η Καρολάιν, φαίνεται να είχε ενημερώσει τον σύζυγο πως ήθελε να χωρίσει	η Καρολάιν (δράστης, αισθανόμενος)	να είχε ενημερώσει (υλική διαδικασία)  ήθελε (νοητική- συμαιοθηματική διαδικασία)	τον σύζυγο (στόχος)  να τον χωρίσει (φαινόμενο)
10. ήταν αποφασισμένη να φύγει με το παιδί	(ενν. η Καρολάιν) (φορέας)	ήταν (συσχετική διαδικασία) να φύγει (υλική διαδικασία)	αποφασισμένη (χαρακτηριστικό) μαζί με το παιδί (στόχος)
11. είχε διατυπώσει την επιθυμία της να τον εγκαταλείψει και να μετακομίσει στο πατρικό της σπίτι στην Αλόννησο με το	(ενν. η Καρολάιν) (δράστης)	είχε διατυπώσει (υλική διαδικασία)  να μετακομίσει (υλική	Την επιθυμία της να τον εγκαταλείψει (στόχος)  Στο πατρικό της σπίτι στην Αλόννησο μαζί με

παιδί τους		διαδικασία)	το παιδί τους (στόχος)
------------	--	-------------	---------------------------

**Πίνακας 1. Η θέση του/της αρθρογράφου για τη γυναικοκτονία της Καρολάιν Κράουτς**

Μελετώντας τα στοιχεία του άρθρου, γίνεται αντιληπτό ότι ο/η αρθρογράφος χρησιμοποιεί στον λόγο του ποικίλες διαδικασίες (υλικές, νοητικές, συσχετικές), προκειμένου να περιγράψει το έγκλημα, τις πράξεις και τις σκέψεις του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου και της Καρολάιν. Ο/Η αρθρογράφος επιλέγει να αναφέρει τον δράστη κατά κύριο λόγο ονομαστικά «Μπάμπης», καθώς και με την δεικτική αντωνυμία «εκείνος». Η ονομαστική αναφορά του δράστη αποσκοπεί στην ολοφάνερη σύνδεσή του με το έγκλημα και την απόδοση ευθυνών προς το πρόσωπό του. Μέσα από τις ρηματικές επιλογές του/της αρθρογράφου, ο Μπάμπης παρουσιάζεται ως ο μοναδικός υπεύθυνος του εγκλήματος «σκότωσε με τα χέρια του», που προσπάθησε να καλύψει την αποτρόπαια πράξη του και να αποκτήσει τον έλεγχο της κατάστασης «έπαιζε «θέατρο», «εμφανιζόταν συντετριμμένος», «είχε μάλιστα την ψυχραιμία να στήσει το σκηνικό μιας υποτιθέμενης ληστείας». Ακόμη, μέσω της χρήσης ενεργητικής σύνταξης «προσπαθούσε απεγνωσμένα να φύγει από το σπίτι», «οι αρχές χρειάστηκαν 38 μέρες για να την εξιχνιάσουν» και ρηματικών τύπων που προκαλούν αλλαγές στο εξωτερικό περιβάλλον «σκότωσε», ο/η αρθρογράφος επιχειρεί να τονίσει την σπουδαιότητα του εγκλήματος και να το μεταδώσει στους/στις αναγνώστες/στριες ως ένα κοινωνικό περιστατικό που θα πρέπει να απασχολεί και να ενδιαφέρει ολόκληρη την κοινωνία. Τέλος, στον λόγο του/της αρθρογράφου περιέχονται περιστάσεις τόπου «στο πατρικό της σπίτι», «στην Αθήνα» και τρόπου «συντετριμμένος», «αποφασισμένη», «απεγνωσμένα», γνωστοποιώντας στους/στις αναγνώστες/στριες τα γεγονότα με περισσότερη σαφήνεια και ακρίβεια. Με την χρήση επιρρηματικών προσδιορισμών, ο/η αρθρογράφος γίνεται πιο συγκεκριμένος στο λόγο του και δίνει περισσότερες πληροφορίες για το μέρος, τον χώρο, τον χρόνο και τον τρόπο του εγκλήματος, ώστε να ενημερώσει με ακρίβεια τους/τις αναγνώστες/στριες του/της για τα γεγονότα που θέλει να περιγράψει.

Συνεχίζοντας, με τη χρήση των λεξικογραμματικών επιλογών του/της αρθρογράφου κατασκευάζεται η ταυτότητα της Καρολάιν. Ο/Η αρθρογράφος αναφέρεται στο πρόσωπο της Καρολάιν με δύο τρόπους: ονομαστικά και με βάση την ηλικία της «20χρονης». Μέσω της ηλικιακής αναφοράς στο θύμα, ο/η αρθρογράφος ίσως επιδιώκει να ευαισθητοποιήσει το

κοινό του/της γνωστοποιώντας το νεαρό της ηλικίας του θύματος. Η ονομαστική αναφορά στο θύμα ερμηνεύεται ως μια προσπάθεια του/της αρθρογράφου να οικειοποιηθεί στους/στις αναγνώστες/στριες του/της το πρόσωπο της Καρολάιν, με στόχο να τους/τις αφυπνίσει και να τους/τις κινητοποιήσει να δράσουν για την δικαίωση του θύματος. Η επιλογή των ρηματικών τύπων που αναφέρονται στο πρόσωπο της Καρολάιν «προσπαθούσε απεγνωσμένα να φύγει από το σπίτι», «ήθελε να χωρίσει», «είχε διατυπώσει την επιθυμία της να τον εγκαταλείψει», φανερώνουν πως πρόκειται για μια γυναίκα που έχει αντιληφθεί τον κτητικό και κακοποιητικό χαρακτήρα του συζύγου της και επιθυμεί να τον εγκαταλείψει. Τέλος, γίνεται αντιληπτό ότι ο/η αρθρογράφος χρησιμοποιεί υλικές και συσχετικές διαδικασίες όταν αναφέρεται στο πρόσωπο του Μπάμπη, ενώ υλικές, συσχετικές και νοητικές διαδικασίες όταν αναφέρεται στην Καρολάιν, τονίζοντας τον δυναμικό χαρακτήρα του Μπάμπη έναντι στον διστακτικό και ανασφαλή χαρακτήρα της Καρολάιν. Μέσω των υλικών και συσχετικών διαδικασιών ο/η αρθρογράφος τονίζει τις εσκεμμένες ενέργειες του θύτη και τον χαρακτηρίζει ως ένα δρων άτομο που αποφασίζει και εκτελεί. Αντίθετα, ο/η αρθρογράφος χρησιμοποιεί και νοητικές διαδικασίες, όταν αναφέρεται στο πρόσωπο της Καρολάιν, για να τονίσει τις σκέψεις και τα συναισθήματά της, χαρακτηρίζοντας την ως ένα άτομο που έχει επιθυμίες, αλλά φοβάται να δράσει για να τις πραγματοποιήσει.

#### 4.1.2 Η αναπαράσταση του θύτη από την εγκληματολόγο

Στο παρόν απόσπασμα η εγκληματολόγος Δέσποινα Σβουρδάκου περιγράφει τα ψυχοσυναισθηματικά χαρακτηριστικά του θύτη, που τον οδήγησαν στο να σχεδιάσει και να πράξει τη δολοφονία της συζύγου του. Συγκεκριμένα, η ειδικός κάνει λόγο για τα συναισθήματα «μίσους» και «εκδίκησης» που κυρίευσαν τις σκέψεις του θύτη πριν τη δολοφονία. Στη συνέχεια, γενικεύει τον λόγο της και συγκρίνει την ψυχοσύνθεση του θύτη με χαρακτηριστικά άλλων ανθρώπων που έπραξαν παρόμοια εγκλήματα. Τέλος, η ειδικός επιχειρεί να κατασκευάσει την ταυτότητα του θύτη, προσδίδοντάς του τα χαρακτηριστικά της ζήλιας και της κτητικότητας.

Απόσπασμα	Μετέχων	Διαδικασία	Συμμετέχων
1. δεν ήταν το ευτυχισμένο ζευγάρι όπως έδειχνε	(ενν. ο Μπάμπης και η Καρολάιν) (φορείς)	δεν ήταν (συσχετική διαδικασία)	το ευτυχισμένο ζευγάρι όπως έδειχνε

			(χαρακτηριστικό)
2. ο δράστης δεν μπόρεσε να διαχειριστεί τα συναισθήματά του και ξεπέρασε την κόκκινη γραμμή	Ο δράστης (ενν. ο Μπάμπης) <b>(δράστης)</b>	δεν μπόρεσε <b>(υλική διαδικασία)</b> να διαχειριστεί <b>(υλική διαδικασία)</b> ξεπέρασε <b>(υλική διαδικασία)</b>	τα συναισθήματά του <b>(στόχος)</b> την κόκκινη γραμμή <b>(στόχος)</b>
3. Βλέπουμε μίσος, εκδίκηση	(ενν. εμείς) <b>(αισθανόμενοι)</b>	βλέπουμε <b>(νοητική-αισθητική διαδικασία)</b>	μίσος, εκδίκηση <b>(φαινόμενο)</b>
4. ο πρωταγωνιστής αφαιρεί τη ζωή της συζύγου γιατί έτσι θα λύσει το πρόβλημα	ο πρωταγωνιστής (ενν. ο Μπάμπης) <b>(δράστης)</b>	αφαιρεί <b>(υλική διαδικασία)</b>  θα λύσει <b>(υλική διαδικασία)</b>	τη ζωή της συζύγου <b>(στόχος)</b>  το πρόβλημα <b>(στόχος)</b>
5. νομίζει ότι θα έχει δικό του το παιδί	(ενν. ο Μπάμπης) <b>(αισθανόμενος-δράστης)</b>	νομίζει <b>(νοητική διαδικασία)</b> θα έχει <b>(υλική διαδικασία)</b>	δικό του το παιδί <b>(στόχος)</b>
6. λειτούργησε με το συναίσθημα και όχι με τη λογική	(ενν. ο Μπάμπης) <b>(δράστης)</b>	λειτούργησε <b>(υλική διαδικασία)</b>	με το συναίσθημα και όχι με τη λογική <b>(στόχος)</b>
7. η ανθρωποκτονία στα Γλυκά Νερά σόκαρε την ελληνική κοινωνία	η ανθρωποκτονία στα Γλυκά Νερά <b>(δράστης)</b>	σόκαρε <b>(υλική διαδικασία)</b>	την ελληνική κοινωνία <b>(στόχος)</b>
8. ο άνθρωπος που	ο άνθρωπος (ενν. ο	έχει <b>(υλική</b>	μια ωραία ζωή



έχει μια ωραία ζωή...Η βιτρίνα καταρρέει	Μπάμπης) <b>(δράστης)</b> η βιτρίνα <b>(δράστης)</b>	<b>διαδικασία)</b>  καταρρέει <b>(υλική διαδικασία)</b>	<b>(στόχος)</b>
9. Στα εγκλήματα ζηλοτυπίας βλέπουμε βαρβαρότητα	(ενν. εμείς) <b>(αισθανόμενοι)</b>	βλέπουμε <b>(νοητική- αντιληπτική διαδικασία)</b>	βαρβαρότητα <b>(φαινόμενο)</b>
10. θεωρώ ότι το σχεδιάζε στο μυαλό του	(ενν. η εγκληματολόγος) <b>(αισθανόμενη)</b>  (ενν. ο Μπάμπης) <b>(δράστης)</b>	θεωρώ <b>(νοητική διαδικασία)</b>  σχεδιάζε <b>(υλική διαδικασία)</b>	  στο μυαλό του <b>(στόχος)</b>
11. ο θύτης ήταν κτητικός	ο θύτης (ενν. ο Μπάμπης) <b>(φορέας)</b>	ήταν <b>(συσχετική διαδικασία)</b>	κτητικός <b>(χαρακτηριστικό)</b>

**Πίνακας 2. Η θέση της εγκληματολόγου για την γυναικοκτονία στα Γλυκά Νερά**

Η εγκληματολόγος Δέσποινα Σβουρδάκου, αναπτύσσει τον λόγο της με την χρήση ποικίλων επενεργητικών διαδικασιών (υλικές, νοητικές, συσχετικές) και σκιαγραφεί ως κύριο δράστη τον Μπάμπη Αναγνωστόπουλο. Σε ορισμένα σημεία του λόγου της, η ειδικός, κάνει αναφορά τόσο στον εαυτό της εκφράζοντας την γνώμη της («θεωρώ») όσο και στους/στις ακροατές/τριες της («βλέπουμε»). Η πιστότητα και η σαφήνεια στα λεγόμενα της ειδικού επιτυγχάνεται με τις εκφάνσεις περιστάσεων τόπου «στα Γλυκά Νερά», «στα εγκλήματα ζηλοτυπίας», «στο μυαλό του» και τρόπου «με το συναίσθημα και όχι με τη λογική». Στο τέλος της ομιλίας της, η ειδικός εστιάζει στα εγκλήματα ζηλοτυπίας, φανερώνοντας ίσως τα αρχικά αίτια του εγκλήματος.

Συνεχίζοντας, η εγκληματολόγος αναφέρεται στον δράστη με δύο τρόπους: ονομαστικά και με την χρήση συγκεκριμένων ουσιαστικών «πρωταγωνιστής», «δράστης», «θύτης», με σκοπό να τον παρουσιάσει ως μοναδικό υπαίτιο του εγκλήματος και να του αποδόσει τις

απαραίτητες ευθύνες. Η επιλογή της ενεργητικής σύνταξης στον λόγο της ενισχύει την ευθύνη του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου, καθώς ορίζεται ως υποκείμενο των επενεργητικών ρημάτων που χρησιμοποιεί («ο δράστης δεν μπόρεσε να διαχειριστεί τα συναισθήματά του και ξεπέρασε την κόκκινη γραμμή»), («ο πρωταγωνιστής αφαιρεί τη ζωή της συζύγου γιατί έτσι θα λύσει το πρόβλημα»), («ο θύτης ήταν κτητικός»). Μέσα από τις λεξικογραμματικές της επιλογές, η ειδικός, σκιαγραφεί την ταυτότητα του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου ως έναν άνδρα με έντονα στοιχεία κτητικότητας και ζηλοτυπίας, που δυσκολεύεται να δεχτεί την απόρριψη. Μέσω της φράσης «λειτουργήσε με το συναίσθημα και όχι με τη λογική» παρουσιάζεται η αδυναμία του δράστη να διαχειριστεί τα συναισθήματά του (π.χ. οργή, ανασφάλεια, ντροπή). Η επιλογή του ρήματος «αφαιρεί», δηλώνει ότι ο δράστης διατηρούσε τα ηνία στην εκτέλεση του εγκλήματος και ήταν απόλυτα αποφασισμένος για την πράξη του. Η προσωπική γνώμη της ειδικού, μέσω της φράσης «θεωρώ ότι το σχεδίαζε στο μυαλό του», φανερώνει την άποψή της ότι ο δράστης είχε επίγνωση των πράξεών του και είχε προσχεδιάσει τη δολοφονία της συζύγου του. Ακόμη, μέσω της χρήσης νοητικών διαδικασιών «νομίζει ότι θα έχει δικό του το παιδί», η ειδικός παρουσιάζει τις σκέψεις του Μπάμπη, με ένα ειρωνικό ύφος (ενισχύεται με την χρήση αποσιωπητικών), προκειμένου να γνωστοποιήσει στο κοινό της τις παραπλανητικές σκέψεις του Μπάμπη που παρουσιάζει ως μια δικαιολογία της πράξης του. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η ειδικός αναφέρεται στο έγκλημα με τον όρο «ανθρωποκτονία» χωρίς να ορατοποιεί την έμφυλη διάσταση του εγκλήματος. Τέλος, η εγκληματολόγος εστιάζει στο προφίλ και τις πράξεις του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου και δεν αναφέρεται στην Καρολάιν, προκειμένου να στοχοποιήσει τον υπαίτιο του εγκλήματος, να φορτίσει συναισθηματικά το κοινό της και να το επηρεάσει, ώστε να αποδόσουν οι ακροατές/τριες ή αναγνώστες/τριες τις ανάλογες ευθύνες στον δράστη.

Η εγκληματολόγος, μέσα από τον λόγο της, εστιάζει στα έμφυλα κοινωνικά στερεότυπα που εντοπίζονται στον χαρακτήρα του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου. Συγκεκριμένα, μέσα από τους χαρακτηρισμούς της για την προσωπικότητα του Μπάμπη, τονίζονται ο πατριαρχικός έλεγχος, η κτητικότητα και η δυσκολία απόρριψης που συχνά εντοπίζονται στο ανδρικό φύλο, ως φαινόμενο της κοινωνικής πραγματικότητας.

#### **4.1.3 Η εκτίμηση του ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή για την συμπεριφορά του θύτη**

Στο συγκεκριμένο απόσπασμα ο ψυχίατρος - ψυχοθεραπευτής Δημήτρης Παπαδημητριάδης κατασκευάζει και ερμηνεύει την προσωπικότητα και την ψυχοσύνθεση του θύτη. Χαρακτηριστικό του αποσπάσματος είναι ότι ο ειδικός χρησιμοποιεί τον πληθυντικό αριθμό για να αναφερθεί στις σκέψεις και ενέργειες του θύτη, συμπεριλαμβάνοντας στον λόγο του κι άλλους ανθρώπους με παρόμοια συναισθηματικά και νοητικά χαρακτηριστικά. Συγκεκριμένα, ο ειδικός αναφέρεται στην κακοποιητική και ιδιοκτησιακή συμπεριφορά του θύτη και παράλληλα σκιαγραφεί τον δράστη ως «νάρκισσο». Αξιοσημείωτη είναι η άποψη του ειδικού ότι ο δράστης δεν έπασχε από ψυχολογικές διαταραχές, αλλά είχε την πλήρη επίγνωση των πράξεών του.

Απόσπασμα	Μετέχων	Διαδικασία	Συμμετέχων
1. συνήθως τέτοιες προσωπικότητες έχουν περίεργη συμπεριφορά	τέτοιες προσωπικότητες (ενν. ο Μπάμπης) <b>(δράστης)</b>	έχουν <b>(υλική διαδικασία)</b>	περίεργη συμπεριφορά <b>(σκοπός)</b>
2. έχουν ιδιοκτησιακή συμπεριφορά στο γάμο τους	<b>(δεν προσδιορίζεται)</b>	έχουν <b>(υλική διαδικασία)</b>	ιδιοκτησιακή συμπεριφορά στο γάμο τους <b>(στόχος)</b>
3. βλέπουν τη γυναίκα τους ως κτήμα	<b>(δεν προσδιορίζεται)</b>	βλέπουν <b>(νοητική-αντιληπτική διαδικασία)</b>	τη γυναίκα τους ως κτήμα <b>(φαινόμενο)</b>
4. αντιμετωπίζουν το σκυλί ως κομμάτι της συζύγου	<b>(δεν προσδιορίζεται)</b>	αντιμετωπίζουν <b>(υλική διαδικασία)</b>	το σκυλί ως κομμάτι της συζύγου <b>(στόχος)</b>
5. η αντίληψη είναι σχεδόν μαφιοζική	η αντίληψη <b>(φορέας)</b>	είναι <b>(συσχετική διαδικασία)</b>	σχεδόν μαφιοζική <b>(χαρακτηριστικό)</b>
6. Ο σκύλος ήταν μια προσπάθεια του δράστη να σκοτώσει κι εκείνο	ο σκύλος <b>(φορέας)</b>	ήταν <b>(συσχετική διαδικασία)</b>	μια προσπάθεια του δράστη <b>(χαρακτηριστικό)</b>

το κομμάτι της συζύγου	ο δράστης (ενν. ο Μπάμπης) <b>(δράστης)</b>	να σκοτώσει <b>(υλική διαδικασία)</b>	κι εκείνο το κομμάτι της συζύγου <b>(στόχος)</b>
7. το βρέφος το αναλογίζεται ως μια αυτονόητη προέκταση του εαυτού του	(ενν. ο Μπάμπης) <b>(αισθανόμενος)</b>	αναλογίζεται <b>(νοητική διαδικασία)</b>	Ως μια αυτονόητη προέκταση του εαυτού του <b>(φαινόμενο)</b>
8. Το χρησιμοποιεί σαν συνένοχο στην πράξη του	ο δράστης (ενν. ο Μπάμπης) <b>(δράστης)</b>	χρησιμοποιεί <b>(υλική διαδικασία)</b>	σαν συνένοχο στην πράξη του <b>(στόχος)</b>
9. Δεν συζητάμε για ψυχικές διαταραχές	(ενν. εμείς) <b>(δράστες)</b>	δεν συζητάμε <b>(υλική διαδικασία)</b>	για ψυχικές διαταραχές <b>(στόχος)</b>
10. δεν είναι ψυχωσικό επεισόδιο, που δεν υπάρχει επαφή με την πραγματικότητα	<b>(δεν προσδιορίζεται)</b>	δεν είναι <b>(συσχετική λειτουργία)</b>  δεν υπάρχει <b>(υλική διαδικασία)</b>	ψυχωσικό επεισόδιο <b>(χαρακτηριστικό)</b>  επαφή με την πραγματικότητα <b>(στόχος)</b>
11. δεν λέμε ότι δεν έχει καταλογισμό	(ενν. εμείς) <b>(δράστες)</b>	δεν λέμε <b>(υλική διαδικασία)</b>  δεν έχει <b>(υλική διαδικασία)</b>	  καταλογισμό <b>(στόχος)</b>
12. θεωρώ ότι υπήρχε οπωσδήποτε παρελθόν βίας	<b>(δεν προσδιορίζεται)</b>	θεωρώ <b>(νοητική διαδικασία)</b>  υπήρχε <b>(υλική διαδικασία)</b>	  παρελθόν βίας <b>(στόχος)</b>

13. οι άνθρωποι αυτοί είναι κακοποιητικοί μέσα στις σχέσεις τους	οι άνθρωποι (ενν. τους θύτες) (φορέας)	είναι (συσχετική διαδικασία)	κακοποιητικοί μέσα στις σχέσεις τους (χαρακτηριστικό)
14. θέλει να εκλογικεύσει τις πράξεις του	(ενν. ο Μπάμπης) (αισθανόμενος-δράστης)	θέλει (νοητική-συνασθηματική διαδικασία)  να εκλογικεύσει (υλική διαδικασία)	τις πράξεις του (στόχος)
15. δεν συλλογίστηκε ότι δεν υπάρχει το τέλειο έγκλημα	(ενν. ο Μπάμπης) (αισθανόμενος-δράστης)	δεν συλλογίστηκε (νοητική διαδικασία)  δεν υπάρχει (υλική διαδικασία)	το τέλειο έγκλημα (στόχος)
16. ήταν σίγουρος ότι θα τα καταφέρει μέχρι τέλους	(ενν. ο Μπάμπης) (φορέας-δράστης)	ήταν (συσχετική διαδικασία)  θα τα καταφέρει (υλική διαδικασία)	σίγουρος (χαρακτηριστικό)  μέχρι τέλους (στόχος)
17. ένας άνθρωπος εισπράττει πάντα θαυμασμό από έναν πολύ νεώτερό του	ένας άνθρωπος (δράστης)	εισπράττει (υλική διαδικασία)	πάντα θαυμασμό από έναν πολύ νεώτερό του (στόχος)
18. είναι τροφή ο θαυμασμός	ο θαυμασμός (φορέας)	είναι (συσχετική διαδικασία)	τροφή (χαρακτηριστικό)

Πίνακας 3. Η θέση του ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή για την προσωπικότητα του δράστη

Παρατηρώντας τον πίνακα, γίνεται αντιληπτό πως ο ψυχίατρος - ψυχοθεραπευτής χρησιμοποιεί ποικίλες διαδικασίες (υλικές, νοητικές, συσχετικές) που κατασκευάζουν την ταυτότητα του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου. Αρχικά, κάνει μια γενική αναφορά στα χαρακτηριστικά όλων των ανθρώπων που παρουσιάζουν κακοποιητική συμπεριφορά ή γίνονται θύτες σε περιπτώσεις εγκλημάτων και στη συνέχεια ειδικεύει τον λόγο του κάνοντας αναφορά στην προσωπικότητα του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου. Η γενίκευση στον λόγο του ειδικού σηματοδοτεί την προσπάθειά του να εντάξει στην επιχειρηματολογία του κι άλλα παρόμοια εγκλήματα. Ο ειδικός, αποφεύγει να αναφερθεί στο πρόσωπο του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου ονομαστικά και επιλέγει να τον κατονομάζει με το ουσιαστικό «δράστης». Με την επιλογή αυτή ο ομιλητής, εστιάζει στην βαρύτητα του εγκλήματος και όχι στην στοχοποίηση του θύτη. Ο ομιλητής επιλέγει κατά κύριο λόγο την ενεργητική σύνταξη στον λόγο του, εκφράζοντας ότι τα υποκείμενα των επενεργητικών ρημάτων που χρησιμοποιεί είναι οι μοναδικοί υπεύθυνοι των πράξεων. Αξιοσημείωτη είναι η χρήση παθητικής σύνταξης που εντοπίζεται στην φράση «*Μία στις τρεις γυναίκες κακοποιούνται σεξουαλικά ή σωματικά από τους συντρόφους τους διεθνώς*», η οποία τοποθετεί τους δράστες στο τέλος της πρότασης, σε θέση σχολίου, μετριάζοντας την κλίμακα αιτιότητας της ενέργειάς τους (Στάμου, 2011: 184). Ο ειδικός με την χρήση της παθητικής σύνταξης, επιθυμεί να τονίσει τα ποσοστά κακοποιημένων γυναικών και όχι να εστιάσει στους δράστες. Τέλος, ο ειδικός μέσω της χρήσης περιστάσεων τύπου «*στο γάμο τους, στις σχέσεις τους*» ως προεκτάσεις των διαδικασιών, δίνει έμφαση στην ενδοοικογενειακή βία.

Αναφορικά με τον δράστη, ο ψυχίατρος - ψυχοθεραπευτής Δημήτρης Παπαδημητριάδης επιχειρεί την ανάλυση των ψυχολογικών χαρακτηριστικών της προσωπικότητας του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου μέσω της χρήσης επίσημων και επιστημονικών όρων (π.χ. «*ιδιοκτησιακή συμπεριφορά*»). Ο δράστης, μέσα από τις ρηματικές επιλογές του ομιλητή «*έχουν*», «*βλέπουν*», «*αντιμετωπίζουν*» σκιαγραφείται με έντονη ναρκισσιστική συμπεριφορά «*Σε μια ναρκισσιστική προσωπικότητα υπάρχει πάντα η αναζήτηση του θαυμασμού*», «*Ένας άνθρωπος εισπράττει πάντα θαυμασμό από έναν πολύ νεώτερό του*», «*Είναι τροφή ο θαυμασμός*» και στοιχεία κτητικότητας προς τη γυναίκα και το παιδί του «*βλέπουν τη γυναίκα τους ως κτήμα*», «*το βρέφος το αναλογίζεται ως μια αυτονόητη προέκταση του εαυτού του*». Επιπλέον, μέσω της συσχετιστικής («*ήταν σίγουρος*») και της υλικής διαδικασίας («*ότι θα τα καταφέρει μέχρι τέλους*»), ο δράστης παρουσιάζεται με έντονη και υψηλή αυτοπεποίθηση. Ακόμη, η επιλογή

του ρηματικού τύπου «να σκοτώσει» καταδεικνύει τον δράστη ως απόλυτο υπεύθυνο της εγκληματικής πράξης, ενώ η χρήση των ρημάτων «θέλει να εκλογικεύσει, θα τα καταφέρει» φανερώνουν πως είχε απόλυτη επίγνωση της κατάστασης και των πράξεών του. Η χρήση της φράσης «Δεν συλλογίστηκε ότι δεν υπάρχει το τέλειο έγκλημα. Ήταν σίγουρος ότι θα τα καταφέρει μέχρι τέλους», ενισχύει την επιχειρηματολογία του ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή πως ο δράστης είχε απόλυτη επίγνωση των πράξεων του και δεν έπασχε από ψυχολογικά προβλήματα «Δεν συζητάμε για ψυχικές διαταραχές, Δεν είναι ψυχωσικό επεισόδιο, που δεν υπάρχει επαφή με την πραγματικότητα. Δεν λέμε ότι δεν έχει καταλογισμό». Συνεχίζοντας, ο ειδικός και εκφράζοντας την προσωπική του γνώμη, κάνει αναφορά στην κακοποιητική συμπεριφορά του δράστη «Θεωρώ ότι υπήρχε οπωσδήποτε παρελθόν βίας. Οι άνθρωποι αυτοί είναι κακοποιητικοί μέσα στις σχέσεις τους».

Τέλος, γίνεται κατανοητό πως η προσωπικότητα του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου, μέσα από την οπτική του ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή, είναι άμεσα συνδεδεμένη με τα έμφυλα κοινωνικά στερεότυπα που θέλουν την γυναίκα υποταγμένη στον σύζυγο και τα πατριαρχικά περιβάλλοντα. Ο ειδικός, μέσα από τον λόγο του κατασκευάζει τη φύση των ναρκισσιστικών, κτητικών, κακοποιητικών και πατριαρχικών κοινωνικών αντιλήψεων. Είναι σημαντικό να τονιστεί πως η αξιοποίηση της γνώμης του ειδικού στο άρθρο, προσδίδει κύρος και αξιοπιστία στο κείμενο. Στην συγκεκριμένη περίπτωση ο/η αρθρογράφος επιλέγει να χρησιμοποιήσει ευθύ λόγο και να εντάξει τα λόγια του ειδικού μέσα σε εισαγωγικά, αναλαμβάνοντας την ευθύνη για την ακριβή αποτύπωση του λόγου και όχι για το περιεχόμενό του (Γιαλαμπούκη, 2008: 146).

Εξετάζοντας τον λόγο του/της αρθρογράφου υπό το πρίσμα της διαπροσωπικής λειτουργίας, γίνεται φανερό ότι ο/η αρθρογράφος επιλέγει τη χρήση γ' ενικού («έπαιζε, εμφανιζόταν, σκότωσε») και γ' πληθυντικού προσώπου («χρειάστηκαν, εξιχνίασαν, έρχονται»), για να εκφράσει με αμεροληψία και αντικειμενικότητα τα γεγονότα. Μέσω της δείξης του προσώπου στο συγκεκριμένο απόσπασμα (γ' ενικό και πληθυντικό πρόσωπο), ο/η αρθρογράφος αναλαμβάνει τον ρόλο του κοινωνικού παρατηρητή και διαφεύγει της προσωπικής του/της εμπλοκής στο κείμενο (Στάμου, 2011: 185). Επιπλέον, η δείξη προσώπου πραγματώνεται στο κείμενο και μέσω της χρήσης κτητικών αντωνυμιών («με τα χέρια του», «στο πατρικό της», «με το παιδί τους») και της προσωπικής αντωνυμίας (εγώ, εσύ, αυτός-ή-ό) που εννοείται στο κείμενο ως υποκείμενο ορισμένων ρηματικών τύπων «είχε



μάλιστα την ψυχραιμία (ενν. αυτός)», «προσπαθούσε απεγνωσμένα να φύγει από το σπίτι (ενν. αυτή)» (Στάμου, 2011: 185). Συνεχίζοντας, στο κείμενο εντοπίζονται αποφαντικές πράξεις λόγου που προσανατολίζονται στο πρόσωπο του/της αρθρογράφου, εκφράζοντας την προσωπική του/της αντίληψη για τα γεγονότα. Οι αποφαντικές γλωσσικές πράξεις εκφράζονται στο απόσπασμα μέσω εκφωνημάτων «έπαιζε «θέατρο», είχε μάλιστα την ψυχραιμία, φαίνεται να είχε ενημερώσει» που εκφέρονται με οριστική έγκλιση και δηλώνουν επιστημική τροπικότητα, καθώς ενισχύουν την εγκυρότητα στην παρουσίαση των πληροφοριών (Στάμου, 2011: 186). Επιπλέον, η χρήση επιρρημάτων «πριν, μετά» και επιθέτων «στυγερή, έντονοι, αποφασισμένη, απεγνωσμένες» στον λόγο του/της αρθρογράφου αποτελούν μέτρο αξιολόγησης της υποκειμενικότητας και εκφράζουν την επιδοκιμασία ή αποδοκιμασία του/της στα γεγονότα (Στάμου, 2011: 186). Ακόμη, ο/η αρθρογράφος μέσω εκφωνημάτων όπως «οργή», «σοκ», «στυγερή δολοφονία», εκφράζει τη συγκινησιακή του/της φόρτιση προς τα γεγονότα και δημιουργεί έμμεσα στους/στις αναγνώστες/στριες παρόμοιες αντιδράσεις. Η χρήση συναισθηματικού λεξιλογίου φανερώνει την αξιολογική τροπικότητα του κειμένου (Στάμου, 2011: 186). Συνεχίζοντας, ο/η αρθρογράφος χρησιμοποιεί πληθώρα μεταφορικών εκφράσεων «έπαιζε «θέατρο», «να στήσει το σκηνικό», «έρχονται στο φως», προκειμένου να τονίσει την υποκρισία του δράστη.

Αναφορικά με το σύστημα θέματος - ρήματος, ο/η αρθρογράφος επιλέγει να τοποθετεί κατά κύριο λόγο στην αρχή των προτάσεων τα υποκείμενα των ρημάτων. Οι ονοματικοί τύποι που επιλέγει ο/η αρθρογράφος για υποκείμενα αναφέρονται κατά βάση στα πρόσωπα του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου και της Καρολάιν, τονίζοντας την σπουδαιότητά τους ως μετέχοντες/ουσες στα γεγονότα.

Στον λόγο της εγκληματολόγου Δέσποινας Σβουρδάκου, η δείξη προσώπου πραγματεύεται με τη χρήση ποικίλων προσώπων: α' και γ' ενικό, α' και γ' πληθυντικό. Με την χρήση του α' ενικού προσώπου «θεωρώ ότι το σχεδίαζε στο μυαλό του», η ειδικός διατυπώνει την γνώμη της για τα γεγονότα και προσδίδει κύρος και αξιοπιστία στα επιχειρήματά της. Με την προσωπική της τοποθέτηση στον λόγο κάνει επίκληση στην «αυθεντία», με σκοπό να επηρεάσει το κοινό της και να κατευθύνει την γνώμη του. Στη συνέχεια, μέσω της χρήσης α' πληθυντικού προσώπου («βλέπουμε», «λέγαμε», «έχουμε») η ειδικός επιδιώκει να εντάξει στον λόγο της και τους/τις ακροατές/τριες της, δημιουργώντας μια ίση σχέση αλληλοκατανόησης. Από την άλλη πλευρά, η χρήση γ' ενικού («δεν μπόρεσε», «αφαιρεί»,



«ξεπέρασε»), όταν αναφέρεται στο πρόσωπο του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου και του γ' πληθυντικού προσώπου («χρειάζονται», «να μη βρουν»), όταν αναφέρεται στις αστυνομικές αρχές, προσδίδουν ένα ακαδημαϊκό και αντικειμενικό ύφος στα λεγόμενά της. Στη συνέχεια, στο κείμενο εντοπίζονται αποφαντικές γλωσσικές πράξεις σε οριστική έγκλιση «ξεπέρασε», «νομίζει», «λειτουργήσε», που εκφράζουν επιστημική τροπικότητα και προσδίδουν βεβαιότητα και αξιοπιστία στα στοιχεία. Ακόμη, η χρήση επιθέτων «ευτυχισμένη», «διπλανής», «ωραία» αποσκοπεί στην αναλυτικότερη περιγραφή της ζωής του ζευγαριού και αποτυπώνουν την θετική ή αρνητική κρίση της ειδικού απέναντι στα γεγονότα. Επιπλέον, η ειδικός περιλαμβάνει στον λόγο της λέξεις με έντονη συναισθηματική βαρύτητα («μίσος», «εκδίκηση», «βαρβαρότητα», «έχθρα»), με σκοπό να επηρεάσει το κοινό της σύμφωνα με τη δική της συγκινησιακή φόρτιση. Επιπρόσθετα, η χρήση μεταφορικών προτάσεων «ξεπέρασε την κόκκινη γραμμή», «βλέπουμε μίσος», «η βιτρίνα καταρρέει» επιτρέπουν στην ειδικό να περιγράψει με παραστατικότητα τα γεγονότα και να προσδώσει στον λόγο της εκφραστικό πλούτο. Η ειδικός χρησιμοποιεί τις μεταφορικές προτάσεις, προκειμένου να καλύψει τους επικοινωνιακούς της σκοπούς και να περιγράψει τα γεγονότα με ακρίβεια, αποδίδοντας στο έπακρο τη σημασία των ενεργειών.

Η δείξη προσώπου στον λόγο του ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή Δημήτρη Παπαδημητριάδη φανερώνει την κοινωνική σχέση που αναπτύσσει με το αναγνωστικό κοινό (Στάμου, 2011: 185). Συγκεκριμένα, ο ειδικός εναλλάσσει ποικίλα πρόσωπα, ανάλογα με τις επικοινωνιακές του ανάγκες: α' και γ' ενικό, α' και γ' πληθυντικό. Με την χρήση του α' πληθυντικού προσώπου (π.χ. «δεν συζητάμε», «δεν λέμε») ο ειδικός εμπλέκεται με τους/τις ακροατές/τριες του στα γεγονότα, με σκοπό να διαμορφώσει μια άμεση και φιλική σχέση μεταξύ τους και να οικειοποιηθούν τις απόψεις του. Με την χρήση του α' ενικού προσώπου, ο ειδικός εκφράζει την προσωπική του γνώμη και προσδίδει κύρος και «αυθεντία» στα λεγόμενά του, με σκοπό να κατευθύνει την γνώμη του κοινού του. Στη συνέχεια, παρατηρείται η χρήση του γ' ενικού «να σκοτώσει», «χρησιμοποιεί», «να εκλογικεύσει» και γ' πληθυντικού προσώπου «έχουν», «αντιμετωπίζουν», «βλέπουν», με την οποία παρουσιάζει αμερόληπτα και αντικειμενικά τα στοιχεία. Ακόμη, η δείξη προσώπου πραγματώνεται και με τη χρήση κτητικών αντωνυμιών («στον γάμο τους», «πράξη του», «στις σχέσεις τους»), καθώς και μέσω της προσωπικής αντωνυμίας που εννοείται σαν υποκείμενο ορισμένων ρηματικών τύπων («δεν συλλογίστηκε (ενν. αυτός)», «θέλει να εκλογικεύσει τις πράξεις του (ενν. αυτός)»). Εν συνεχεία, ο ειδικός

εκφράζει τις απόψεις του μέσα από αποφαντικές πράξεις λόγου σε οριστική έγκλιση («δεν συζητάμε», «θεωρώ ότι υπήρχε», «αυτά περιγράφουν»), οι οποίες δηλώνουν επιστημική τροπικότητα και προσδίδουν βεβαιότητα στις πληροφορίες (Στάμου, 2014: 174). Ακόμη, παρατηρείται η χρήση επίσημου και επιστημονικού λεξιλογίου («ψυχικές διαταραχές», «ψυχωσικό επεισόδιο», «ναρκισσιστική προσωπικότητα»), με την οποία ενισχύεται το κύρος και η εγκυρότητα στα λεγόμενα του ειδικού. Τέλος, με την χρήση επιθέτων «περίεργη», «τρομερή», «συνένοχο» ο ειδικός επιδιώκει να γίνει πιο συγκεκριμένος στα λεγόμενά του, εκφράζοντας την θετική ή αρνητική του κρίση, ενώ με την χρήση μεταφορικών εκφράσεων («υπάρχει τρομερή δυσανεξία στην απειλή του αποχωρισμού», «η αντίληψη είναι σχεδόν μαφιοζική», «κανείς δεν εγκαταλείπει την αγέλη ζωντανός») προσδίδει γλαφυρότητα και παραστατικότητα στο ύφος του και εξυπηρετεί τους επικοινωνιακούς σκοπούς του. Ο ειδικός χρησιμοποιεί τις μεταφορικές προτάσεις, με σκοπό να αποδόσει την μέγιστη σημασία των ενεργειών, θέλοντας να πληροφορήσει το κοινό του για την βαρύτητα των ψυχικών διαταραχών που οδήγησαν στην εκτέλεση ενός τέτοιου εγκλήματος.

#### 4.1.5 Η οπτική του δράστη για το έγκλημα

Το παρόν άρθρο (*Γλυκά Νερά - Τι είπε ο συζυγοκτόνος μέσα από τη φυλακή: «Αγαπούσα την Καρολάιν» - Δεν υπήρχε «τρίτο πρόσωπο»*) πραγματεύεται την ομολογία του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου, μέσα από τη φυλακή, για την δολοφονία της συζύγου του Καρολάιν Κράουτς, στις 11 Μαΐου 2021. Το άρθρο δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Πρώτο Θέμα» την 1<sup>η</sup> Ιουλίου 2021, δέκα μέρες μετά την προφυλάκισή του στις φυλακές Κορυδαλλού. Συγκεκριμένα, ο δράστης, αναφέρεται στη σχέση του με το θύμα, τονίζει τα έντονα συναισθήματά του για τη σύζυγο και το παιδί του και δηλώνει την πρόθεσή του να συνεργαστεί με τις αστυνομικές αρχές. Το άρθρο επιλέχθηκε με γνώμονα τον τόπο από τον οποίο εκμαιεύθηκε η ομολογία του δράστη (*μέσα από τη φυλακή*) και τα συναισθήματά του μετά την προφυλάκισή του. Ο/Η αρθρογράφος εντάσσει τα λόγια του δράστη μέσα σε εισαγωγικά, με σκοπό να μεταφέρει με ακρίβεια τους ισχυρισμούς του.

**Σχολιάζοντας τον τίτλο: Όσα ομολόγησε ο Μπάμπης για τις σκέψεις και τα συναισθήματά του μέσα από την φυλακή**

Εξετάζοντας τον τίτλο του ειδησεογραφικού άρθρου (*Γλυκά Νερά - Τι είπε ο συζυγοκτόνος μέσα από τη φυλακή: «Αγαπούσα την Καρολαίν» - Δεν υπήρχε «τρίτο πρόσωπο»*)<sup>2</sup>, γίνεται αντιληπτό ότι αποτελεί ένα πληροφοριακό μήνυμα σχετικά με τον χαρακτήρα και το περιεχόμενο του κειμένου. Συγκεκριμένα, η επιλογή του/της αρθρογράφου να τοποθετήσει στην αρχή του τίτλου τον τόπο που έλαβε χώρα το έγκλημα «Γλυκά Νερά», αποσκοπεί στον προσανατολισμό των αναγνωστών/στριών στην τοποθεσία που τελέστηκε η δολοφονία σε βάρος της Καρολαίν Κράουτς. Στη συνέχεια, η προτασιακή δομή υλικής διαδικασίας «*Τι είπε ο συζυγοκτόνος μέσα από τη φυλακή*» με την χρήση του επενεργητικού ρήματος «*είπε*» έχει προαναγγελτικό χαρακτήρα και προϋδεάζει τους/τις αναγνώστες/στριες για τις πληροφορίες που πρόκειται να προσφέρει το κείμενο. Ακόμη, η χρήση του ουσιαστικού «*συζυγοκτόνος*» για την ονοματοποίηση του δράστη, αποσκοπεί στο να συνδέσει ο/η αρθρογράφος άμεσα τον δράστη με το έγκλημα, να του αποδώσει όλες τις ευθύνες και να γνωστοποιήσει τα έμφυλα κίνητρα του εγκλήματος. Παράλληλα, η χρήση περιστάσεων τόπου «*μέσα από τη φυλακή*», πληροφορεί τους/τις αναγνώστες ότι ο δράστης έχει υποστεί τις ευθύνες που του απέδωσε η ελληνική δικαιοσύνη. Στη συνέχεια, η χρήση του δίστιγμου σημείου στίξης «*Τι είπε ο συζυγοκτόνος μέσα από τη φυλακή: «Αγαπούσα την Καρολαίν»*» στοχεύει στην επεξήγηση της προτασιακής δομής που προηγείται και πληροφορεί τους/τις αναγνώστες/στριες για το περιεχόμενο του κειμένου. Τέλος, ο/η αρθρογράφος με την χρήση εισαγωγικών στις φράσεις «*Αγαπούσα την Καρολαίν*» - *Δεν υπήρχε «τρίτο πρόσωπο»* παρουσιάζει ένα απόσπασμα από την απολογία του δράστη, με σκοπό να προσελκύσει το ενδιαφέρον των αναγνωστών/στριών του/της. Μέσα από τα αποσπάσματα («*Αγαπούσα την Καρολαίν*» - *Δεν υπήρχε «τρίτο πρόσωπο»*), ο δράστης αυτοπαρουσιάζεται ως ένας άνθρωπος με έντονα συναισθήματα αγάπης προς το πρόσωπο της συζύγου του, πιστός και αφοσιωμένος στο γάμο του (καθώς διαψεύδει τις φήμες για τρίτο πρόσωπο στο γάμο του).

### ***Τα συναισθήματα και οι σκέψεις του θύτη***

Στο υπο μελέτη απόσπασμα αναπαρίσταται η θλίψη και η μετάνοια που αισθάνεται ο δράστης για την πράξη του και η πρόθεσή του να συνεργαστεί με τις αστυνομικές αρχές. Ακόμη, ο δράστης, μέσα από την απολογία του, διαψεύδει τα σενάρια που θέτουν στο επίκεντρο ένα τρίτο πρόσωπο στον γάμο του, ενώ παράλληλα τονίζει πως προτεραιότητά του

<sup>2</sup> [https://www.protothema.gr/greece/article/1139252/gluka\\_nera-ti-eipe-o-suzugoktonos-mesa-apo-ti-fulaki-agapousa-tin-karolain-den-upirhe-trito-prosopo/](https://www.protothema.gr/greece/article/1139252/gluka_nera-ti-eipe-o-suzugoktonos-mesa-apo-ti-fulaki-agapousa-tin-karolain-den-upirhe-trito-prosopo/)

ήταν και είναι το καλό της κόρης του. Τέλος, ο δράστης, με την απολογία του, κατασκευάζει την εικόνα του έγγαμου βίου με τη γυναίκα του, με σκοπό να επηρεάσει συναισθηματικά το κοινό.

Απόσπασμα	Μετέχων	Διαδικασία	Συμμετέχων
1. <i>Αρνούμαι κατηγορηματικά τα σενάρια που ακούγονται ότι υπήρχε τρίτο πρόσωπο στη σχέση μας με τη γυναίκα μου.</i>	(ενν. εγώ) <b>(δράστης - αισθανόμενος)</b>	αρνούμαι <b>(υλική διαδικασία)</b> ακούγονται <b>(νοητική διαδικασία)</b> υπήρχε <b>(υλική διαδικασία)</b>	κατηγορηματικά τα σενάρια <b>(στόχος)</b>  τρίτο πρόσωπο στη σχέση μας με τη γυναίκα μου <b>(στόχος)</b>
2. <i>Το μόνο που με ενδιαφέρει τώρα είναι το καλό του παιδιού μου.</i>	(ενν. εγώ) <b>(αισθανόμενος - φορέας)</b>	με ενδιαφέρει <b>(νοητική διαδικασία)</b> είναι <b>(συσχετική διαδικασία)</b>	το καλό του παιδιού μου <b>(χαρακτηριστικό)</b>
3. <i>Αγαπάω τη Λυδία μου και θα είμαι για πάντα κοντά της, σε ό,τι με χρειαστεί</i>	(ενν. εγώ) <b>(αισθανόμενος - φορέας)</b>	αγαπάω <b>(νοητική-συναισθηματική διαδικασία)</b> θα είμαι <b>(συσχετική διαδικασία)</b>	τη Λυδία μου <b>(φαινόμενο)</b>  για πάντα κοντά της, σε ό,τι με χρειαστεί <b>(χαρακτηριστικό)</b>
4. <i>Με ενδιαφέρει μόνο το καλό του παιδιού μου και θα συνεργαστώ απόλυτα προς αυτή την κατεύθυνση στον ανακριτή</i>	(ενν. εγώ) <b>(αισθανόμενος - δράστης)</b>	με ενδιαφέρει <b>(νοητική διαδικασία)</b> θα συνεργαστώ <b>(υλική διαδικασία)</b>	μόνο το καλό του παιδιού μου <b>(φαινόμενο)</b> απόλυτα προς αυτή την κατεύθυνση στον ανακριτή <b>(στόχος)</b>

5. Θα δώσω όλες τις απαντήσεις σε ανακρίβειες και ερωτήματα που βλέπουν το φως της δημοσιότητας	(ενν. εγώ) <b>(δράστης)</b>	θα δώσω <b>(υλική διαδικασία)</b>  βλέπουν <b>(νοητική διαδικασία)</b>	όλες τις απαντήσεις σε ανακρίβειες και ερωτήματα <b>(στόχος)</b> το φως της δημοσιότητας <b>(φαινόμενο)</b>
6. Μετανιώνω κάθε λεπτό για αυτό που έχω κάνει	(ενν. εγώ) <b>(αισθανόμενος)</b>	μετανιώνω <b>(νοητική - συναισθηματική διαδικασία)</b> έχω κάνει <b>(υλική διαδικασία)</b>	κάθε λεπτό για αυτό <b>(φαινόμενο)</b>
7. Αγαπούσα πολύ τη γυναίκα μου	(ενν. εγώ) <b>(αισθανόμενος)</b>	αγαπούσα <b>(νοητική-συναισθηματική διαδικασία)</b>	πολύ τη γυναίκα μου <b>(φαινόμενο)</b>
8. Η σχέση μας, πέρα από κάποιες εντάσεις, ήταν μια απολύτως φυσιολογική σχέση	η σχέση μας <b>(φορέας)</b>	ήταν <b>(συσχετική διαδικασία)</b>	μια απολύτως φυσιολογική σχέση <b>(χαρακτηριστικό)</b>

Πίνακας 4. Η θέση του δράστη για την δολοφονία της Καρολάν

Ο Μπάμπης Αναγνωστόπουλος στην απολογία του χρησιμοποιεί σχεδόν αποκλειστικά νοητικές - συναισθηματικές διαδικασίες «αγαπάω τη Λυδία μου», «μετανιώνω κάθε λεπτό», «με ενδιαφέρει μόνο το καλό του παιδιού μου», με σκοπό να επηρεάσει το κοινό σχετικά με τα συναισθήματά του. Η χρήση ορισμένων υλικών διαδικασιών «θα δώσω όλες τις λεπτομέρειες σε ανακρίβειες και ερωτήματα που βλέπουν το φως της δημοσιότητας», «θα συνεργαστώ απόλυτα προς αυτή την κατεύθυνση με τον ανακριτή», «από κοινού και οι γονείς της γυναίκας μου αλλά και οι δικοί μου συνεισέφεραν όπως μπορούσαν» στον λόγο του λειτουργούν ως ελαφρυντικά, καθώς αποκαλύπτουν τα συναισθήματα και τη μετάνοια του δράστη,

φανερώνουν την πρόθεσή του να συνεργαστεί με τις αστυνομικές αρχές και αποτυπώνουν την ιδανική εικόνα που θέλει να διαμορφώσει για τις οικογένειές τους. Μέσα από τις ρηματικές επιλογές, ο Μπάμπης Αναγνωστόπουλος αυτοπαρουσιάζεται ως ένας άνθρωπος ιδιαίτερα προστατευτικός απέναντι στο πρόσωπο της κόρης του *«αγαπάω τη Λυδία μου και θα είμαι για πάντα κοντά της, σε ό,τι με χρειαστεί»*, *«με ενδιαφέρει μόνο το καλό του παιδιού μου»*, με έντονα συναισθήματα προς τη γυναίκα του *«αγαπούσα πολύ τη γυναίκα μου»*, πιστός και αφοσιωμένος στην σχέση του *«αρνούμαι κατηγορηματικά τα σενάρια που ακούγονται ότι υπήρχε τρίτο πρόσωπο στη σχέση μας με τη γυναίκα μου»*, μετανιωμένος για την εξέλιξη των γεγονότων *«μετανιώνω κάθε λεπτό για αυτό που έχω κάνει»*, καθώς και πρόθυμος και αποφασισμένος να συνεργαστεί και να βοηθήσει τις αστυνομικές αρχές (*«θα δώσω όλες τις λεπτομέρειες»*, *«θα δώσω όλες τις απαντήσεις σε ανακρίβειες και ερωτήματα που βλέπουν το φως της δημοσιότητας»*). Η εικόνα που διαμορφώνει εξυπηρετεί άριστα τον σκοπό του να επηρεάσει συναισθηματικά τους/τις αποδέκτες του.

Εξετάζοντας τον λόγο του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου υπό το πρίσμα της διαπροσωπικής λειτουργίας, γίνεται φανερό πως χρησιμοποιεί το α' ενικό πρόσωπο, καθώς επιχειρεί να αναγνωρίσει τις πράξεις του και να απολογηθεί. Με την χρήση του α' ενικού προσώπου *«μετανιώνω, θα δώσω, αγαπούσα»* εκφράζει τις σκέψεις και τα συναισθήματα του και φανερώνει τις προθέσεις του. Στο τέλος της απολογίας του κάνει χρήση του γ' πληθυντικού προσώπου *«συνεισέφεραν, όπως μπορούσαν, όπως κάνουν»* για να αναφερθεί στις πράξεις των δύο οικογενειών (του Μπάμπη και της Καρολάιν). Μέσω της χρήσης του γ' πληθυντικού προσώπου ο Μπάμπης Αναγνωστόπουλος επιχειρεί να προβάλλει αποστασιοποιημένα και «αντικειμενικά» τα στοιχεία που αφορούν τις πράξεις των δύο οικογενειών, ενισχύοντας την βεβαιότητα στον λόγο του. Ακόμη, η δείξη προσώπου πραγματώνεται μέσα από την προσωπική αντωνυμία (εγώ, εσύ, αυτός-ή-ό) που εννοείται ως υποκείμενο των διαδικασιών που αναφέρονται στον Μπάμπη Αναγνωστόπουλο *«αρνούμαι (ενν. εγώ)»*, *«με ενδιαφέρει (ενν. εμένα)»*, *«αγαπούσα (ενν. εγώ)»* και από την κτητική αντωνυμία που χρησιμοποιείται αποκλειστικά σε ολόκληρη την απολογία *«σχέση μας»*, *«γυναίκα μου»*, *«Λυδία μου»*, *«οικογενειές μας»*. Συνεχίζοντας, στην απολογία του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου εντοπίζονται αποφαντικές πράξεις λόγου σε οριστική έγκλιση *«αρνούμαι»*, *«αγαπάω»*, *«μετανιώνω»*, *«συνεισέφεραν»*, που εκφράζουν την αντίληψη του δράστη για τα γεγονότα. Οι αποφαντικές γλωσσικές πράξεις δηλώνουν επιστημική τροπικότητα, με την οποία επιχειρεί



να ενισχύσει την εγκυρότητα και τη βεβαιότητα στον λόγο του. Τέλος, είναι φανερό η χρήση εκφωνημάτων συναισθηματικού λεξιλογίου «αγαπούσα», «μετανιώνω», «με ενδιαφέρει» που αποσκοπούν στην απόδοση των έντονων συναισθημάτων του δράστη και την συναισθηματική επιρροή του κοινού για επιείκεια και συγχώρεση προς το πρόσωπο του Μπάμπη. Ακόμη, η χρήση επιθέτων («το καλό του παιδιού μου», «φυσιολογική σχέση») και επιρρηματικών προσδιορισμών του τρόπου («κατηγορηματικά», «απόλυτα») ενισχύουν τα λεγόμενα του δράστη και κατευθύνουν το κοινό προς την θετική ή αρνητική οικοδόμησή του.

## 4.2 Εγκλημα στη Δάφνη: Η αναπαράσταση της γυναικοκτονίας

Το συγκεκριμένο άρθρο (*Εγκλημα στη Δάφνη – Το χρονικό της φρίκης – Πήγε στη δουλειά του, γύρισε και την σκότωσε*) πραγματεύεται την γυναικοκτονία μιας 31χρονης γυναίκας, της οποίας το όνομα δεν αναφέρεται, στη Δάφνη στις 30 Ιουλίου 2021, από τον 40χρονο σύζυγό της. Το στυγερό έγκλημα τελέστηκε στο διαμέρισμα του ζευγαριού. Ο δράστης μαχαίρωσε τη σύζυγό του και στη συνέχεια παραδόθηκε στις αστυνομικές αρχές, δίνοντας όλες τις λεπτομέρειες για την εκτέλεση της πράξης του. Το άρθρο που αναλύω δημοσιεύτηκε στις 30 Ιουλίου 2021, δηλαδή την ημέρα που πραγματοποιήθηκε το έγκλημα, στην εφημερίδα «Το Βήμα».

### Σχολιάζοντας τον τίτλο: Ο τόπος του εγκλήματος και οι ενέργειες του δράστη πριν τη δολοφονία

Σχετικά με τον τίτλο του ειδησεογραφικού άρθρου (*Εγκλημα στη Δάφνη – Το χρονικό της φρίκης – Πήγε στη δουλειά του, γύρισε και την σκότωσε*)<sup>3</sup>, η χρήση της ονοματικής φράσης «Εγκλημα στη Δάφνη» αποτελεί ένα μήνυμα πληροφοριακού χαρακτήρα σχετικά με το περιεχόμενο του άρθρου «έγκλημα» και τον τόπο «Δάφνη» όπου διαδραματίστηκαν τα γεγονότα που περιγράφει. Η επιλογή του/της αρθρογράφου να τοποθετήσει σε θέση σχολίου το ουσιαστικό «έγκλημα» φανερώνει την πρόθεσή της να τονίσει την σπουδαιότητα της αποτρόπαιας εγκληματικής ενέργειας. Στη συνέχεια, η ονοματική φράση «Το χρονικό της φρίκης» πληροφορεί τους/τις αναγνώστες/στριες για τις λεπτομέρειες που περιέχονται στο

<sup>3</sup> <https://www.tovima.gr/2021/07/30/society/egklima-sti-dafni-to-xroniko-tis-frikis-pige-sti-douleia-tou-gyrise-kai-tin-skotose/>

κείμενο σχετικά με το έγκλημα. Η χρήση του ουσιαστικού «φρίκη», δηλώνει την έντονη συναισθηματική φόρτιση του/της αρθρογράφου και αποσκοπεί στο να επηρεάσει τους/τις αναγνώστες/στριες, ώστε να διαμορφώσουν παρόμοιες αντιδράσεις. Τέλος, ο/η αρθρογράφος με την χρήση υλικών επενεργητικών διαδικασιών «Πήγε στη δουλειά του, γύρισε και την σκότωσε» παρουσιάζει τη σειρά των πράξεων του δράστη μέχρι την στιγμή της δολοφονίας. Οι επενεργητικοί ρηματικοί τύποι σε ενεργητική σύνταξη «πήγε, γύρισε, σκότωσε» αποδίδουν πλήρως τις ευθύνες του εγκλήματος στο πρόσωπο του δράστη.

#### 4.2.1 Η εκτέλεση της δολοφονίας μέσα από την σκοπιά του/της αρθρογράφου

Στα υπό μελέτη αποσπάσματα ο/η αρθρογράφος αποκαλύπτει στοιχεία σχετικά με τη ζωή του ζευγαριού και την ημέρα της δολοφονίας. Συγκεκριμένα, ο/η αρθρογράφος αναπαριστά με χρονική σειρά τις ενέργειες του δράστη πριν και μετά τη δολοφονία, ενώ κάνει λόγο και για περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας. Ακόμη, ο/η αρθρογράφος χρησιμοποιεί στον λόγο του αποσπάσματα από την ομολογία του δράστη στους αστυνομικούς μετά την δολοφονία, δίνοντας περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το έγκλημα στο κοινό του/της και κατασκευάζει την ταυτότητα του θύτη, με σκοπό να επηρεάσει συναισθηματικά τους/τις αναγνώστες/στριες του/της.

Απόσπασμα	Μετέχων	Διαδικασία	Συμμετέχων
1. ο 40χρονος συζυγοκτόνος πήγε το πρωί στη δουλειά του, άνοιξε το μαγαζί και γύρισε σπίτι και σκότωσε τη γυναίκα του, έπειτα από ακόμα έναν καυγά, αφήνοντας ορφανό το μικρό αγοράκι τους.»	Ο 40χρονος συζυγοκτόνος (δράστης)	πήγε (υλική διαδικασία)  άνοιξε (υλική διαδικασία)  γύρισε (υλική διαδικασία)  σκότωσε (υλική διαδικασία)	στη δουλειά του (στόχος)  το μαγαζί (στόχος)  σπίτι (στόχος)  τη γυναίκα του, έπειτα από ακόμα έναν καυγά, αφήνοντας ορφανό



			το μικρό αγοράκι τους(στόχος)
2. οι καυγάδες ήταν συχνοί στο σπίτι του ζεύγους, όπως καταγγέλλουν οι γείτονες, ενώ η 31χρονη είχε πέσει ξανά στο παρελθόν θύμα ενδοοικογενειακής βίας	οι καυγάδες (φορέας)  οι γείτονες (δράστες)  η 31χρονη (δράστης)	ήταν (συσχετική διαδικασία)  καταγγέλλουν(υλική διαδικασία)  είχε πέσει (υλική διαδικασία)	συχνοί στο σπίτι του ζεύγους (χαρακτηριστικό)    ξανά στο παρελθόν θύμα ενδοοικογενειακής βίας(στόχος)
3. ο 40χρονος συζυγοκτόνος έσφαξε τη γυναίκα του και ειδοποίησε τις Αρχές ομολογώντας για την πράξη του	ο 40χρονος συζυγοκτόνος (δράστης)	έσφαξε (υλική διαδικασία)  ειδοποίησε (υλική διαδικασία)	τη γυναίκα του (στόχος)  τις Αρχές ομολογώντας για την πράξη του (στόχος)
4. οι αστυνομικοί μετέβησαν στο διαμέρισμα της πολυκατοικίας, επί της οδού Λάμπρου Κατσώνη, όπου έμενε το ζευγάρι και εκεί βρήκαν νεκρή την άτυχη γυναίκα, μέσα σε μία λίμνη αίματος	οι αστυνομικοί (δράστες)   το ζευγάρι (δράστες)  οι αστυνομικοί (δράστες)	μετέβησαν (υλική διαδικασία)   έμενε (υλική διαδικασία)  βρήκαν (υλική διαδικασία)	στο διαμέρισμα της πολυκατοικίας, επί της οδού Λάμπρου Κατσώνη (στόχος)    νεκρή την άτυχη γυναίκα, μέσα σε μία λίμνη αίματος (στόχος)

**Πίνακας 5. Η οπτική του/της αρθρογράφου για την γυναικοκτονία στη Δάφνη**

Μελετώντας τον πίνακα, γίνεται σαφές ότι ο/η αρθρογράφος χρησιμοποιεί κατ' αποκλειστικότητα υλικές διαδικασίες επενεργητικών ρημάτων «ο 40χρονος συζυγοκτόνος πήγε το πρωί στη δουλεία του, άνοιξε το μαγαζί και γύρισε σπίτι και σκότωσε τη γυναίκα του», για να περιγράψει τα γεγονότα και να κατασκευάσει την ταυτότητα του δράστη. Συγκεκριμένα, ο/η αρθρογράφος χαρακτηρίζει τον δράστη ως έναν άνθρωπο βίαιο («οι καυγάδες ήταν συχνοί στο σπίτι του ζεύγους»), κτητικό και ζηλόφθον («Όπως είπε στους αστυνομικούς, σκότωσε τη γυναίκα του «επειδή τη ζήλευε»), που έχει σκεφτεί και οργανώσει την εκτέλεση της δολοφονίας, όπως φαίνεται και από τη χρονική σειρά των πράξεών του πριν και μετά την δολοφονία («ο 40χρονος συζυγοκτόνος πήγε το πρωί στη δουλεία του, άνοιξε το μαγαζί και γύρισε σπίτι και σκότωσε τη γυναίκα του», «ο 40χρονος συζυγοκτόνος έσφαξε τη γυναίκα του και ειδοποίησε τις Αρχές ομολογώντας για την πράξη του»). Τις διαδικασίες συμπληρώνουν οι περιστάσεις τόπου («εκεί», «μέσα», «στο σπίτι», «στο διαμέρισμα») και χρόνου («έπειτα», «το πρωί», «στο παρελθόν»), με τις οποίες περιγράφονται με περισσότερη σαφήνεια τα στοιχεία. Ο/Η αρθρογράφος επιλέγει να περιγράψει τα γεγονότα με την χρήση ενεργητικής σύνταξης «ο 40χρονος συζυγοκτόνος έσφαξε τη γυναίκα του», «οι καυγάδες ήταν συχνοί στο σπίτι του ζεύγους», «οι αστυνομικοί μετέβησαν στο διαμέρισμα της πολυκατοικίας» για να τονίσει την σπουδαιότητα των πράξεων του δράστη. Ακόμη, μέσω των ρηματικών επιλογών ο/η αρθρογράφος επιχειρεί να προβάλει με χρονική σειρά τις πράξεις του δράστη πριν και μετά το έγκλημα «ο 40χρονος συζυγοκτόνος πήγε το πρωί στη δουλεία του, άνοιξε το μαγαζί και γύρισε σπίτι και σκότωσε τη γυναίκα του», «ο 40χρονος συζυγοκτόνος έσφαξε τη γυναίκα του και ειδοποίησε τις Αρχές ομολογώντας για την πράξη του». Ο/Η αρθρογράφος επιλέγει να αναφερθεί στο πρόσωπο του δράστη: με βάση την ηλικία του «40χρονος» και με το ουσιαστικό «συζυγοκτόνος», το οποίο ορατοποιεί τη φύση του εγκλήματος. Επιπλέον, η επιλογή των ρηματικών τύπων του/της αρθρογράφου σκιαγραφούν ως απόλυτο υπεύθυνο του εγκλήματος τον δράστη «σκότωσε, έσφαξε», ο οποίος παρουσιάζεται να έχει απόλυτη επίγνωση των πράξεών του όπως φαίνεται και από την φράση «ο 40χρονος συζυγοκτόνος πήγε το πρωί στη δουλεία του, άνοιξε το μαγαζί και γύρισε σπίτι και σκότωσε τη γυναίκα του».

Αναφορικά με την διαπροσωπική λειτουργία, γίνεται φανερό πως ο/η αρθρογράφος διαμορφώνει τη δείξη προσώπου με την χρήση του γ' ενικού «πήγε», «άνοιξε», «ειδοποίησε»

και του γ' πληθυντικού προσώπου «καταγγέλουν», «μετέβησαν», «βρήκαν». Η επιλογή αυτή θέτει τον/την αρθρογράφο σε θέση παρατηρητή, διατηρεί την κοινωνική απόσταση με τους/τις αναγνώστες/στριες και επιχειρεί να δείξει ότι αποτυπώνει τα γεγονότα με αντικειμενικότητα (Στάμου, 2011: 185). Ακόμη, ο/η αρθρογράφος διαμορφώνει τη δείξη προσώπου μέσω της χρήσης ποικίλων κτητικών αντωνυμιών «στη δουλειά του», «τη γυναίκα του», «το μικρό αγοράκι τους». Στη συνέχεια, εντοπίζονται αποφαντικές πράξεις λόγου «έσφαξε», «βρήκαν», «σκότωσε» σε οριστική έγκλιση, που φανερώνουν την αντίληψη του/της αρθρογράφου για τα γεγονότα. Οι γλωσσικές πράξεις που εντοπίζονται στα αποσπάσματα, δηλώνουν επιστημική τροπικότητα και προσδίδουν εγκυρότητα στα στοιχεία που προβάλλει ο/η αρθρογράφος (Στάμου, 2011: 186). Ακόμη, ο/η αρθρογράφος μέσω της χρήσης ποικίλων επιθέτων «άτυχη», «ορφανό», «νεκρή», «μικρό» με έντονη συναισθηματική αξία φανερώνει την συγκινησιακή του/της φόρτιση και εκφράζει έμμεσα την θετική ή αρνητική του/της κρίση για τα γεγονότα. Παράλληλα, η χρήση εκφωνημάτων με έντονη συναισθηματική φόρτιση «ορφανό, έσφαξε» φανερώνουν αξιολογική τροπικότητα στο κείμενο (Στάμου, 2011: 186). Εν συνεχεία, η χρήση των επιρρηματικών προσδιορισμών του τόπου «επί της οδού Λάμπρου Κατσώνη», «εκεί βρήκαν νεκρή», «μέσα σε μια λίμνη αίματος» και του χρόνου «έπειτα από ακόμα έναν κανγιά» εξυπηρετούν την πρόθεση του/της αρθρογράφου να παρουσιάσει με σαφήνεια τα στοιχεία που διαθέτει για την υπόθεση. Ακόμη, η επιλογή των μεταφορικών εκφράσεων «μέσα σε μια λίμνη αίματος», «έσφαξε τη γυναίκα του» οικοδομούν μια πατριαρχική κοινωνική πραγματικότητα και τονίζουν την υπεροχή της ανδρικής ισχύος. Μέσω των μεταφορικών προτάσεων και των επιρρηματικών προσδιορισμών ο/η αρθρογράφος κατασκευάζει με ακριβέστερο τρόπο την ταυτότητα του δράστη. Συγκεκριμένα, μέσα από τις μεταφορικές και επιρρηματικές προτάσεις περιγράφεται η βιαιότητα του εγκλήματος και φαίνεται ο κακοποιητικός χαρακτήρας του δράστη («έπειτα από έναν ακόμη κανγιά»), καθώς και το μίσος του για το πρόσωπο της συζύγου του την ώρα του εγκλήματος («έσφαξε τη γυναίκα του»), («μέσα σε μια λίμνη αίματος»).

Αναφορικά με το απόσπασμα «3», ο/η αρθρογράφος επιλέγει τη χρήση ευθύ λόγου για να μεταφέρει τα λόγια του δράστη στις αστυνομικές αρχές «ελάτε σπίτι μου, έχω δολοφονήσει τη γυναίκα μου». Μέσω της συγκεκριμένης επιλογής ο/η αρθρογράφος αποδέχεται την ευθύνη να μεταφέρει με ακρίβεια τα λόγια του δράστη, δεν φέρει όμως ευθύνη για το περιεχόμενό τους. Ακόμη, μέσω της φράσης «σκότωσε τη γυναίκα του «επειδή τη ζήλευε»»

σκιαγραφούνται έμφυλα κοινωνικά στερεότυπα που αναπαράγουν πατριαρχικά πρότυπα. Ο δράστης φαίνεται να θεωρεί τη γυναίκα κτήμα του και οποιαδήποτε δράση της αποκλίνει από την ιδεολογία του ή μειώνει τον ανδρισμό του αποφέρει άσχημα ή μοιραία αποτελέσματα.

#### 4.2.3 Η οπτική του θύτη για το έγκλημα

Το παρόν άρθρο (*Έγκλημα στη Δάφνη: «Τη σκότωσα γιατί με απατούσε»*, είπε στην απολογία του ο 40χρονος συζυγοκτόνος) πραγματεύεται την απολογία του 40χρονου δράστη σχετικά με το έγκλημα στη Δάφνη. Το άρθρο δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Πρώτο Θέμα» στις 3 Αυγούστου 2021, από τον αρθρογράφο Παναγιώτη Τσιμπούκη. Ο αρθρογράφος χρησιμοποιεί σχεδόν σε όλο το άρθρο αποσπάσματα από την ομολογία του δράστη στις αστυνομικές αρχές, περιγράφοντας με σαφήνεια τις λεπτομέρειες της γυναικοκτονίας και τις ενέργειες του δράστη. Ο αρθρογράφος επιλέγει να μεταφέρει τα λόγια του δράστη σε ευθύ λόγο με τη χρήση εισαγωγικών, έχοντας την ευθύνη για την ακριβή μεταφορά των λεγομένων, αλλά όχι για το περιεχόμενό τους.

#### Σχολιάζοντας τον τίτλο: Η απολογία του δράστη: Η ζήλια που οδήγησε στη γυναικοκτονία

Ο αρθρογράφος χρησιμοποιεί έναν τίτλο πληροφοριακού χαρακτήρα (*Έγκλημα στη Δάφνη: «Τη σκότωσα γιατί με απατούσε»*, είπε στην απολογία του ο 40χρονος συζυγοκτόνος)<sup>4</sup>, με τον οποίο γνωστοποιεί το είδος «έγκλημα», τον τόπο «Δάφνη» και το περιεχόμενο του κειμένου «απολογία». Η χρήση της άνω και κάτω τελείας «*Έγκλημα στη Δάφνη:*» έχει επεξηγηματικό χαρακτήρα, καθώς δηλώνει ότι ακολουθούν πληροφορίες που σχετίζονται με το έγκλημα. Στη συνέχεια, ο αρθρογράφος επιλέγει ένα απόσπασμα σε ευθύ λόγο «*‘Τη σκότωσα γιατί με απατούσε’*» από την απολογία του δράστη και το προτάσσει σε θέση σχολίου «*‘Τη σκότωσα γιατί με απατούσε’*, είπε στην απολογία του ο 40χρονος συζυγοκτόνος», προκειμένου να προσελκύσει το ενδιαφέρον των αναγνωστών/στριών και να τονίσει τη σοβαρότητα του εγκλήματος. Ακόμη, ο αρθρογράφος αναφέρεται στον δράστη: με βάση την ηλικία «40χρονος» και μέσω του ουσιαστικού «συζυγοκτόνος», με το οποίο καταλογίζει στο πρόσωπό του όλες τις ευθύνες του εγκλήματος και πληροφορεί τους/τις αναγνώστες/στριες για τα έμφυλα κίνητρα του εγκλήματος. Τέλος, μέσα από τον τίτλο του άρθρου, κατασκευάζεται η ταυτότητα του θύτη. Συγκεκριμένα, μέσα από την πρόταση («*Τη σκότωσα*

<sup>4</sup> <https://www.protothema.gr/greece/article/1148918/eglima-sti-dafni-ti-skotosa-giati-me-apatouse-eipe-stin-apologia-tou-o-40hronos-suzugoktonos/>

γιατί με απατούσε») ο δράστης σκιαγραφείται ως ένας κτητικός σύζυγος, που θεωρεί τη γυναίκα απόκτημά του. Ο δράστης, μέσα από τη συγκεκριμένη φράση, φαίνεται να προτιμούσε να αφαιρέσει τη ζωή της συζύγου του από το να δεχτεί την «προδοσία» της. Ακόμη, αναπαρίσταται η πατριαρχική συμπεριφορά του δράστη, καθώς φαίνεται να αισθάνθηκε πως μειώθηκε ο ανδρισμός του και να «θόλωσε» με την απόφαση της συζύγου του να συνάψει εξωσυζυγική σχέση.

### **Τα συναισθήματα του θύτη και η αφορμή της γυναικοκτονίας**

Ο δράστης μέσα από την απολογία του φανερώνει τα συναισθήματά του και περιγράφει τα αίτια της γυναικοκτονίας. Ειδικότερα, αναφέρεται στην ψυχολογική του συντριβή και εξηγεί πως αφορμή για την πράξη της δολοφονίας τέθηκε η εξωσυζυγική σχέση της γυναίκας του. Ο δράστης επιρρίπτει τις ευθύνες του εγκλήματος στην επιθετική και απόμακρη συμπεριφορά της γυναίκας του, καθώς και στη ζήλια που τον κυρίευσε, όταν ανακάλυψε πως η συζυγός του διατηρούσε εξωσυζυγική σχέση. Ο δράστης στην απολογία του τονίζει πως παραδόθηκε αμέσως στις αστυνομικές αρχές, με σκοπό η ομολογία του να λειτουργήσει ως ελαφρυντικό των πράξεών του («Θέλω να τονίσω πως είμαι συντετριμμένος, «διαλυμένος» ψυχικά και μετανιωμένος γι' αυτό που έπραξα, από το επόμενο κιόλας δευτερόλεπτο, δι' ον λόγο και εμφανίστηκα στο κατά τόπον αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα, όπου εξιστόρησα με κάθε λεπτομέρεια τι είχε συμβεί»), («Μετανιώνω όμως και εμφανίστηκα στο οικείο Αστυνομικό Τμήμα αμέσως μετά την πράξη μου και χωρίς καν να διανοηθώ είτε να αποπροσανατολίσω τις αρχές είτε να ασκήσω τα δικονομικά μου δικαιώματα κατέθεσα τα πραγματικά περιστατικά τα οποία δεν αλλάζω ούτε με το παρόν απολογητικό υπόμνημα»). Ακόμη, ο δράστης επιχειρεί να κατασκευάσει την ταυτότητα της γυναίκας του με αρνητικά χαρακτηριστικά (προκλητική και αυθάδης), προκειμένου να επηρεάσει τους ακροατές/τριες του.

Απόσπασμα	Μετέχων	Διαδικασία	Συμμετέχων
1. Θέλω να τονίσω πως είμαι συντετριμμένος, «διαλυμένος» ψυχικά και μετανιωμένος γι' αυτό που έπραξα, από το επόμενο κιόλας δευτερόλεπτο, δι' ον λόγο και εμφανίστηκα στο κατά τόπον αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα, όπου εξιστόρησα με κάθε λεπτομέρεια τι είχε συμβεί»), («Μετανιώνω όμως και εμφανίστηκα στο οικείο Αστυνομικό Τμήμα αμέσως μετά την πράξη μου και χωρίς καν να διανοηθώ είτε να αποπροσανατολίσω τις αρχές είτε να ασκήσω τα δικονομικά μου δικαιώματα κατέθεσα τα πραγματικά περιστατικά τα οποία δεν αλλάζω ούτε με το παρόν απολογητικό υπόμνημα»).	(ενν. εγώ) <b>(αισθανόμενος - δράστης - φορέας)</b>	θέλω (νοητική διαδικασία)  να τονίσω (υλική διαδικασία)	

αυτό που έπραξα, από το επόμενο κιόλας δευτερόλεπτο, δι' ον λόγο και εμφανίστηκα στο κατά τόποναρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα, όπου εξιστόρησα με κάθε λεπτομέρεια τι είχε συμβεί.		είμαι <b>(συσχετική διαδικασία)</b>  έπραξα (υλική <b>διαδικασία)</b>  εμφανίστηκα <b>(υλική διαδικασία)</b>  εξιστόρησα <b>(υλική διαδικασία)</b>	συντετριμμένος...μετανιωμένος <b>(χαρακτηριστικό)</b>  από το επόμενο κιόλας δευτερόλεπτο <b>(στόχος)</b>  στο κατά τόπον αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα <b>(στόχος)</b>  με κάθε λεπτομέρεια τι είχε συμβεί <b>(στόχος)</b>
2. Απολογούμαι όχι μόνο στην υμέτερη αρχή Σας, αλλά κυρίως στους γονείς της συζύγου μου και κυρίως το μοναχοπαίδι μας	(ενν. εγώ) <b>(δράστης)</b>	Απολογούμαι <b>(υλική διαδικασία)</b>	όχι μόνο στην υμέτερη αρχή Σας, αλλά κυρίως στους γονείς της συζύγου μου και κυρίως το μοναχοπαίδι μας <b>(στόχος)</b>
3. Δεν έπρεπε να ενεργήσω έτσι	(ενν. εγώ) <b>(δράστης)</b>	να ενεργήσω <b>(υλική διαδικασία)</b>	έτσι <b>(στόχος)</b>
4. Δεν ήξερα τι έκανα, θόλωσα!	(ενν. εγώ) <b>(δράστης)</b>	δεν ήξερα <b>(νοητική διαδικασία)</b>	

		έκανα (υλική διαδικασία)	
		θόλωσα (υλική διαδικασία)	
5. Άκουγα τις καταγραφές όπου αποτυπώνονται οι εξωσυζυγικές ερωτικές πράξεις της συζύγου μου, όχι απλώς στην κατοικία μας αλλά στο δωμάτιο του παιδιού μας και προσπαθούσα να συνειδητοποιήσω, χωρίς να μπορώ, τι είχε συμβεί	(ενν. εγώ) (αισθανόμενος - δράστης)	άκουγα (νοητική – αντιληπτική διαδικασία)  αποτυπώνονται (υλική διαδικασία)  προσπαθούσα (υλική διαδικασία)  να συνειδητοποιήσω (νοητική διαδικασία)  να μπορώ (υλική διαδικασία)  είχε συμβεί (υλική	Τις καταγραφές (φαινόμενο)    οι εξωσυζυγικές ερωτικές πράξεις... του παιδιού μας (στόχος)

		διαδικασία)	
6. Το άκουγα και αισθανόμουν μια ζάλη, ότι είχα αρχίσει να τρελαίνομαι, χωρίς να μπορώ να το περιγράψω ακριβώς με λόγια	(ενν. εγώ) <b>(αισθανόμενος -δράστης)</b>	<p>άκουγα <b>(νοητική-αντιληπτική διαδικασία)</b></p> <p>αισθανόμουν <b>(νοητική-συναισθηματική διαδικασία)</b></p> <p>είχα αρχίσει <b>(υλική διαδικασία)</b></p> <p>να τρελαίνομαι <b>(υλική διαδικασία)</b></p> <p>να μπορώ <b>(υλική διαδικασία)</b></p> <p>να το περιγράψω <b>(υλική διαδικασία)</b></p>	<p>μια ζάλη (φαινόμενο)</p> <p>ακριβώς με λόγια (στόχος)</p>
7. την 11η	(ενν. εμείς)	μαλώσαμε	πολύ άσχημα (στόχος)



Ιουλίου 2021 μαλώσαμε πολύ άσχημα	(δράτσης)	(υλική διαδικασία)	
8. Εγώ μόλις είχα γυρίσει από το δουλειά με το παιδί και όταν μπήκα στο σπίτι εκείνη ήταν στο υπνοδωμάτιο του παιδιού με κλειδωμένη πόρτα	(ενν. εγώ) (δράστης)  (ενν. αυτή) (φορέας)	είχα γυρίσει (υλική διαδικασία)  μπήκα (υλική διαδικασία)  ήταν (συσχετική διαδικασία)	από τη δουλειά με το παιδί (στόχος)  στο σπίτι (στόχος)  στο υπνοδωμάτιο του παιδιού με κλειδωμένη πόρτα (χαρακτηριστικό)
9. Τη ρώτησα για ποιο λόγο το κάνει αυτό και εκείνη μου αποκρίθηκε “ότι θέλω θα κάνω, δεν δίνω λογαριασμό σε κανέναν	(ενν. εγώ) (δράστης)  (ενν. αυτή) (δράστης)	ρώτησα (υλική διαδικασία)  το κάνει (υλική διαδικασία)  αποκρίθηκε (υλική διαδικασία)  θέλω (νοητική διαδικασία)  θα κάνω (υλική διαδικασία)	για ποιο λόγο (στόχος)  αυτό (στόχος)

		δεν δίνω (υλική διαδικασία)	λογαριασμό σε κανέναν (στόχος)
10. είσαι άχρηστος, δεν είσαι άντρας, είσαι γυναικούλα, κρύβεσαι πίσω από τον μπαμπά και τη μαμά” ενώ κινήθηκε επιθετικά προς το μέρος μου	(ενν. εσύ)  (φορέας- δράστης)	είσαι (συσχετική διαδικασία)  δεν είσαι (συσχετική διαδικασία)  είσαι (συσχετική διαδικασία)  κρύβεσαι (υλική διαδικασία)  κινήθηκε (υλική διαδικασία)	άχρηστος (χαρακτηριστικό)  άντρας (χαρακτηριστικό)  γυναικούλα (χαρακτηριστικό)  πίσω από τον μπαμπά και τη μαμά (στόχος)  επιθετικά προς το μέρος μου (στόχος)
11. Εγώ την έσπρωξα προς του εσωτερικό του δωματίου και έπεσε στο πάτωμα	Εγώ (δράστης)  (ενν. αυτή) (δράστης)	έσπρωξα (υλική διαδικασία)  έπεσε (υλική διαδικασία)	προς του εσωτερικό του δωματίου (στόχος)  στο πάτωμα (στόχος)
12. Εκνευρίστηκε, σηκώθηκε και στο	(ενν. αυτή) (δράστης)	εκνευρίστηκε (υλική	

διάδρομο με χτύπησε στο πρόσωπο, το οποίο στη συνέχεια έπραξα και εγώ		<b>διαδικασία)</b>  σηκώθηκε <b>(υλική διαδικασία)</b>  χτύπησε <b>(υλική διαδικασία)</b>  έπραξα (υλική <b>διαδικασία)</b>	στο πρόσωπο <b>(στόχος)</b>
13. Ό,τι έκανα το έκανα γιατί γυρνούσε στο μυαλό μου αυτή η συνομιλία	(ενν. εγώ) <b>(δράστης)</b>	έκανα <b>(υλική διαδικασία)</b>  γυρνούσε <b>(υλική διαδικασία)</b>	στο μυαλό μου αυτή η συνομιλία <b>(στόχος)</b>
15. Δεν μπορούσα να αντέξω τη γυναίκα που αγαπούσα έκανε αυτά που έκανε μέσα στο σπίτι μας	(ενν. εγώ) <b>(δράστης- αισθανόμενος)</b>	δεν μπορούσα <b>(υλική διαδικασία)</b>  να αντέξω <b>(νοητική- συναισθηματι κή διαδικασία)</b>  αγαπούσα <b>(νοητική- συναισθηματι</b>	τη γυναίκα <b>(φαινόμενο)</b>

		<b>κή διαδικασία)</b>	
		έκανε (υλική διαδικασία)	μέσα στο σπίτι μας (στόχος)
16. Μακάρι να γυρνούσα το χρόνο πίσω, να ξανά σκεφτώ αυτά τα 10 λεπτά	(ενν. εγώ) <b>(δράστης)</b>	να γυρνούσα (υλική διαδικασία)  ξανασκεφτώ (υλική διαδικασία)	Το χρόνο πίσω (στόχος)   Αυτά τα 10 λεπτά (στόχος)

**Πίνακας 6. Η απολογία του δράστη για το έγκλημα στη Δάφνη**

Όπως παρατηρείται και στον πίνακα, ο δράστης κατά την ομολογία του χρησιμοποιεί πληθώρα υλικών, νοητικών και συσχετιστικών διαδικασιών για να περιγράψει τις πράξεις, τις σκέψεις – συναισθήματα και τα χαρακτηριστικά του ίδιου και της γυναίκας του. Συγκεκριμένα, μέσω των υλικών διαδικασιών «εμφανίστηκα στο κατά τόπον αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα», «εξιστόρησα με κάθε λεπτομέρεια», «εγώ την έσπρωξα προς του εσωτερικό του δωματίου» ο δράστης αναφέρεται στις πράξεις του και τις ενέργειες της γυναίκας του. Οι νοητικές διαδικασίες «δεν ήξερα τι έκανα», «θόλωσα», «το άκουγα και αισθανόμουν μια ζάλη», «ακουγα τις καταγραφές...τι είχε συμβεί» φανερώνουν τη συγκρότηση της ψυχосύνθεσης του δράστη, όπως παρουσιάζονται πριν και μετά το έγκλημα. Αναλυτικά, ο δράστης μέσω των νοητικών διαδικασιών κατασκευάζει την ψυχολογική κατάσταση στην οποία βρέθηκε, όταν αποκάλυψε πως η γυναίκα του διατηρούσε εξωσυζυγικές σχέσεις. Ο δράστης ισχυρίζεται πως είχε άγνοια των πράξεών του, λόγω της ψυχικής του συντριβής. Ακόμη, οι συσχετικές διαδικασίες «είσαι άχρηστος... και τη μαμά», «ήταν στο υπνοδωμάτιο του παιδιού με κλειδωμένη πόρτα», «πως είμαι συντετριμμένος, «διαλυμένος» ψυχικά και μετανιωμένος γι' αυτό που έπραξα» αποσκοπούν στην αποτύπωση χαρακτηριστικών των αναφερόμενων προσώπων και διαμορφώνουν την προσωπικότητά τους. Οι περιστάσεις τύπου «στο κατά τόπον αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα», «στην κατοικία μας», «στο εσωτερικό του δωματίου», χρόνου «από το επόμενο κιόλας δευτερόλεπτο»,

«μόλις», «11 Ιουλίου 2021», «10 λεπτά» και τρόπου «συντετριμμένος», «διαλυμένος», «μετανιωμένος» συμπληρώνουν τις διαδικασίες και περιγράφουν με σαφήνεια τα λεγόμενα του δράστη. Στη συνέχεια, ο δράστης επιλέγει την χρήση της ενεργητικής σύνταξης «*άκουγα τις καταγραφές*», «*μαλώσαμε πολύ άσχημα*», «*όταν μπήκα στο σπίτι*», με σκοπό να αποδεχτεί την ευθύνη των πράξεών του και να τονίσει την μετάνοια που αισθάνεται για την πράξη του. Ακόμη, η χρήση του ευθύ λόγου όταν αναφέρεται στις ενέργειες της γυναίκας του «*ότι θέλω θα κάνω, δεν δίνω λογαριασμό σε κανέναν*», «*είσαι άχρηστος, δεν είσαι άντρας, είσαι γυναικούλα, κρύβεσαι πίσω από τον μπαμπά και τη μαμά*» αποσκοπεί στο να αποδόσει με ακρίβεια τα λεγόμενά της και να καταλογίσει ένα μεγάλο μερίδιο ευθύνης του εγκλήματος στις πράξεις της γυναίκας του. Ο ευθύς λόγος αποτυπώνεται στο άρθρο με την χρήση εισαγωγικών. Ο δράστης μέσω της ενεργητικής σύνταξης και του ευθέος λόγου επιχειρεί να επηρεάσει συναισθηματικά τους/τις αναγνώστες/στριες ή τους/τις ακροατές/τριες και να σχηματίσει την αντίληψή τους για το γεγονός. Ο δράστης μέσα από τις λεξικογραμματικές και σημασιολογικές επιλογές του αυτοπαρουσιάζεται ως ένας άνθρωπος που έχει έντονα συναισθήματα για τη γυναίκα του «*Δεν μπορούσα να αντέξω ότι η γυναίκα που αγαπούσα έκανε αυτά που έκανε μέσα στο σπίτι μας*», απελπισμένος και μετανιωμένος για την αποτρόπαια πράξη του «*Θέλω να τονίσω πως είμαι συντετριμμένος, διαλυμένος ψυχικά και μετανιωμένος γι' αυτό που έπραξα*», συνεργάσιμος με τις αστυνομικές αρχές και έτοιμος να αναλάβει τις ευθύνες του «*εμφανίστηκα στο κατά τόπον αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα, όπου εξιστόρησα με κάθε λεπτομέρεια τι είχε συμβεί*», «*Απολογούμαι όχι μόνο στην υμέτερη αρχή Σας, αλλά κυρίως στους γονείς της συζύγου μου και κυρίως το μοναχοπαίδι μας*». Ακόμη, μέσα από τις ρηματικές του επιλογές αναπαρίσταται ως ένας άνδρας που έχασε τον έλεγχο «*δεν ήξερα τι έκανα, θόλωσα!*» και δεν είχε γνώση των ενεργειών του.

Αναφορικά με την ταυτότητα του θύματος, παρουσιάζεται ως κτήμα του δράστη, καθώς επιλέγει να την αναφέρει με την οικογενειακή της ταυτότητα «*γυναίκα μου*», φανερώνοντας πατριαρχικά πρότυπα. Ακόμη, μέσω αυτής της επιλογής ο δράστης επιχειρεί να τονίσει την στενή τους σχέση και να επηρεάσει το κοινό ως προς τα συναισθήματά του. Μέσα από τις λεξικογραμματικές του επιλογές ο δράστης κατασκευάζει την ταυτότητα της γυναίκας με αρκετά αρνητικά χαρακτηριστικά: άπιστη («*άκουγα τις καταγραφές όπου αποτυπώνονται οι εξωσυζυγικές ερωτικές πράξεις της συζύγου μου*»), νευρική («*εκνευρίστηκε, σηκώθηκε και στο διάδρομο με χτύπησε στο πρόσωπο*»), επιθετική («*κινήθηκε επιθετικά προς το μέρος μου*»), (με

χτύπησε στο πρόσωπο») προκλητική και αυθάδης («ότι θέλω θα κάνω, δεν δίνω λογαριασμό σε κανέναν», «είσαι άχρηστος, δεν είσαι άντρας, είσαι γυναικούλα, κρύβεσαι πίσω από τον μπαμπά και τη μαμά»), με σκοπό να της παρουσιάσει ως μια γυναίκα που δεν ανταποκρινόταν στις συζυγικές και οικογενειακές προσδοκίες και να αιτιολογήσει τους λόγους που προέβη στη γυναικοκτονία.

Τέλος, μέσω των συσχετικών και υλικών διαδικασιών που περιγράφουν τα λεγόμενα του θύματος προς τον δράστη «είσαι άχρηστος, δεν είσαι άντρας, είσαι γυναικούλα, κρύβεσαι πίσω από τον μπαμπά και τη μαμά», κατασκευάζονται έμφυλα κοινωνικά στερεότυπα που φέρουν τη γυναίκα στη θέση του ασθενούς φύλου. Συγκεκριμένα, φαίνεται να μειώνεται «ο ανδρισμός» του δράστη, γεγονός που ο ίδιος δεν μπορεί να το διαχειριστεί και προβαίνει στην αποτρόπαια πράξη. Ο δράστης, μέσα από τα λεγόμενά του επιχειρεί να δικαιολογήσει το έγκλημά του. Συνεχίζοντας, η εκτέλεση του εγκλήματος θα μπορούσε να αποτελεί και μια προσπάθεια του δράστη να ικανοποιήσει τα πατριαρχικά, κτητικά και στερεοτυπικά του πρότυπα, αποδεικνύοντας τη δύναμη και την υπεροχή του απέναντι στη γυναίκα.

Εξετάζοντας τον λόγο του δράστη μέσω της διαπροσωπικής λειτουργίας, γίνεται κατανοητό πως η δείξη προσώπου φανερώνεται μέσα από την επιλογή τριών προσώπων: α' ενικό, β' ενικό και γ' ενικό. Με την χρήση του α' ενικού προσώπου «θέλω», «εμφανίστηκα», «απολογούμαι» γίνεται φανερό στους/στις αναγνώστες/στριες πως πρόκειται για την απολογία του δράστη, καθώς εκφράζει τις προσωπικές του απόψεις και αντιλήψεις για τα γεγονότα. Στη συνέχεια, ο δράστης επιλέγει την χρήση γ' ενικού προσώπου «αποκρίθηκε», «κινήθηκε», «έπεσε» για να περιγράψει με αντικειμενικότητα τις ενέργειες του θύματος. Ακόμη, παρατηρείται η χρήση β' ενικού προσώπου στο απόσπασμα του ευθύ λόγου που αποδίδονται τα λόγια του θύματος προς τον δράστη «είσαι», «κρύβεσαι», προκειμένου να αποδόσει την πλήρη ενέργεια των ρηματικών τύπων στο πρόσωπο του δράστη. Ταυτόχρονα, η δείξη προσώπου φανερώνεται στον λόγο του δράστη με την χρήση προσωπικών αντωνυμιών «ό,τι έκανα το έκανα γιατί γυρνούσε στο μυαλό μου αυτή η συνομιλία (ενν. εγώ)», «εκνευρίστηκε, σηκώθηκε και στο διάδρομο με χτύπησε στο πρόσωπο (ενν. αυτή)», που αποτυπώνονται ως υποκείμενα των ρηματικών τύπων και εννοούνται στο κείμενο και κτητικών αντωνυμιών «συζύγου μου», «μοναχοπαίδι μας», «σπίτι μας». Αναφορικά με τις πράξεις λόγου στο κείμενο διακρίνονται κατευθυντικές «θέλω να τονίσω», «μακάρι να γυρνούσα», οι οποίες εκφέρονται με υποτακτική και δηλώνουν δεοντική τροπικότητα και

αποφαντικές «θέλω», «άκουγα», «προσπαθούσα», οι οποίες εκφέρονται με οριστική και φανερώνουν επιστημική τροπικότητα. Μέσω της δεοντικής τροπικότητας εκφράζεται η επιτακτικότητα στον λόγο του δράστη, ενώ μέσω της επιστημικής τροπικότητας προσδίδεται βεβαιότητα στα λεγόμενά του. Τέλος, εντοπίζονται ποικίλα επίθετα «εξωσυζυγικές», «κλειδωμένη», «εσωτερικό» και έντονο συναισθηματικό λεξιλόγιο «συντετριμμένος, διαλυμένος, μετανιωμένος», που δηλώνουν αξιολογική τροπικότητα στο κείμενο και φανερώνουν τον τρόπο που ο δράστης βιώνει τα γεγονότα.

Μέσω των παραπάνω γλωσσικών επιλογών ο δράστης αυτοπαρουσιάζεται ως ένας άνθρωπος που αγαπούσε την γυναίκα του («Δεν μπορούσα να αντέξω τη γυναίκα που αγαπούσα έκανε αυτά που έκανε μέσα στο σπίτι μας») και πλέον αισθάνεται ιδιαίτερα μετανιωμένος για την πράξη του («Θέλω να τονίσω πως είμαι συντετριμμένος, «διαλυμένος» ψυχικά και μετανιωμένος γι' αυτό που έπραξα...το μοναχοπαίδι μας»). Ακόμη, φαίνεται να ρίχνει το βάρος των ευθυνών στο πρόσωπο του θύματος, καθώς προβάλλει ως αφορμή και αιτία για το έγκλημα τις πράξεις της γυναίκας του («Ό,τι έκανα το έκανα γιατί γυρνούσε στο μυαλό μου αυτή η συνομιλία. Δεν μπορούσα να αντέξω τη γυναίκα που αγαπούσα έκανε αυτά που έκανε μέσα στο σπίτι μας»), («είσαι άχρηστος, δεν είσαι άντρας, είσαι γυναικούλα, κρύβεσαι πίσω από τον μπαμπά και τη μαμά» ενώ κινήθηκε επιθετικά προς το μέρος μου. Εγώ την έσπρωξα προς του εσωτερικό του δωματίου και θέπεσε στο πάτωμα. Εκνευρίστηκε, σηκώθηκε και στο διάδρομο με χτύπησε στο πρόσωπο, το οποίο στη συνέχεια έπραξα και εγώ»). Ο δράστης, μέσα από την απολογία του, σκιαγραφείται ιδιαίτερα κτητικός με έντονες πατριαρχικές αντιλήψεις, καθώς φαίνεται να οδηγήθηκε στην εκτέλεση της δολοφονίας λόγω της μείωσης του ανδρισμού του («είσαι άχρηστος, δεν είσαι άντρας, είσαι γυναικούλα, κρύβεσαι πίσω από τον μπαμπά και τη μαμά»), («Δεν ήξερα τι έκανα, θόλωσα! Άκουγα τις καταγραφές όπου αποτυπώνονται οι εξωσυζυγικές ερωτικές πράξεις της συζύγου μου, όχι απλώς στην κατοικία μας αλλά στο δωμάτιο του παιδιού μας και προσπαθούσα να συνειδητοποιήσω, χωρίς να μπορώ, τι είχε συμβεί. Το άκουγα και αισθανόμουν μια ζάλη, ότι είχα αρχίσει να τρελαίνομαι, χωρίς να μπορώ να το περιγράψω ακριβώς με λόγια»). Πρόκειται λοιπόν, για μια προσπάθεια του θύτη να αποδείξει στο θύμα την δύναμη και την υπεροχή του λόγω του αρσενικής του ταυτότητας. Η έντονη κτητική και ζηλόφθονη συμπεριφορά του δράστη φαίνεται και μέσω της απόφασής του να μαγνητοσκοπήσει κρυφά και παράνομα τις συνομιλίες του θύματος («Άκουγα τις καταγραφές όπου αποτυπώνονται οι εξωσυζυγικές



*ερωτικές πράξεις της συζύγου μου»). Από την άλλη μεριά, ο δράστης, μέσα από την απολογία του, παρουσιάζει τη σύζυγό του ως μια γυναίκα που είχε προδόσει τον σύζυγό της και είχε εγκαταλείψει το γάμο της («Άκουγα τις καταγραφές όπου αποτυπώνονται οι εξωσυζυγικές ερωτικές πράξεις της συζύγου μου»), με σκοπό να τονίσει την δική του αφοσίωση στο πρόσωπο του θύματος. Ακόμη, το θύμα παρουσιάζεται με έντονη επιθετική συμπεριφορά και ιδιαίτερα αυθάδης, χωρίς να δείχνει τον παραμικρό σεβασμό προς το πρόσωπο του άνδρα - δράστη («ότι θέλω θα κάνω, δεν δίνω λογαριασμό σε κανέναν», «είσαι άχρηστος, δεν είσαι άντρας, είσαι γυναικούλα, κρύβεσαι πίσω από τον μπαμπά και τη μαμά»).*



## 5. Συγκριτική θεώρηση των δύο υποθέσεων

Στην προηγούμενη ενότητα αναλύθηκαν όλες οι λεξικογραμματικές και σημασιο - συντακτικές επιλογές των συντακτών/τριών, καθώς και των δραστών κατά την απολογία τους. Σε αυτή την ενότητα, θα επιχειρήσω τη συγκριτική ανάλυση των αποσπασμάτων που φανερώνουν το χρονικό και τις λεπτομέρειες των γυναικοκτονιών με τα αποσπάσματα που αφορούν την απολογία των δραστών, για την εξέταση των κοινωνικών πραγματικοτήτων που επιδιώκουν να κατασκευάσουν.

Οι κοινωνικές πραγματικότητες διαμορφώνονται μέσω των γλωσσικών επιλογών των ομιλητών/τριών και παρουσιάζουν τις αντιλήψεις και τις εμπειρίες τους προς τον κόσμο. Υπό αυτό το πρίσμα, γίνεται αντιληπτό ότι οι κοινωνικές πραγματικότητες δεν αποτελούν προκαθορισμένες έννοιες, αλλά αντικατοπτρίζουν τις υποκειμενικές διαστάσεις των απόψεων των ομιλητών/τριών (Λύκου, 2000). Η επιλογή συγκεκριμένων λεξικογραμματικών στοιχείων για την διαμόρφωση των κοινωνικών πραγματικοτήτων αποτελούν βασικό χαρακτηριστικό των ειδησεογραφικών κειμένων, καθώς παρουσιάζουν τα γεγονότα της επικαιρότητας με βάση τα ιδεολογικά συμφέροντα των δημιουργών.

Τα ειδησεογραφικά άρθρα που αναλύθηκαν περιγράφουν δύο υποθέσεις γυναικοκτονιών με τις αντίστοιχες απολογίες δραστών: της Καρολάιν Κράουτς στα Γλυκά Νερά και του εγκλήματος στη Δάφνη. Οι δύο υποθέσεις παρουσιάζουν ομοιότητες και διαφορές ως προς την κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας.

Αρχικά, εξετάζοντας τα άρθρα που παρουσιάζουν το χρονικό και τις λεπτομέρειες των δύο γυναικοκτονιών γίνεται σαφές ότι οι αρθρογράφοι των δύο υποθέσεων αναπαριστούν τα εγκλήματα μέσω στοιχείων που έχουν συλλέξει από την καθημερινή ζωή των ζευγαριών. Μια από τις ομοιότητες των δύο άρθρων είναι η αναφορά στις κακοποιητικές πράξεις των συζύγων έναντι των θυμάτων. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση της Καρολάιν ο/η αρθρογράφος κάνει λόγο για έντονους καβγάδες μεταξύ του ζευγαριού και φανερώνει την επιθυμία του θύματος να εγκαταλείψει τον σύζυγο - δράστη. Παράλληλα, στην υπόθεση του εγκλήματος στη Δάφνη ο/η αρθρογράφος αναφέρεται σε ιστορικό ενδοοικογενειακής βίας.

Στη συνέχεια, γίνεται αντιληπτό ότι οι αρθρογράφοι αναλαμβάνουν τον ρόλο του κειμενικού παρατηρητή και αποφεύγουν να εντάξουν τον εαυτό τους στην αφήγηση των γεγονότων,

μέσω της χρήσης του γ' προσώπου και των ποικίλων αποφαντικών πράξεων. Με την χρήση της οριστικής έγκλισης στις αποφαντικές πράξεις λόγου, οι αρθρογράφοι διαμορφώνουν τις ταυτότητες των υποκειμένων και τονίζουν την κρισιμότητα των δύο εγκλημάτων έμφυλης βίας. Ωστόσο, οι αρθρογράφοι και στις δύο υποθέσεις επιλέγουν να εκφράσουν έμμεσα την αποστροφή τους προς το πρόσωπο των δραστών μέσω των αξιολογικών στοιχείων, όπως το συναισθηματικά φορτισμένο λεξιλόγιο και τα ποικίλα επίθετα και επιρρήματα.

Βασική διαφορά των δύο κειμενικών παραγωγών είναι πως το έγκλημα αναπαρίσταται ως «γυναικοκτονία» μόνο στην υπόθεση δολοφονίας στη Δάφνη, όπου ο δράστης αναφέρεται ως «συζυγοκτόνος». Ο/Η αρθρογράφος που αναλύει την υπόθεση της Καρολάιν στα Γλυκά Νερά αποφεύγει να αναφερθεί σε γυναικοκτονία και χρησιμοποιεί όρους όπως «δολοφονία» ή «έγκλημα». Για τον λόγο αυτό, επιλέγει να αναφέρει τον δράστη ονομαστικά ή με βάση την ηλικία του «Μπάμπης», «32χρονος» και όχι με το ουσιαστικό «συζυγοκτόνος». Ακόμη, αξιοσημείωτη διαφορά των δύο άρθρων είναι ότι ο/η αρθρογράφος στην υπόθεση της Καρολάιν κατασκευάζει την ταυτότητα και των δύο συμμετεχόντων/ουσών (της Καρολάιν και του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου), ενώ στην υπόθεση της γυναικοκτονίας στη Δάφνη ο/η αρθρογράφος αποφεύγει να τοποθετηθεί στην ταυτότητα της γυναίκας και εστιάζει στις ενέργειες και την προσωπικότητα του δράστη. Η αποφυγή του ονόματος του θύματος στην υπόθεση της Δάφνης, πιθανώς φανερώνει τον σεβασμό του/της αρθρογράφου προς το θύμα και αποσκοπεί στην προστασία της προσωπικής και κοινωνικής της ταυτότητας.

Αναφορικά με τις απολογίες των δραστών, η χρήση του α' ενικού προσώπου συνδέει τους ομιλητές με τα δρώντα πρόσωπα των γεγονότων. Οι δράστες και στις δύο υποθέσεις αυτοπαρουσιάζονται, με την χρήση ποικίλων επιθέτων και εκφωνημάτων συναισθηματικού λεξιλογίου, μετανιωμένοι για την πράξη τους και πρόθυμοι να συνεργαστούν με τις αστυνομικές αρχές. Η χρήση της ενεργητικής σύνταξης στον λόγο τους σκιαγραφεί τους δράστες μοναδικούς υπαίτιους των εγκλημάτων και υπογραμμίζει την πρόθεσή τους να αναλάβουν τις ευθύνες των πράξεών τους. Μέσω των αποφαντικών πράξεων λόγου, οι δράστες τονίζουν την σοβαρότητα των λεγομένων τους και ενισχύουν την επιχειρηματολογία τους. Στην υπόθεση του εγκλήματος στη Δάφνη ο δράστης κάνει χρήση και κατευθυντικών πράξεων λόγου, με σκοπό να επιδιώξει την κατανόηση των συναισθημάτων του από το κοινό και να επηρεάσει την άποψή τους. Η αξιολογική τροπικότητα που εντοπίζεται στον λόγο τους, αποσκοπεί στην συγκινησιακή φόρτιση και την ευαισθητοποίηση του κοινού για την



κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι δράστες. Ακόμη, η χρήση ποικίλων κτητικών αντωνυμιών φανερώνει έμμεσα την άποψη των δύο δραστών ότι οι γυναίκες – θύματα και τα παιδιά, αποτελούν κτήμα τους. Μέσα από αυτή την αντίληψη κατασκευάζεται μια παριαρχική κοινωνική πραγματικότητα κατά την οποία οι γυναίκες είναι ιδιοκτησία των συζύγων τους.

Βασική διαφορά των δύο απολογιών είναι ότι ο δράστης στην δολοφονία της Καρολάιν επιχειρεί να προστατέψει την ταυτότητα της γυναίκας του και εστιάζει στο ότι ήταν ένα αγαπημένο ζευγάρι. Αντίθετα, ο δράστης στην υπόθεση της δολοφονίας στη Δάφνη επιχειρεί μέσα από υλικές, νοητικές και συσχετιστικές διαδικασίες, που περιγράφουν τις πράξεις του θύματος πριν το στυγερό έγκλημα, να καταλογίσει ένα μεγάλο μερίδιο ευθύνης στο πρόσωπο του θύματος. Συγκεκριμένα, μέσω των διαδικασιών αναπαράγονται κοινωνικά στερεότυπα που σκιαγραφούν τον ρόλο των δύο φύλων. Με την χρήση του υποκοριστικού «γυναικούλα» στον λόγο του θύματος προς τον δράστη, μειώνεται ο βαθμός σημασίας του γυναικείου ρόλου και φανερώνεται η κοινωνική αντίληψη απέναντι στους έμφυλους ρόλους.

## 6. Διδακτική Πρόταση

### 6.1 Στόχοι και φάσεις της διδακτικής πρότασης

Για την υλοποίηση της διδακτικής πρότασης θα αξιοποιηθεί το ειδησεογραφικό άρθρο που μελετήθηκε στην εργασία και που πραγματεύεται την γυναικοκτονία της Καρολάιν Κράουτς στα Γλυκά Νερά, στις 11 Μαΐου 2021. Η διδασκαλία προτείνεται να υλοποιηθεί σε μαθητές/τριες της Γ' Λυκείου και πραγματοποιείται στα πλαίσια του μαθήματος Έκθεσης - Έκφρασης και συγκεκριμένα στην ενότητα «Ανθρώπινα Δικαιώματα». Σημαντικό είναι να τονιστεί πως στην διδακτική πρόταση θα αξιοποιηθεί η ομαδοσυνεργατική μέθοδος. Η διδασκαλία βασίζεται στο οκταμερές μοντέλο των πολυγραμμатισμών: βιώνοντας «το γνωστό και το νέο», εννοιολογώντας «μέσω ορολογίας και μέσω θεωρίας», αναλύοντας «λειτουργικά και κριτικά», εφαρμόζοντας «κατάλληλα και δημιουργικά».

Στόχοι της διδασκαλίας είναι οι μαθητές/τριες:

1. Να κατανοήσουν πώς οι γλωσσικές επιλογές επηρεάζουν τις αντιλήψεις και τις ιδεολογίες μας.
2. Να εξοικειωθούν με τους όρους *έμφυλη βία, σεξισμός, κτητικότητα, πατριαρχία, γυναικοκτονία*.
3. Να διερευνήσουν την κατασκευή έμφυλων ταυτοτήτων μέσα από τα γλωσσικά στοιχεία.
4. Να τοποθετούνται εκφράζοντας την άποψή τους σε ζητήματα άρρηκτα συνδεδεμένα με την κοινωνία.
5. Να τοποθετούνται κριτικά σε ζητήματα έμφυλων διαχωρισμών και στερεοτύπων
6. Να αντιλαμβάνονται τις στερεοτυπικές αντιλήψεις που κυριαρχούν στα κείμενα.
7. Να καλλιεργήσουν την φαντασία και δημιουργικότητά τους κατά την εκπαιδευτική διαδικασία.

#### 6.1.1 Βιώνοντας «το γνωστό και το νέο»

Στα συγκεκριμένα στάδια, οι μαθητές/τριες, αρχικά, θα ανακαλέσουν στην μνήμη τους δικές τους εμπειρίες και στη συνέχεια, να αποκομίσουν νέες με σκοπό να διευρύνουν τις γνώσεις τους (Cope & Kalantzis, 2013: 331-332).

Αρχικά, κατά την εφαρμογή του σταδίου «βιώνοντας το γνωστό», ο/η εκπαιδευτικός αναφέρει περιστατικά έμφυλης βίας, με σκοπό να παροτρύνει τα παιδιά να σκεφτούν και να παρουσιάσουν παραδείγματα έμφυλης βίας από την καθημερινότητά τους. Οι μαθητές/τριες μπορούν να αναφέρουν είτε δικές τους εμπειρίες, είτε σκηνικά έμφυλης βίας που έχουν γίνει μάρτυρες ή έχουν ακούσει από τον κοινωνικό τους περίγυρο. Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός, αφού έχει ακούσει τις αφηγήσεις των μαθητών/τριών, τους δίνει χρόνο για να αναζητήσουν στο διαδίκτυο πηγές από ειδησεογραφικά άρθρα που παρουσιάζουν περιπτώσεις έμφυλων στερεοτύπων.

### **Ενδεικτικές ερωτήσεις:**

1. Έχετε βιώσει ή έχετε γίνει μάρτυρες σε περιστατικά έμφυλης βίας;
2. Πώς αισθανθήκατε όταν γίνατε θύματα ή ακούσατε σε/για περιπτώσεις έμφυλης βίας;
3. Καταφέρατε να διαχειριστείτε μια τέτοια κατάσταση και με ποιον τρόπο;
4. Τι συμβουλέψατε κάποιον που βίωσε έμφυλη βία;
5. Μπορείτε να αναζητήσετε άρθρα που παρουσιάζουν περιπτώσεις έμφυλης βίας;

Στο επόμενο στάδιο, οι μαθητές/τριες καλούνται να «βιώσουν το νέο» και να παρατηρήσουν νέα στοιχεία με τα οποία δεν είναι εξοικειωμένοι/ες. Σε αυτό το στάδιο ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στα παιδιά τα υπό ανάλυση ειδησεογραφικά άρθρα. Συγκεκριμένα, ο/η εκπαιδευτικός θα παρουσιάσει στους/στις μαθητές/τριες τα δύο άρθρα που πραγματεύονται την γυναικοκτονία της Καρολάιν στα Γλυκά Νερά, στις 11 Μαΐου 2021. Το πρώτο άρθρο πραγματεύεται την αναπαράσταση της γυναικοκτονίας από τις οπτικές του/της αρθρογράφου, της εγκληματολόγου και του ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή, ενώ το δεύτερο άρθρο πραγματεύεται την απολογία του δράστη. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να μελετήσουν τα άρθρα και να εκφράσουν τις σκέψεις και τα συμπεράσματά τους για το έγκλημα που αναπαρίσταται στα κείμενα.

### **Ενδεικτικές ερωτήσεις για το πρώτο άρθρο:**

1. Ποια κοινωνικά μηνύματα εντοπίζονται στα υπό μελέτη άρθρα;
2. Ποια κοινωνικά ζητήματα τίγονται στα άρθρα που μελετήσατε;
3. Μελετώντας το πρώτο άρθρο που πραγματεύεται την αναπαράσταση της γυναικοκτονίας, οι απόψεις σας για το έγκλημα ήταν ίδιες από την αρχή ως το τέλος;

4. Πώς σας επηρέασαν οι καταθέσεις των ειδικών (της εγκληματολόγου και του ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή);
5. Τι συναισθήματα σας προκαλεί η απολογία του δράστη;

### **6.1.2 Εννοιολογώντας «μέσω ορολογίας και μέσω θεωρίας»**

Στο στάδιο «εννοιολογώντας μέσω ορολογίας» οι μαθητές/τριες κατανοούν έννοιες και όρους που θα αναφερθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία. Συγκεκριμένα, οι μαθητές/τριες εντοπίζουν και περιγράφουν με ακριβέστερο τρόπο έννοιες, όπως φύλο, σεξισμός, έμφυλα στερεότυπα, κτητικότητα, πατριαρχία, γυναικοκτονίες με σκοπό να αποφευχθούν πιθανές αμφισημίες. Το συγκεκριμένο στάδιο αποσκοπεί στο να καταφέρουν τα παιδιά να αποσαφηνίζουν και να διακρίνουν έννοιες που θα τους οδηγήσει στη γνώση. Πρόκειται για μια διαδικασία δράσης των μαθητών/τριών και όχι για απλή αποστήθιση των όρων (Cope & Kalantzis, 2013: 331-332).

Ο/Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες των 4-5 ατόμων και τους ζητά να δημιουργήσουν το δικό τους γλωσσάρι (βλ. φύλλο εργασίας 1 / Παράρτημα Γ) για τις έννοιες που αναφέρθηκαν παραπάνω. Οι ομάδες θα προσπαθήσουν να καταγράψουν έναν ορισμό για κάθε έννοια και στη συνέχεια θα τους παρουσιάσουν στην τάξη και θα τους συγκρίνουν με των συμμαθητών/τριών τους, για να βρουν ομοιότητες και διαφορές. Μετά την παρουσίαση και την συζήτηση των ορισμών, τα παιδιά με την βοήθεια του/της εκπαιδευτικού καταλήγουν στον πιο ολοκληρωμένο ορισμό για κάθε έννοια, τον οποίο καταγράφουν σε ένα κοινό γλωσσάρι.

#### **Ενδεικτικές ερωτήσεις:**

1. Γνωρίζετε την σημασία των συγκεκριμένων εννοιών;
2. Μπορείτε να σκεφτείτε και να καταγράψετε τη σημασία τους σε ένα γλωσσάρι;
3. Ποιες ομοιότητες και διαφορές εντοπίζετε από τους ορισμούς των συμμαθητών/τριών σας;
4. Ποιος από τους ορισμούς σας φαίνεται πιο ολοκληρωμένος;

Στο επόμενο στάδιο «εννοιολογώντας μέσω θεωρίας» οι μαθητές/τριες κατανοούν και αξιολογούν τα δεδομένα που μελετούν, μέσω συγκροτημένης σκέψης και έκφρασης. Το συγκεκριμένο στάδιο αποσκοπεί στην ενθάρρυνση της δημιουργίας μιας θεωρίας από τους/τις μαθητές/τριες, η οποία βασίζεται στις εμπειρίες και τις γνώσεις τους. Ο/Η

εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να συντάξουν ορισμένα παραδείγματα που θα περιγράφουν τα γεγονότα των άρθρων μέσω των ορισμών που διδάχτηκαν στο προηγούμενο στάδιο «ενοσιολογώντας μέσω ορολογίας» (βλ. φύλλο εργασίας 2 / Παράρτημα Γ). Αφού καταγράψουν τα παραδείγματα, τα δίνουν στους/στις συμμαθητές/τριες τους και τους ζητούν να σημειώσουν δίπλα την σωστή έννοια που περιλαμβάνεται στο απόσπασμα (φύλο, σεξισμός, γυναικοκτονία, έμφυλα στερεότυπα).

### **6.1.3 Αναλύοντας «λειτουργικά και κριτικά»**

Στο στάδιο «αναλύοντας λειτουργικά» ο/η εκπαιδευτικός αξιοποιεί τα υπο μελέτη άρθρα και δίνει στους/στις μαθητές/τριες ορισμένα αποσπάσματα, για να τα μελετήσουν. Αρχικά ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί στα παιδιά τους όρους «Αναπαραστατική λειτουργία» και «Διαπροσωπική λειτουργία», καθώς και τις λεξιλογικές και συντακτικές επιλογές που αναλύονται σε κάθε όρο. Οι μαθητές/τριες καλούνται να επιμείνουν στο λεξιλόγιο και τη γραμματική των λέξεων και να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο απεικονίζουν τις ταυτότητες των χαρακτήρων. Συγκεκριμένα, οι μαθητές/τριες καλούνται να εντοπίσουν στο άρθρο που δόθηκε από τον/την εκπαιδευτικό τις λέξεις που χαρακτηρίζουν τις προσωπικότητες των αναφερόμενων προσώπων (Μπάμπης και Καρολάιν) και να τις καταγράψουν σε ένα πινακάκι. Ο/Η εκπαιδευτικός έχει σχεδιάσει το πινακάκι με βάση τα πρόσωπα που αναπαρίστανται στα γεγονότα του κάθε άρθρου και διαμορφώνει δύο κατηγορίες «Αναπαραστατική λειτουργία» και «Διαπροσωπική λειτουργία», στις οποίες θα συμπληρώνουν τις λεξιλογικές και συντακτικές επιλογές των κειμενικών παραγωγών (βλ. φύλλο εργασίας 3 / Παράρτημα Γ). Συγκεκριμένα, στην στήλη «Αναπαραστατική λειτουργία», οι μαθητές/τριες θα συμπληρώνουν τα ουσιαστικά, τα ρήματα και την σύνταξη (ενεργητική ή παθητική) των αποσπασμάτων, ενώ στην στήλη «Διαπροσωπική λειτουργία» θα συμπληρώνουν τα πρόσωπα (α', β', γ' ενικό και πληθυντικό), τα επίθετα και τις αντωνυμίες. Μέσω αυτής της δραστηριότητας οι μαθητές/τριες εξοικειώνονται με τα κειμενικά στοιχεία και τις γλωσσικές επιλογές που καθορίζουν ένα κείμενο και που μπορεί να διαμορφώνουν έμφυλα χαρακτηριστικά. Αφού ολοκληρώσουν την συμπλήρωση των χαρακτηριστικών των δύο προσώπων, οι μαθητές/τριες συζητούν με τους/τις συμμαθητές/τριες τους και τον/την εκπαιδευτικό τις έμφυλες διακρίσεις που μπορεί να απορρέουν από το άρθρο.



Στο επόμενο στάδιο «αναλύοντας κριτικά» τα παιδιά καλούνται να κατανοήσουν τις στάσεις και τις απόψεις που εντοπίζονται στον έμφυλο λόγο των προσώπων του άρθρου, όπως φαίνεται από τα στοιχεία που έχουν συλλέξει από τα πινακάκια. Οι μαθητές/τριες ερευνούν συγκριτικά τα στοιχεία που έχουν συλλέξει για τον κάθε χαρακτήρα και καταλήγουν στην κριτική ανάλυσή τους, για να εντοπίσουν τις ταυτότητες που κατασκευάζονται και τα έμφυλα στερεότυπα που υποβόσκουν στα ειδησεογραφικά άρθρα. Μέσω της συγκεκριμένης δραστηριότητας ο/η εκπαιδευτικός αναπτύσσει την ικανότητα των μαθητών/τριών να σκέφτονται κριτικά, ώστε να μην δέχονται άβουλα τις έμφυλες διακρίσεις. Σε αυτό το στάδιο ο/η εκπαιδευτικός λειτουργεί κατευθυντικά για τους/τις μαθητές/τριες και θέτει ορισμένες ερωτήσεις για να τους/τις βοηθήσει.

#### **Ενδεικτικές ερωτήσεις:**

1. Με ποια στοιχεία οικοδομείται η ταυτότητα του δράστη; Παρουσιάζονται έμφυλα χαρακτηριστικά στην κατασκευή της ταυτότητάς του;
2. Ποια έμφυλα χαρακτηριστικά σκιαγραφούνται στην αναπαράσταση της ταυτότητας του θύματος;
3. Πώς σκιαγραφείται το θύμα από την οπτική του/της αρθρογράφου και πώς από την σκοπιά του θύτη;
4. Πώς οικοδομείται η ταυτότητα του θύτη μέσα από την σκοπιά του ψυχιάτρου – ψυχοθεραπευτή;
5. Ποια χαρακτηριστικά εντοπίζονται στην προσωπικότητα του θύτη μέσα από την οπτική της εγκληματολόγου;
6. Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές εντοπίζετε από τις λεξιλογικές επιλογές των δύο άρθρων σχετικά με τον χαρακτήρα του θύτη;
7. Πώς ερμηνεύετε τις γλωσσικές επιλογές του αρθρογράφου για την οικοδόμηση του χαρακτήρα του δράστη και πώς τις γλωσσικές επιλογές του θύτη στην απολογία του;
8. Διαμορφώνονται έμφυλες διακρίσεις μέσω των γλωσσικών επιλογών; Πώς το ερμηνεύετε αυτό;
9. Θεωρείτε ότι λεξιλογικές και συντακτικές επιλογές του/της αρθρογράφου και του θύτη πετυχαίνουν τον σκοπό τους;



10. Με ποιον τρόπο το άρθρο αναπαριστά την κοινωνική πραγματικότητα; Πώς η κοινωνία συμπεριφέρεται στην διαμόρφωση έμφυλων στερεοτύπων;

#### **6.1.4 Εφαρμόζοντας «κατάλληλα και δημιουργικά»**

Στο στάδιο «εφαρμόζοντας κατάλληλα» οι μαθητές/τριες καλούνται να εντάξουν τα κείμενα που μελέτησαν σε μια διαφορετική επικοινωνιακή συνθήκη. Στο συγκεκριμένο προτείνονται από τον/την εκπαιδευτικό ποικίλες διαδικασίες. Η πρώτη ομάδα καλείται να αναπλαισιώσει τα γεγονότα του άρθρου σε ένα διαφορετικό, πιο προοδευτικό και σύγχρονο κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον, όπου εκλείπουν οι έμφυλες διακρίσεις (βλ. φύλλο εργασίας 4 / Παράρτημα Γ). Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν την εργασία τους στους/στις συμμαθητές/τριες τους και συζητούν για τις ομοιότητες και τις διαφορές που συναντούν στα δύο άρθρα.

#### **Ενδεικτικές ερωτήσεις:**

1. Τι λεξιλόγιο χρησιμοποιήσατε για την δημιουργία του νέου άρθρου; Προσπαθήσατε να είστε αμερόληπτοι/ες ή εντάξατε λεξιλόγιο που αναπαράγει έμφυλα στερεότυπα;
2. Οι απόψεις σας για το έγκλημα άλλαξαν, όταν διαβάσατε το νέο άρθρο;
3. Ποιες διαφορές και ποιες ομοιότητες εντοπίζετε στα δύο άρθρα;
4. Ποια από τις δύο εκδοχές του άρθρου προτιμάτε και γιατί;

Η δεύτερη ομάδα καλείται να αλλάξει τα γλωσσικά στοιχεία και νοήματα του άρθρου που παράγουν έμφυλα στερεότυπα και να δραματοποιήσουν τα γεγονότα στην τάξη (βλ. φύλλο εργασίας 5 / Παράρτημα Γ). Σε αυτή την δραστηριότητα οι μαθητές/τριες αναλαμβάνουν διαφορετικούς ρόλους για την δραματοποίηση (κειμενικός παραγωγός, θύτης, θύμα, εγκληματολόγος, ψυχίατρος, αναγνωστικό κοινό). Αφού ολοκληρώσουν την εργασία τους και την δραματοποίησή της, συζητούν με τους/τις συμμαθητές/τριες τους τις εντυπώσεις τους και τις αλλαγές που εντόπισαν από το αρχικό άρθρο που μελέτησαν.

#### **Ενδεικτικές ερωτήσεις:**

1. Ποιες λέξεις προσπαθήσατε να αποφύγετε στο λεξιλόγιό σας;
2. Αναλαμβάνοντας τους ρόλους των ειδικών (εγκληματολόγου και ψυχιάτρου), πώς διαμορφώσατε τον λόγο σας γλωσσικά; Με ποιες γλωσσικές επιλογές περιγράψατε την ταυτότητα του θύτη;



3. Ως κειμενικοί παραγωγοί τοποθετηθήκατε προσωπικά στην περιγραφή του εγκλήματος ή μέινετε αμέτοχοι;
4. Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίσατε κατά τη σύνταξη και δραματοποίηση των γεγονότων;
5. Ποια κοινωνικά μηνύματα επιδιώξατε να περάσετε στο κοινό σας;

Μια ακόμη δραστηριότητα θα μπορούσε να βασιστεί στην δραματοποίηση της απολογίας του δράστη (βλ. φύλλο εργασίας 6 / Παράρτημα Γ). Σε αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά καλούνται να λάβουν τη θέση του θύτη και να διαμορφώσουν την δική τους απολογία σχετικά με το έγκλημα. Οι μαθητές/τριες θα μπουν στη διαδικασία να σκεφτούν ποιες γλωσσικές επιλογές θα εφάρμοζαν προκειμένου να απολογηθούν για το έγκλημα που έχουν διαπράξει και αν μέσα από αυτές προωθούνται έμφυλα στερεότυπα. Η παρούσα διαδικασία, βοηθά τα παιδιά να εφαρμόζουν λειτουργικά την γνώση που έλαβαν και κατανοούν την δύναμη του λόγου.

Στο επόμενο στάδιο «εφαρμόζοντας δημιουργικά» ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να εφαρμόσει ποικίλες δραστηριότητες. Ενδεικτικά, μία δραστηριότητα θα μπορούσε να βασίζεται στη δημιουργία μιας αφίσας από τους/τις μαθητές/τριες που θα αναπαριστά την καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων και της πατριαρχίας (βλ. φύλλο εργασίας 7 / Παράρτημα Γ). Ο/Η εκπαιδευτικός δείχνει στους/στις μαθητές/τριες ενδεικτικές αφίσες και συζητά μαζί τους για τα συναισθήματα που τους προκαλούν. Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες δημιουργούν την δική τους αφίσα.

#### **Ενδεικτικές ερωτήσεις:**

1. Ποια μηνύματα πραγματεύονται οι αφίσες που παρατηρείτε;
2. Ποια συναισθήματα σας προκαλούν;
3. Πιστεύετε πως πετυχαίνουν τον σκοπό δημιουργίας τους;

Μια άλλη δραστηριότητα θα μπορούσε να πραγματεύεται την δημιουργία μια καμπάνιας από τους/τις μαθητές/τριες που θα σχετίζεται με τα δικαιώματα των ανθρώπων και την εξουδετέρωση της έμφυλης βίας και των γυναικοκτονιών (βλ. φύλλο εργασίας 8 / Παράρτημα Γ).

Επιπλέον, μια ακόμη δραστηριότητα θα μπορούσε να βασίζεται στην δημιουργία μιας βιντεοταινίας όπου θα πρωταγωνιστούν οι μαθητές/τριες και θα αποτυπώνουν το ζήτημα των

έμφυλων διακρίσεων και των γυναικοκτονιών, με σκοπό την καταπολέμησή τους (βλ. φύλλο εργασίας 9 / Παράρτημα Γ).

Τέλος, οι μαθητές/τριες θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ένα τραγούδι για τα δικαιώματα των ανθρώπων και την ισότητα των φύλων (βλ. φύλλο εργασίας 10 / Παράρτημα Γ).

## 7. Συμπεράσματα

Το φαινόμενο της έμφυλης βίας αποτελεί ένα παγκόσμιο ζήτημα, που επηρεάζει την συλλογική ιδεολογία σχετικά με τα δικαιώματα των ανθρώπων. Η πιο ακραία μορφή έμφυλης βίας είναι οι γυναικοκτονίες, η δολοφονία δηλαδή των γυναικών λόγω έμφυλων κινήτρων. Το φαινόμενο των γυναικοκτονιών εξετάζεται για την σύνδεσή τους με ιδεολογίες και αντιλήψεις που είτε δικαιολογούν τα εγκλήματα είτε τα καταδικάζουν. Αφορμή για τη συγγραφή της παρούσας εργασίας υπήρξε ο προβληματισμός σχετικά με τον τρόπο που αναπαρίστανται οι γυναικοκτονίες στα ΜΜΕ και ειδικότερα στον ηλεκτρονικό ειδησεογραφικό λόγο. Για να μελετηθεί η επίδραση των ΜΜΕ στην διαμόρφωση ιδεολογιών, κρίθηκε απαραίτητη η έρευνα του τρόπου όπου διάφορες πηγές των ΜΜΕ και επομένως διάφοροι εκδοτικοί οργανισμοί με προσωπικό ιδεολογικό προσανατολισμό, αναπαριστούν ειδήσεις που σχετίζονται με τις γυναικοκτονίες και διαμορφώνουν έμφυλες ταυτότητες και συντηρητικές ή προοδευτικές αντιλήψεις.

Η ανάλυση των ειδησεογραφικών άρθρων βασίστηκε στην μελέτη της ΚΑΛ, αξιοποιώντας την ΣΛΓ του Halliday. Ο λόγος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τις κοινωνικές ιδεολογίες, τις αντιλήψεις και τις εξουσιαστικές σχέσεις, με αποτέλεσμα τα κείμενα αναπαράγουν και κατασκευάζουν κοινωνικές πραγματικότητες και διαμορφώνουν κοινωνικές ταυτότητες (Χουλιάρáκη, 2020: 231). Επομένως, γίνεται κατανοητό πως τα κείμενα κατασκευάζουν συγκεκριμένες ταυτότητες και σχέσεις εξουσίας, που βασίζονται σε συγκεκριμένες ιδεολογίες (Τεντολούρης & Χατζησαββίδης, 2014: 411).

Υπολογίζοντας πως η πατριαρχία προέρχεται από την αποδοχή του ρατσισμού και της έμφυλης βίας, μελετήθηκε η στάση που διατηρούν τα ΜΜΕ στην αναπαράσταση του θύτη και του θύματος. Παράλληλα, διερευνήθηκε το κατά πόσο ο ειδησεογραφικός λόγος αποτελεί ένα μέσο χειραγώγησης και ελέγχου της κοινής γνώμης. Για την ανάλυση αυτών των ζητημάτων, αξιοποιήθηκε η ΣΛΓ του Halliday, με την οποία διερευνήθηκαν κριτικά όλες οι λεξικογραμματικές επιλογές των κειμενικών παραγωγών.

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα και την ανάλυση των τεσσάρων ειδησεογραφικών άρθρων των δύο γυναικοκτονιών συγκεφαλαιώνονται ως εξής:

Τα κείμενα έχουν τη δύναμη να διαμορφώσουν κοινωνικές πραγματικότητες που σχετίζονται με το ζήτημα των γυναικοκτονιών, κατασκευάζοντας έμφυλες διακρίσεις και ταυτότητες ανισοτήτων. Στα κείμενα ειδησεογραφικού λόγου οι κειμενικοί παραγωγοί δείχνουν να παρουσιάζουν τις γυναικοκτονίες ως μεμονωμένα, συγκυριακά περιστατικά και όχι ως επαναλαμβανόμενα μοτίβα. Κατά βάση τα εγκλήματα γυναικοκτονιών συνδέονται με τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύτη και τις κοινωνικές περιστάσεις που πυροδότησαν τα πραγματικά αίτια της δολοφονίας. Για τον λόγο αυτό, στις περισσότερες περιπτώσεις ο δράστης αναπαρίσταται με ιδιαίτερους χαρακτηρισμούς που τον αποκλίνουν από το κοινωνικό περιβάλλον, με σκοπό να προκληθεί ενδιαφέρον, έκπληξη ή μίσος και να επηρεαστούν τα συναισθήματα του κοινού. Στα άρθρα που μελετήθηκαν στην παρούσα εργασία, οι δράστες παρουσιάζονταν κακοποιητικοί, με έμφυλα πατριαρχικά στοιχεία και ναρκισσιστικές συμπεριφορές. Δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην αδυναμία διαχείρισης της απόρριψης των δραστών από τις συζύγους τους, καθώς και στην δυσκολία διαχείρισης της μείωσης του ανδρισμού τους. Αξιοσημείωτο είναι πως και στις δύο περιπτώσεις γυναικοκτονιών οι δράστες χαρακτηρίζονται από επίθετα που τους συνδέουν άμεσα με το έγκλημα όπως «συζυγοκτόνος» και «δολοφόνος», με σκοπό να επηρεαστεί η γνώμη του κοινού. Ακόμη, οι δράστες μέσα από τις απολογίες τους παρουσιάζονται μετανιωμένοι για την πράξη τους, ωστόσο στην υπόθεση γυναικοκτονίας στη Δάφνη ο δράστης επιρρίπτει ευθύνες για το έγκλημα στο πρόσωπο της συζύγου του. Συχνά το θύμα παρουσιάζεται ως συνυπεύθυνο για τη γυναικοκτονία, μέσω των αποφάσεων και επιλογών του. Επομένως, γίνεται σαφές, πως τα δικαιώματα των γυναικών να πράττουν με βάση την προσωπική τους βούληση, συχνά, παρουσιάζονται ως αφορμές για την εκτέλεση της γυναικοκτονίας. Ακόμη ένα σημαντικό στοιχείο είναι, πως αρκετά συχνά, όπως και στα ειδησεογραφικά άρθρα που μελετήθηκαν, η γυναικοκτονία αναφέρεται ως «δολοφονία» ή «έγκλημα», με αποτέλεσμα να μειώνεται η έμφυλη διάσταση της πράξης. Γίνεται φανερό πως τα ειδησεογραφικά κείμενα που αναλύθηκαν, μέσω διαφόρων τεχνικών (δραματοποίηση, γενίκευση, μονόπλευρη αναπαράσταση γεγονότων), διαμορφώνουν κυρίαρχα κοινωνικά στερεότυπα που θέτουν την γυναίκα στο επίκεντρο των πατριαρχικών αντιλήψεων.

Επιδίωξη αυτής της εργασίας αποτέλεσε η έρευνα για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στην πιο ακραία μορφή της, την γυναικοκτονία σε συνάρτηση με το ιδεολογικοπολιτικό πλαίσιο στο οποίο τοποθετείται από τα ηλεκτρονικά ειδησεογραφικά κείμενα. Η παρούσα



εργασία αποτελεί έναυσμα για την διεξαγωγή νέων ερευνών για το ζήτημα των γυναικοκτονιών και τον τρόπο αναπαράστασής τους από τον ειδησεογραφικό λόγο και τα ΜΜΕ. Μέσω των περαιτέρω γλωσσολογικών μελετών, θα ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση και κατανόηση των ανθρώπων για το ζήτημα των γυναικοκτονιών, με σκοπό την καταπολέμησή του. Τέλος, επιχειρήθηκε ο σχεδιασμός μια διδακτικής πρότασης με σκοπό να ερευνηθεί ο τρόπος αναπαράστασης των γυναικοκτονιών στα ηλεκτρονικά ειδησεογραφικά κείμενα. Επιδίωξη της διδασκαλίας είναι τα παιδιά να εξοικειωθούν με τον κριτικό γραμματισμό και να αναλύουν τις εκάστοτε γλωσσικές επιλογές, για να εντοπίζουν τα έμφυλα στερεότυπα που υποβόσκουν στα κείμενα. Μέσα από ποικίλες δραστηριότητες, οι μαθητές/τριες κατανοούν τη δύναμη της γλώσσας και ενισχύουν την κριτική τους ικανότητα ως προς τα κοινωνικοπολιτισμικά ζητήματα και τα έμφυλα στερεότυπα.

## Βιβλιογραφικές Αναφορές

### Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Ανδρουτσόπουλος, Γ. (2001). Γλωσσολογικές προσεγγίσεις στο δημοσιογραφικό λόγο: Είδη, ποικιλότητα και ιδεολογία. Στο Π. Μπουκάλας & Σ. Μοσχονάς (Επιμ.), *Δημοσιογραφία και Γλώσσα*, Πρακτικά Συνεδρίου, 15-16 Απριλίου 2000 (σσ. 167-184). Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα της Ενώσεως Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών.

Αρχάκης, Α. & Τσάκωνα, Β. (2011). Ταυτότητες, Αφηγήσεις και Γλωσσική Εκπαίδευση. Αθήνα: Πατάκης.

Αρχάκης, Α. & Τσάκωνα, Β. (2013). Διαβάζοντας ειδησεογραφικά άρθρα στη Γ2. Στο *Διαδρομές στη Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής σε αλλόγλωσσους στην Ελλάδα*, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Αρχάκης, Α. (2020). Από τον εθνικό στον μετα-εθνικό λόγο. Μεταναστευτικές ταυτότητες και κριτική εκπαίδευση. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Γεωργαλίδου, Μ. & Λαμπροπούλου, Σ. (2016). Γραμματικό γένος και γλωσσικός σεξισμός στα έγγραφα της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. *Γλωσσολογία*, 24, σσ. 23-43

Γιαλαμπούκη, Ε. (2008). Δημοσιογραφικός Λόγος και Διακειμενικότητα (Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.

Γκασούκα, Μ. (2018). Γλώσσα και φύλο: απόπειρες υπέρβασης του γλωσσικού σεξισμού. Στο Κ. Ντίνας (Επιμ.), *Figura in Praesentia*. Μελέτες αφιερωμένες στον καθηγητή Θανάση Νάκα, 1-29. Αθήνα: Πατάκης. Ανακτήθηκε από: <http://pms-ritorikis.uowm.gr/wp-content/uploads/2019/06/5.-%CE%93%CE%BA%CE%B1%CF%83%CE%BF%CF%85%CC%81%CE%BA%CE%B1.pdf>

Γούτσος, Δ. (2013). Γλώσσα, Κοινωνία και Εκπαίδευση. Στο Γ. Ι. Ξυδόπουλος (επιμ.) *Γλώσσα, Κοινωνία και Εκπαίδευση: Εγχειρίδιο Μελέτης*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κογκίδου, Δ. & Πολίτης, Φ. (2006). Προλογικό σημείωμα: Η εννοιολόγηση του φύλου στη φεμινιστικά σκέψη: Από το δίπολο βιολογικό-κοινωνικό φύλο στην απαρχή του τρίτου φεμινιστικού κύματος. Στο Connell, R., *Το κοινωνικό φύλο*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Κουρουτσίδου, Μ., Γκασούκα, Μ. (2021). Όψεις φύλου και διακρίσεων. Αθήνα: Γκόνη

Κουτσογιάννης, Δ. (2017). Γλωσσική διδασκαλία χθες, σήμερα, αύριο. Μια πολιτική προσέγγιση. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ιδρυμα Μανώλη Τριανταφυλλίδη).

Λύκου, Χ. (2000). Η Συστημική λειτουργική γραμματική του Μ.Α.Κ. Halliday. Γλωσσικός Υπολογιστής II. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Ανακτήθηκε από: ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ (komvos.edu.gr)

Λύκου, Χ. (2014). Η Συστημική Λειτουργική Γραμματική του Μ.Α.Κ. Halliday. Ανακτήθηκε από:

<https://eclass.aegean.gr/modules/document/file.php/TMS162/%CE%91%CE%A1%CE%98%CE%A1%CE%9F%CE%97%20%CE%A3%CF%85%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%9B%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%93%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CF%84%CE%BF%CF%85%20Halliday.pdf>

Μαυροθανάση, Μ. (2015). ΜΜΕ και κοινωνία. «Διγλωσσία» πολιτικού λόγου και κατασκευή συναίνεσης από τα ΜΜΕ. (Μεταπτυχιακή εργασία). Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Μητσκοπούλου, Β. (2001). Γραμματισμός [Ε1]. Στο Α. Χριστίδης (επιμ.), Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Ανακτήθηκε από: [http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema\\_e1/thema\\_pdf.pdf](http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_e1/thema_pdf.pdf)

Μητσκοπούλου, Β. (2001). «Λόγος». Στο Α. Φ. Χριστίδης (Επιμ.), Λόγος και Κείμενο. (2019, Δεκέμβριος, 12). Ανακτήθηκε από: [http://www.komvos.edu.gr/glwssa/logos\\_keimeno/1\\_1/1\\_1\\_pdf.pdf](http://www.komvos.edu.gr/glwssa/logos_keimeno/1_1/1_1_pdf.pdf)



Μιχακέλη, Α. (2020). Η γυναικοκτονία στο δημόσιο λόγο και τη δημόσια σφαίρα. Στο Γ. Πετράκη (Επιμ.), *Γυναικοκτονίες: Διαπιστώσεις. Ερωτήματα και Ερωτηματικά* (σσ. 87-96). Εκδόσεις Gutenberg.

Ξένου, Μ. (2014). «Η Αναπαράσταση της Σεξουαλικής Εγκληματικότητας στον έντυπο τύπο». Διδακτορική Διατριβή, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Τομές Εγκληματολογίας. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών: Αθήνα. Ανακτήθηκε από: <https://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/36194#page/1/mode/2up>

Παϊζη, Ε. (2010). Κοινωνιογλωσσολογική μελέτη του λόγου των μαθητικών εργασιών στο ενιαίο λύκειο. (Διδακτορική διατριβή). Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών). Ανακτήθηκε από: Κοινωνιογλωσσολογική μελέτη του λόγου των μαθητικών εργασιών στο ενιαίο λύκειο ([didaktorika.gr](http://didaktorika.gr))

Παπαθανασίου, Μ. (2009). Γυναίκες και ουσιοεξάρτηση: Προσεγγίζοντας το λόγο τους μέσα από την ανάλυση λόγου. Αθήνα.

Παυλίδου, Θ. – Σ. (2006). Γλώσσα – Γένος – Φύλο. Στο Θ.- Σ. Παυλίδου (Επιμ.), *Γλώσσα – Γένος – Φύλο*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Παυλίδου, Θ.-Σ. (2007). Πραγματολογία, Κοινωνιογλωσσολογία, Γλώσσα και φύλο, Τηλεφωνική συνομιλία. Εγκυκλοπαιδικά Λήμματα, Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε από: [κοινωνιογλωσσολογία \[sociolinguistics\] \(greek-language.gr\)](http://sociolinguistics.greek-language.gr)

Πολίτης, Π. (2014). Ο λόγος των ΜΜΕ. Στο Μ. Γεωργαλίδου, Μ. Σηφianού, Β. Τσάκωνα (Επιμ.), *Ανάλυση λόγου: Θεωρία και εφαρμογές* (σσ. 481-521). Αθήνα: Νήσος.

Πολίτης, Φ. (2006). Για μια κριτική επιστημολογία του “ανδρισμού” και του “φύλου” Στο Οι Ανδρικές Ταυτότητες στο σχολείο, Επίκεντρο:Αθήνα, 29-63

Στάμου, Α.Γ. (2011). Η κριτική ανάλυση λόγου των περιβαλλοντικών κειμένων: Προς μια κριτική γλωσσική επίγνωση. 12 κείμενα για τη γλωσσολογία: Πρακτικά των ετήσιων συναντήσεων του Τομέα Γλωσσολογίας, Πινακάτες Πηλίου: Κοντύλι, 179-193.

Στάμου, Α.Γ. (2014). Η κριτική ανάλυση λόγου: Μελετώντας τον ιδεολογικό ρόλο της γλώσσας. Στο Μ. Γεωργαλίδου, Μ. Σηφianού, Β. Τσάκωνα (επιμ.) *Ανάλυση λόγου: Θεωρία και εφαρμογές*,. Νήσος: Αθήνα, 149-187.

Στάμου, Α., Αρχάκης, Α., & Πολίτης, Π. (2016). Γλωσσική ποικιλότητα και κριτικοί γραμματισμοί στο λόγο της μαζικής κουλτούρας: Χαρτογραφώντας το πεδίο. Στο Α. Στάμου, Π. Πολίτης, & Α. Αρχάκης. (Επιμ.), *Γλωσσική ποικιλότητα και κριτικοί γραμματισμοί στο λόγο της μαζικής κουλτούρας: Εκπαιδευτικές προτάσεις για το γλωσσικό μάθημα* (σσ. 13-55). Καβάλα: Σαΐτα.

Σερακιώτη, Δ. (2015). Ανάλυση λόγου σε δημοσιογραφικά κείμενα που προωθούν φεμινιστικές αντιλήψεις υπό το πρίσμα της ΚΑΛ: μια συγκριτική μελέτη της περιόδου 1923-1936 και της δεκαετίας του 1980. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, 35, 681- 695.

Συμβούλιο της Ευρώπης (2011). Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, Κωνσταντινούπολη. Ανακτήθηκε από: <https://rm.coe.int/1680462536>

Τεντολούρης Φ. & Χατζησαββίδης Σ. (2014). Λόγοι του κριτικού γραμματισμού και η ‘τοποθέτησή’ τους στη σχολική πράξη: προς μια γλωσσοδιδασκτική αναστοχαστικότητα, *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 34: 411- 421.

Φραγκάκη, Γ. (2010). Ο αξιολογικός χαρακτήρας του επιθέτου και η χρήση του ως δείκτη ιδεολογίας: Μελέτη βασισμένη σε σώματα κειμένων δημοσιογραφικού λόγου (Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή). Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. DOI 10.12681/eadd/21138

Φτερνιάτη, Α. (2010). Το διδακτικό υλικό για το γλωσσικό μάθημα του δημοτικού και η παιδαγωγική του γραμματισμού και των πολυγραμματισμών. *Νέα Παιδεία* 135.

Χατζησαββίδης, Σ. (2008). Συνομιλιακό ύφος και προφορικότητα: ο ευθύς λόγος στα κείμενα του ελληνικού γραπτού ειδησεογραφικού λόγου. Στο Π. Πολίτης (Επιμ.), *Ο λόγος της μαζικής κουλτούρας. Το ελληνικό παράδειγμα* (σσ. 586-599). Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Νεοελληνικών Σπουδών. Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Χουλιαράκη, Λ. (2020). Πολιτικός λόγος στις ειδήσεις: εκδημοκρατισμός της ευθύνης ή αισθητικοποίηση της πολιτικής;. Στο Σ. Μπουκάλα & Α. Γ. Στάμου (επιμ.), *Κριτική*

Ανάλυση Λόγου: (Από)δομώντας την ελληνική πραγματικότητα (σσ. 223-257). Αθήνα: Νήσος.

## Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία:

Baynham, M. (2002). Πρακτικές γραμματισμού (Μ. Αραποπούλου, μετ.). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Core, B. & Kalantzis, M. (2013). Νέα Μάθηση: Βασικές αρχές για την επιστήμη της εκπαίδευσης. (επιμ. Ε. Αρβανίτη & μτφ Γ. Χριστίδης). Αθήνα: Κριτική.

Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.

Fairclough, N. (2020). Μια διαλεκτική-σχεσιακή προσέγγιση της Κριτικής Ανάλυσης Αδαμοπούλου Ιωάννα «Η αναπαράσταση των έμφυλων στερεοτύπων στον ειδησεογραφικό λόγο και η διδακτική τους αξιοποίηση στο πλαίσιο των Πολυγραμματισμών: Το ζήτημα των γυναικοκτονιών» Διπλωματική Εργασία 93 Λόγου στην κοινωνική έρευνα. Στο Σ. Μπουκάλα & Α. Γ. Στάμου (επιμ.), Κριτική Ανάλυση Λόγου: (Από)δομώντας την ελληνική πραγματικότητα (σσ. 51-100). Αθήνα: Νήσος.

Holmes, J. (2016). *Εισαγωγή στην Κοινωνιογλωσσολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Mc Kay, S. L. (2009). Γραμματισμός και γραμματισμοί. Στο Τ. Κωστούλη (επιμ.), *Κοινωνιογλωσσολογία και διδασκαλία της γλώσσας* (σσ. 683-722). Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Radford, J. & Russell, D. E. H. (1992). Preface. In J. Radford & D. E. H. Russell (Eds.), *Femicide: The politics of woman killing* (pp. xi-xv). New York: Twayne Publishers.

Shaw, J. (2017, November 3). Gender and violence: Feminist theories, deadly economies and damaging discourse. E-International Relations. Retrieved from: <https://www.eir.info/2017/11/03/gender-and-violence-feminist-theories-deadly-economies-anddamaging-discourse>

Wodak, R. (2001). The discourse-historical approach. Στο Ruth Wodak & Michael Meyer (επιμ.), *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage, 63-94. Ανακτήθηκε από: [https://www.researchgate.net/publication/280621881\\_Critical\\_Discourse\\_Analysis\\_Discourse-Historical\\_Approach](https://www.researchgate.net/publication/280621881_Critical_Discourse_Analysis_Discourse-Historical_Approach)

## Παραρτήματα

### Παράρτημα Α: Η συλλογή δεδομένων των ειδησεογραφικών άρθρων

	Πηγή:	Ημερομηνία:	Τίτλος:	Link:	Βασικά Χαρ/κα:
<u><b>Η Γυναικοκτονία</b></u>	Το Βήμα	19/06/2021	Έγκλημα στα γλυκά νερά: Το δράμα της Καρολάιν- Οι απεγνωσμένες προσπάθειες να γλιτώσει από τον σύζυγό της	<a href="https://www.tovima.gr/2021/06/19/society/egklimesta-glyka-nera-to-drama-tis-karolain-oi-apegnosmenes-prospatheies-na-glitosei-apo-ton-syzygo-tis/">https://www.tovima.gr/2021/06/19/society/egklimesta-glyka-nera-to-drama-tis-karolain-oi-apegnosmenes-prospatheies-na-glitosei-apo-ton-syzygo-tis/</a>	Στραγγαλισμός, φόβος της γυναίκας, επιθυμία για εγκατάλειψη συζύγου, μάννα, προσπάθεια συγκάλειψης εγκλήματος, παρούσα η μικρή κόρη

Πίνακας 7: ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΑΡΟΛΑΙΝ – Η ΓΥΝΑΙΚΟΚΤΟΝΙΑ

	Πηγή:	Ημερομηνία:	Τίτλος:	Link:	Βασικά Χαρ/κα:
<u><b>Η απολογία του δράστη</b></u>	Πρώτο Θέμα	01/07/2021	Γλυκά Νερά - Τι είπε ο συζυγοκτόνος μέσα από τη φυλακή: «Αγαπούσα την Καρολάιν» - Δεν υπήρχε «τρίτο πρόσωπο»	<a href="https://www.protothema.gr/greece/article/1139252/glyka-nera-ti-eipe-o-suzugoktonos-mesa-apo-ti-fulaki-agapousa-tin-karolain-den-upirhe-trito-prosopo/">https://www.protothema.gr/greece/article/1139252/glyka-nera-ti-eipe-o-suzugoktonos-mesa-apo-ti-fulaki-agapousa-tin-karolain-den-upirhe-trito-prosopo/</a>	Μετανιωμένος, έκφραση αγάπης προς το θύμα, προτεραιότητα το «καλό» του παιδιού

Πίνακας 8: ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΑΡΟΛΑΙΝ – Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗ

	Πηγή:	Ημερομηνία:	Τίτλος:	Link:	Βασικά Χαρ/κα:
<b><u>Η Γυναικοκτονία</u></b>	The Toc	03/02/2022	Γυναικοκτονία στη Θεσσαλονίκη: Η 41χρονη Βίκυ φοβόταν- Είχε καταθέσει ασφαλιστικά μέτρα στον Χρυσανγίτη πυγμάχο	<a href="https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/gunaikoktonia-sti-thessaloniki-i-41xroni-biku-fobotan---eixe-katathesei-asfalistika-metra-ston-xrusaugiti-pugmaxo-eikones/">https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/gunaikoktonia-sti-thessaloniki-i-41xroni-biku-fobotan---eixe-katathesei-asfalistika-metra-ston-xrusaugiti-pugmaxo-eikones/</a>	Πυροβολισμός, φόβος γυναίκας, ασφαλιστικά μέτρα, μάννα, την σκότωσε ο πρώην, παρούσα η κόρη της

Πίνακας 9: ΥΠΟΘΕΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (BIKY) – Η ΓΥΝΑΙΚΟΚΤΟΝΙΑ

	Πηγή:	Ημερομηνία:	Τίτλος:	Link:	Βασικά Χαρ/κα:
<b><u>Η απολογία του δράστη</u></b> <i>(Υπεράσπιση από την αδερφή του)</i>	The Toc	04/03/2022	Γυναικοκτονία Θεσσαλονίκη: "Ο αδελφός μου ήταν ένα κακοποιημένο παιδί, τον χτυπούσε ο πατέρας μας" λέει η αδελφή του	<a href="https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/gunaikoktonia-thessaloniki-o-adelfos-mou-itan-ena-kakopoiimeno-paidi-ton-xtypouse-o-pateras-mas-leei-i-adelfi-tou/">https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/gunaikoktonia-thessaloniki-o-adelfos-mou-itan-ena-kakopoiimeno-paidi-ton-xtypouse-o-pateras-mas-leei-i-adelfi-tou/</a>	Ψυχολογικά προβλήματα, παιδικά τραύματα, έκφραση αγάπης προς το θύμα, πρόβλημα απόρριψης, πρωταθλητής MMA, μέλος της Χρυσής Αυγής, ΑΥΤΟΚΤΟΝΗΣΕ

Πίνακας 10: ΥΠΟΘΕΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (BIKY) – Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗ

	Πηγή:	Ημερομηνία:	Τίτλος:	Link:	Βασικά Χαρ/κα:
<b><u>Η Γυναικοκτονία</u></b>	Πρώτο Θέμα	19/03/2020	Έγκλημα στην Κάτω Κηφισιά: Ο αστυνομικός «άδειασε» το όπλο του στην πρώην σύζυγό του και τη φίλη της	<a href="https://www.protothema.gr/greece/article/986218/eglima-stin-kato-kifisia-o-astynomikos-adeiasse-to-oplo-tou-stin-proin-suzugo-tou-kai-ti-fili-tis/">https://www.protothema.gr/greece/article/986218/eglima-stin-kato-kifisia-o-astynomikos-adeiasse-to-oplo-tou-stin-proin-suzugo-tou-kai-ti-fili-tis/</a>	Πυροβολισμός, φόβος γυναίκας, μάννα, την σκότωσε ο πρώην

Πίνακας 11. ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΙΠΛΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΚΤΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΗΦΙΣΙΑ– Η ΓΥΝΑΙΚΟΚΤΟΝΙΑ

	Πηγή:	Ημερομηνία:	Τίτλος:	Link:	Βασικά Χαρ/κα:
<b><u>Η απολογία του δράστη</u></b>	Πρώτο Θέμα	17/06/2022	Ο συζυγοκτόνος αστυνομικός της Κηφισιάς μέσα από το κελί του στο protothema.gr: «Δεν κατάφερα να συγκρατήσω τον εαυτό μου»	<a href="https://www.protothema.gr/greece/article/1255384/o-suzugoktonos-astynomikos-tis-kifisias-mesa-apo-to-keli-tou-sto-protomhmagr-den-katafera-na-sugkratiso-ton-eauto-mou/">https://www.protothema.gr/greece/article/1255384/o-suzugoktonos-astynomikos-tis-kifisias-mesa-apo-to-keli-tou-sto-protomhmagr-den-katafera-na-sugkratiso-ton-eauto-mou/</a>	Μετανιωμένος, έκφραση αγάπης προς το θύμα, ψυχολογικά προβλήματα, πρόβλημα απόρριψης

Πίνακας 12. ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΙΠΛΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΚΤΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΗΦΙΣΙΑ – Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗ

	Πηγή:	Ημερομηνία:	Τίτλος:	Link:	Βασικά Χαρ/κα:
<b><u>Η Γυναικοκτονία</u></b>	EPT NEWS	20/05/2022	Ελένη Τοπαλούδη: Το χρονικό της άγριας δολοφονίας, η δίκη και οι ποινές	<a href="https://www.ertnews.gr/eidiseis/ella-da/eleni-topaloudi-to-chroniko-tis-agrias-dolofonias-i-diki-kai-oi-poines/">https://www.ertnews.gr/eidiseis/ella-da/eleni-topaloudi-to-chroniko-tis-agrias-dolofonias-i-diki-kai-oi-poines/</a>	Βιάστηκε ομαδικώς, πολλαπλά τραύματα στο κεφάλι, άγρια κακοποίηση, «εξαφάνισαν» το πτώμα, προσπάθεια συγκάλειψης του φόνου

Πίνακας 13: ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΛΕΝΗΣ ΤΟΠΑΛΟΥΔΗ – Η ΓΥΝΑΙΚΟΚΤΟΝΙΑ

	Πηγή:	Ημερομηνία:	Τίτλος:	Link:	Βασικά Χαρ/κα:
<b><u>Η απολογία του δράστη</u></b>	Πρώτο Θέμα	03/05/2022	Ελένη Τοπαλούδη: Σήμερα οι απολογίες των δύο κατηγορουμένων για τον βιασμό και τη δολοφονία της	<a href="https://www.protothema.gr/greece/article/1238864/eleni-topaloudi-simera-oi-apologies-ton-duo-katigoroumenon-gia-ton-viasmo-">https://www.protothema.gr/greece/article/1238864/eleni-topaloudi-simera-oi-apologies-ton-duo-katigoroumenon-gia-ton-viasmo-</a>	Αποποίηση ευθυνών, «προσβολή του ανδρισμού»

				<a href="#">kai-ti-dolofonia-tis/</a>	
--	--	--	--	---------------------------------------	--

**Πίνακας 14: ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΛΕΝΗΣ ΤΟΠΑΛΟΥΔΗ – Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗ**

	<u>Πηγή:</u>	<u>Ημερομηνία:</u>	<u>Τίτλος:</u>	<u>Link:</u>	<u>Βασικά Χαρ/κα:</u>
<b><u>Η Γυναικοκτονία</u></b>	Το Βήμα	30/07/2021	Έγκλημα στη Δάφνη: Το χρονικό της φρίκης- πήγε στη δουλεία του, γύρισε και τη σκότωσε	<a href="https://www.tovima.gr/2021/07/30/society/egklima-sti-dafni-to-xroniko-tis-frikis-pige-sti-douleia-tou-gyrisse-kai-tin-skotose/">https://www.tovima.gr/2021/07/30/society/egklima-sti-dafni-to-xroniko-tis-frikis-pige-sti-douleia-tou-gyrisse-kai-tin-skotose/</a>	Την μαχαίρωσε, μάννα, πρόβλημα ζήλιας και απόρριψης, ενδοοικογενειακή βία

**Πίνακας 15: ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΔΑΦΝΗ – Η ΓΥΝΑΙΚΟΚΤΟΝΙΑ**

	<u>Πηγή:</u>	<u>Ημερομηνία:</u>	<u>Τίτλος:</u>	<u>Link:</u>	<u>Βασικά Χαρ/κα:</u>
<b><u>Η απολογία του δράστη</u></b>	Πρώτο Θέμα	03/08/2021	Έγκλημα στη Δάφνη: «Τη σκότωσα γιατί με απατούσε», είπε στην απολογία του ο 40χρονος συζυγοκτόνος	<a href="https://www.protothema.gr/greece/article/1148918/eglima-sti-dafni-ti-skotosa-giati-me-apatouse-eipe-stin-apologia-tou-o-40hronos-suzugoktonos/">https://www.protothema.gr/greece/article/1148918/eglima-sti-dafni-ti-skotosa-giati-me-apatouse-eipe-stin-apologia-tou-o-40hronos-suzugoktonos/</a>	Μετανιωμένος, έκφραση αγάπης προς το θύμα, «μείωση» ανδρισμού

**Πίνακας 16: ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΔΑΦΝΗ – Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗ**

	<u>Πηγή:</u>	<u>Ημερομηνία:</u>	<u>Τίτλος:</u>	<u>Link:</u>	<u>Βασικά Χαρ/κα:</u>
<b><u>Η Γυναικοκτονία</u></b>	Newsbreak	27/12/2023	Ζωή Δαλακλίδου: Έντεκα χρόνια από το φρικτό έγκλημα στην Ξάνθη – Η ανάρτηση της αδερφής της	<a href="https://www.newsbreak.gr/ellada/545603/zoi-dalaklidoy-enteka-chronia-apo-to-frikto-egklima-stin-xanthi-i-anartisi-tis-aderfis-tis/">https://www.newsbreak.gr/ellada/545603/zoi-dalaklidoy-enteka-chronia-apo-to-frikto-egklima-stin-xanthi-i-anartisi-tis-aderfis-tis/</a>	Υποτίμηση της γυναίκας- Υπεροχή του άντρα, κακοποίηση, βιασμός, εμπρησμός- δολοφονία

**Πίνακας 17: ΥΠΟΘΕΣΗ ΖΩΗΣ ΔΑΛΑΚΛΙΔΟΥ – Η ΓΥΝΑΙΚΟΚΤΟΝΙΑ**

	<u>Πηγή:</u>	<u>Ημερομηνία:</u>	<u>Τίτλος:</u>	<u>Link:</u>	<u>Βασικά Χαρ/κα:</u>
<b><u>Η απολογία του δράστη</u></b>	ENIMERO TIKO	20/08/2023	Ο «δράκος» της Ξάνθης: Ο δολοφόνος που βίασε, βασάνισε και έκαψε ζωντανή 33χρονη έξω από το σπίτι της	<a href="https://www.enimerotiko.gr/ellada/o-drakos-tis-xanthis-o-dolofonos-poy-viase-vasanise-kai-ekapse-zontani-33chroni-exo-apo-to-spiti-tis/">https://www.enimerotiko.gr/ellada/o-drakos-tis-xanthis-o-dolofonos-poy-viase-vasanise-kai-ekapse-zontani-33chroni-exo-apo-to-spiti-tis/</a>	Υποτίμηση της γυναίκας- Υπεροχή του άντρα, αποποίηση ευθυνών λόγω «αλκοόλ»

**Πίνακας 18: ΥΠΟΘΕΣΗ ΖΩΗΣ ΔΑΛΑΚΛΙΔΟΥ – Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗ**



## Παράρτημα Β: Τα υπό ανάλυση αποσπάσματα των επιλεγμένων ειδησεογραφικών άρθρων

### 1. Υπόθεση: Καρολάιν Κράουτς – Γλυκά Νερά, 11/05/2021

#### Άρθρο 1: Πηγή – Το Βήμα –

<https://www.tovima.gr/2021/06/19/society/egklima-sta-glyka-nera-to-drama-tis-karolain-oi-apegnosmenes-prospatheies-na-glitosei-apo-ton-syzygo-tis/>

#### Έγκλημα στα Γλυκά Νερά: Το δράμα της Καρολάιν – Οι απεγνωσμένες προσπάθειες να γλιτώσει από τον σύζυγό της

19.06.2021, 07:50, Κοινωνία - Newsroom

*Οι καυγάδες μεταξύ του ζευγαριού φαίνεται να ήταν έντονοι το τελευταίο διάστημα. Η Καρολάιν, φέρεται να είχε ενημερώσει τον σύζυγο πως ήθελε να τον χωρίσει και ήταν αποφασισμένη να φύγει μαζί με το παιδί γι αυτό και έψαχνε για ξενοδοχεία στο κινητό της.*

Σε οργή έχει αρχίσει να μετατρέπεται το αρχικό σοκ, που προκάλεσε στο πανελλήνιο, η αποκάλυψη ότι ο δράστης της στυγεράς δολοφονίας της 20χρονης Καρολάιν στα Γλυκά Νερά, ήταν ο ίδιος ο σύζυγός της.

Εκείνος που για πάνω από ένα μήνα έπαιζε «θέατρο», και εμφανιζόταν συντετριμμένος για τον χαμό της 20χρονης, μετά από πολύωρη ανάκριση, ομολόγησε το βράδυ της Πέμπτης πως σκότωσε με τα χέρια του την Καρολάιν και το σκυλί της οικογένειας. Είχε μάλιστα την ψυχραιμία να στήσει το σκηνικό μίας υποτιθέμενης ληστείας προκειμένου να μείνει ατιμώρητος, τόσο καλά σκηνοθετημένης, που οι αρχές χρειάστηκαν 38 μέρες για να την εξιχνιάσουν.

Οι λεπτομέρειες της υπόθεσης που συνεχώς έρχονται στο φως της δημοσιότητας, αποδεικνύουν πως ο Μπάμπης και η Καρολάιν, δεν ήταν το ευτυχισμένο ζευγάρι, όπως θεωρείτο και παρουσιαζόταν στις αναρτήσεις του πιλότου στα social media.

#### Ήθελε απεγνωσμένα να ξεφύγει

Όπως φαίνεται η Καρολάιν τον τελευταίο καιρό πριν την στυγερά δολοφονία της, προσπαθούσε απεγνωσμένα να φύγει από το σπίτι.

Μάλιστα πληροφορίες αναφέρουν ότι την στοιχεία που δείχνουν ότι την τελευταία βραδιά πριν από το στυγερό έγκλημα έψαχνε ξενοδοχείο στην Αθήνα για να φύγει από το σπίτι.

Οι καυγάδες μεταξύ του ζευγαριού φαίνεται να ήταν έντονοι το τελευταίο διάστημα. Η Καρολάιν, φέρεται να είχε ενημερώσει τον σύζυγο πως ήθελε να τον χωρίσει και ήταν αποφασισμένη να φύγει μαζί με το παιδί γι αυτό και έψαχνε για ξενοδοχεία στο κινητό της.

Μάλιστα, όπως προκύπτει από μηνύματα που έστειλε η Καρολάιν σε άτομο στο οποίο εμπιστευόταν και εκμυστηρευόταν διάφορα προσωπικά της προβλήματα, είχε διατυπώσει την επιθυμία της να τον εγκαταλείψει και να μετακομίσει στο πατρικό της σπίτι στην Αλόννησο με το παιδί τους.

### **Η βιτρίνα καταρρέει – Ο κτητικός σύζυγος**

«Εδώ υπήρχαν πολλά προβλήματα. Δεν ήταν το ευτυχισμένο ζευγάρι όπως έδειχνε. Ήρθε άλλος ένας τσακωμός. Ο δράστης δεν μπόρεσε να διαχειριστεί τα συναισθήματά του και ξεπέρασε την κόκκινη γραμμή», δήλωσε στην ΕΡΤ η εγκληματολόγος, Δέσποινα Σβουρδάκου.

«Βλέπουμε μίσος, εκδίκηση. Βλέπουμε ένα έγκλημα στο οποίο ο πρωταγωνιστής αφαιρεί τη ζωή της συζύγου γιατί έτσι θα λύσει το πρόβλημα και φυσικά νομίζει ότι θα έχει δικό του το παιδί... Λειτουργήσε με το συναίσθημα και όχι με τη λογική» ανέφερε η επιστήμονας.

«Βλέπουμε μια ανατροπή. Ενώ στην αρχή λέγαμε ότι ήταν ληστεία με ανθρωποκτονία, τώρα έχουμε πάλι ανατροπή. Η ανθρωποκτονία στα Γλυκά Νερά σόκαρε την ελληνική κοινωνία. Ο άνθρωπος της διπλανής πόρτας. Ο άνθρωπος που έχει μια ωραία ζωή... Η βιτρίνα καταρρέει. Κανέναν αθώο στη φυλακή. Γίνεται έρευνα και από τις αποδείξεις που έχει η αστυνομία σκιαγραφεί το προφίλ και φτιάχνει τη δικογραφία. Χρειάζονται αποδείξεις για να μην καταρρεύσει η δικογραφία», ανέφερε η εγκληματολόγος.

«Στα εγκλήματα ζηλοτυπίας βλέπουμε βαρβαρότητα. Είναι το μίσος. Είναι η έχθρα. Θεωρώ ότι το σχεδίαζε στο μυαλό του και γι' αυτό χρησιμοποίησε αυτό το προφίλ, προσπαθώντας να μη βρουν οι αστυνομικοί στοιχεία», τόνισε η κ. Σβουρδάκου, επισημαίνοντας ότι ο θύτης ήταν κτητικός.

### **«Θεωρώ ότι υπήρχε παρελθόν βίας – Οι άνθρωποι αυτοί είναι κακοποιητικοί μέσα στις σχέσεις τους»**

«Συνήθως τέτοιες προσωπικότητες έχουν περίεργη συμπεριφορά. Αντιμετωπίζουν το σκυλί ως κομμάτι της συζύγου. Έχουν ιδιοκτησιακή συμπεριφορά στο γάμο τους, βλέπουν τη γυναίκα τους ως κτήμα τους. Υπάρχει τρομερή δυσανεξία στην απειλή του αποχωρισμού. Η αντίληψη είναι σχεδόν μαφιόζικη. «Κανείς δεν εγκαταλείπει την αγέλη ζωντανός», ανέφερε στο ΜΕΓΑ, ο Δημήτρης Παπαδημητριάδης – Ψυχίατρος, Ψυχοθεραπευτής.

«Ο σκύλος ήταν μια προσπάθεια του δράστη να σκοτώσει κι εκείνο το κομμάτι της συζύγου. Το βρέφος το αναλογίζεται ως μια αυτονόητη προέκταση του εαυτού του. Το χρησιμοποιεί σαν συνένοχο στην πράξη του. Δεν συζητάμε για ψυχικές διαταραχές. Αυτά περιγράφουν έναν δομημένο χαρακτήρα. Δεν συνεπάγεται ότι υπάρχει έλλειψη επίγνωσης των πράξεων. Δεν είναι ψυχωσικό επεισόδιο, που δεν υπάρχει επαφή με την πραγματικότητα. Δεν λέμε ότι δεν έχει καταλογισμό. Τουναντίον. Θεωρώ ότι υπήρχε οπωσδήποτε παρελθόν βίας. Οι άνθρωποι αυτοί είναι κακοποιητικοί μέσα στις σχέσεις τους. Μία στις τρεις γυναίκες κακοποιούνται σεξουαλικά ή σωματικά από τους συντρόφους τους διεθνώς. Πάντα στις ναρκισσιστικές διαταραχές ενδιαφέρει η υστεροφημία. Θέλει να εκλογικεύσει τις πράξεις

του. Δεν συλλογίστηκε ότι δεν υπάρχει το τέλειο έγκλημα. Ήταν σίγουρος ότι θα τα καταφέρει μέχρι τέλους»

«Σε μια ναρκισσιστική προσωπικότητα υπάρχει πάντα η αναζήτηση του θαυμασμού. Ένας άνθρωπος εισπράττει πάντα θαυμασμό από έναν πολύ νεώτερό του. Είναι τροφή ο θαυμασμός», ανέφερε μεταξύ άλλων ο κύριος Παπαδημητριάδης.

## Άρθρο 2: Πηγή – Πρώτο Θέμα –

<https://www.protothema.gr/greece/article/1139252/gluka-nera-ti-eipe-o-suzugoktonos-mesa-apo-ti-fulaki-agapousa-tin-karolain-den-upirhe-trito-prosopo/>

### Γλυκά Νερά - Τι είπε ο συζυγοκτόνος μέσα από τη φυλακή: «Αγαπούσα την Καρολάιν» - Δεν υπήρχε «τρίτο πρόσωπο»

01.07.2021, 21:26

*«Μετανιώνω κάθε λεπτό για αυτό που έχω κάνει. Αγαπούσα πολύ τη γυναίκα μου. Η σχέση μας, πέρα από κάποιες εντάσεις, ήταν μια απολύτως φυσιολογική σχέση», δηλώνει ο Μπάμπης Αναγνωστόπουλος*

«Αρνούμαι κατηγορηματικά τα σενάρια που ακούγονται ότι υπήρχε τρίτο πρόσωπο στη σχέση μας με τη γυναίκα μου. Το μόνο που με ενδιαφέρει τώρα είναι το καλό του παιδιού μου. Αγαπάω τη Λυδία μου και θα είμαι για πάντα κοντά της, σε ό,τι με χρειαστεί. Με ενδιαφέρει μόνο το καλό του παιδιού μου και θα συνεργαστώ απόλυτα προς αυτή την κατεύθυνση στον ανακριτή. Θα δώσω όλες τις απαντήσεις σε ανακρίβειες και ερωτήματα που βλέπουν το φως της δημοσιότητας», αναφέρει χαρακτηριστικά ο 32χρονος.

«Μετανιώνω κάθε λεπτό για αυτό που έχω κάνει. Αγαπούσα πολύ τη γυναίκα μου. Η σχέση μας, πέρα από κάποιες εντάσεις, ήταν μια απολύτως φυσιολογική σχέση», δηλώνει ο συζυγοκτόνος.

«Δεν υπήρχε ποτέ κάποια οικονομική προστριβή που να αφορούσε τις οικογένειές μας. Από κοινού και οι γονείς της γυναίκας μου αλλά και οι δικοί μου συνεισέφεραν όπως μπορούσαν, όπως κάνουν όλοι οι γονείς για τα παιδιά τους, στο ξεκίνημα της οικογένειάς μας» προσθέτει ο 32χρονος.

## 2. Υπόθεση: Έγκλημα στη Δάφνη, 30/07/2021

### Άρθρο 1: Πηγή – Το Βήμα –

<https://www.tovima.gr/2021/07/30/society/egklima-sti-dafni-to-xroniko-tis-frikis-pige-sti-douleia-tou-gyrise-kai-tin-skotose/>

### Έγκλημα στη Δάφνη – Το χρονικό της φρίκης – Πήγε στη δουλειά του, γύρισε και την σκότωσε

30.07.2021, 19:11, Κοινωνία – Newsroom

**Οι καυγάδες ήταν συχνοί στο σπίτι του ζεύγους, όπως καταγγέλλουν οι γείτονες, ενώ η 31χρονη είχε πέσει ξανά στο παρελθόν θύμα ενδοοικογενειακής βίας.**

Ο 40χρονος συζυγοκτόνος πήγε το πρωί στη δουλειά του, άνοιξε το μαγαζί και γύρισε σπίτι και σκότωσε τη γυναίκα του, έπειτα από ακόμα έναν καυγά, αφήνοντας ορφανό το μικρό αγοράκι τους.

Οι καυγάδες ήταν συχνοί στο σπίτι του ζεύγους, όπως καταγγέλλουν οι γείτονες, ενώ η 31χρονη είχε πέσει ξανά στο παρελθόν θύμα ενδοοικογενειακής βίας.

Ο 40χρονος συζυγοκτόνος έσφαξε τη γυναίκα του και ειδοποίησε τις Αρχές ομολογώντας για την πράξη του, λέγοντας χαρακτηριστικά «ελάτε σπίτι μου, έχω δολοφονήσει τη γυναίκα μου». Όπως είπε στους αστυνομικούς, σκότωσε τη γυναίκα του «επειδή τη ζήλευε».

Οι αστυνομικοί μετέβησαν στο διαμέρισμα της πολυκατοικίας, επί της οδού Λάμπρου Κατσώνη, όπου έμενε το ζευγάρι και εκεί βρήκαν νεκρή την άτυχη γυναίκα, μέσα σε μία λίμνη αίματος.

## **Άρθρο 2: Πηγή – Πρώτο Θέμα –**

<https://www.protothema.gr/greece/article/1148918/eglima-sti-dafni-ti-skotosa-giati-me-apatouse-eipe-stin-apologia-tou-o-40hronos-suzugoktonos/>

**Έγκλημα στη Δάφνη: «Τη σκότωσα γιατί με απατούσε», είπε στην απολογία του ο 40χρονος συζυγοκτόνος**

**03.08.2021, 19:17, Παναγιώτης Τσιμπούκης**

**«Δεν ήξερα τι έκανα, θόλωσα, μου γύρισε το μυαλό», υποστήριξε στο υπόμνημα που κατέθεσε ο 40χρονος καθ'ομολογίαν δράστης - Διαβάστε όλο το κείμενο του υπομνήματος**

«Θέλω να τονίσω πως είμαι συντετριμμένος, «διαλυμένος» ψυχικά και μετανιωμένος γι' αυτό που έπραξα, από το επόμενο κιόλας δευτερόλεπτο, δι' ον λόγο και εμφανίστηκα στο κατά τόπον αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα, όπου εξιστόρησα με κάθε λεπτομέρεια τι είχε συμβεί. Απολογούμαι όχι μόνο στην υμέτερη αρχή Σας, αλλά κυρίως στους γονείς της συζύγου μου και κυρίως το μοναχοπαιδί μας» επισημαίνεται στο υπόμνημα»

«Δεν έπρεπε να ενεργήσω έτσι. Δεν ήξερα τι έκανα, θόλωσα! Άκουγα τις καταγραφές όπου αποτυπώνονται οι εξωσυζυγικές ερωτικές πράξεις της συζύγου μου, όχι απλώς στην κατοικία μας αλλά στο δωμάτιο του παιδιού μας και προσπαθούσα να συνειδητοποιήσω, χωρίς να μπορώ, τι είχε συμβεί. Το άκουγα και αισθανόμουν μια ζάλη, ότι είχα αρχίσει να τρελαίνομαι, χωρίς να μπορώ να το περιγράψω ακριβώς με λόγια»

«την 11η Ιουλίου 2021 μαλώσαμε πολύ άσχημα. Εγώ μόλις είχα γυρίσει από το δουλειά με το παιδί και όταν μπήκα στο σπίτι εκείνη ήταν στο υπνοδωμάτιο του παιδιού με κλειδωμένη πόρτα. Τη ρώτησα για ποιο λόγο το κάνει αυτό και εκείνη μου αποκρίθηκε “ότι θέλω θα κάνω, δεν δίνω λογαριασμό σε κανέναν».

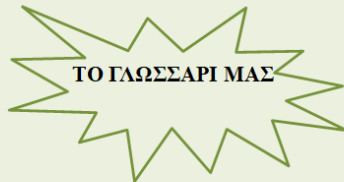
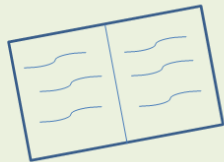


«είσαι άχρηστος, δεν είσαι άντρας, είσαι γυναικούλα, κρύβεσαι πίσω από τον μπαμπά και τη μαμά» ενώ κινήθηκε επιθετικά προς το μέρος μου. Εγώ την έσπρωξα προς του εσωτερικό του δωματίου και έπεσε στο πάτωμα. Εκνευρίστηκε, σηκώθηκε και στο διάδρομο με χτύπησε στο πρόσωπο, το οποίο στη συνέχεια έπραξα και εγώ»

«Ό,τι έκανα το έκανα γιατί γυρνούσε στο μυαλό μου αυτή η συνομιλία. Δεν μπορούσα να αντέξω τη γυναίκα που αγαπούσα έκανε αυτά που έκανε μέσα στο σπίτι μας. Μακάρι να γυρνούσα το χρόνο πίσω, να ξανά σκεφτώ αυτά τα 10 λεπτά».

## Παράρτημα Γ: Φύλλα εργασίας για την διδακτική πρόταση

### Φύλλο εργασίας 1



Αναζητήστε και καταγράψτε τους ορισμούς από τις έννοιες **φύλο, σεξισμός, έμφυλα στερεότυπα, κτητικότητα, πατριαρχία, γυναικοκτονίες.**

---

---

---

---

---

---

### Φύλλο εργασίας 2

Επιλέξτε ορισμένα αποσπάσματα από τα γεγονότα των άρθρων και προσαρμόστε τα γλωσσικά, ώστε να περιγράφονται μέσα από τις έννοιες **φύλο, σεξισμός, έμφυλα στερεότυπα, κτητικότητα, πατριαρχία, γυναικοκτονίες.**

**Φύλο:**

---

---

---

**Σεξισμός:**

---

---

---

**Έμφυλα στερεότυπα:**

---

---

---

### Φύλλο εργασίας 3

Συμπληρώστε τα πινάκκια με τις γλωσσικές επιλογές που εντοπίζετε στα άρθρα.

**Αναπαραστατική λειτουργία:** ουσιαστικά, ρήματα, σύνταξη (ενεργητική ή παθητική)

**Διαπροσωπική λειτουργία:** πρόσωπα (α', β', γ' ενικό και πληθυντικό), επίθετα, αντωνυμίες

#### Άρθρο 1:

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΘΥΜΑΤΟΣ		ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΘΥΤΗ	
Αναπαραστατική λειτουργία	Διαπροσωπική λειτουργία	Αναπαραστατική λειτουργία	Διαπροσωπική λειτουργία

#### Άρθρο 2:

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΘΥΜΑΤΟΣ		ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΘΥΤΗ	
Αναπαραστατική λειτουργία	Διαπροσωπική λειτουργία	Αναπαραστατική λειτουργία	Διαπροσωπική λειτουργία

#### **Φύλλο εργασίας 4**

Αναπλαισιώστε τα γεγονότα των άρθρων σε ένα κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον που εκλείπουν οι έμφυλες διακρίσεις. Τι αλλαγές θα κάνετε: Αλλάζει η κοινωνική πραγματικότητα που διαμορφώνουν τα άρθρα:

---

---

---

---

---

---

#### **Φύλλο εργασίας 5**

Αναδιαμορφώστε γλωσσικά τα άρθρα που μελετήσατε, ώστε να μην αναπαράγονται έμφυλα στερεότυπα. Στη συνέχεια, μοιράστε ρόλους (κειμενικός παραγωγός, θύτης, θύμα, εγκληματολόγος, ψυχίατρος, αναγνωστικό κοινό) και δραματοποιήστε τα γεγονότα στους/στις συμμεθητές/τριες σας.

---

---

---

---

---

---



## Φύλλο εργασίας 6

Αν ήσασταν στην θέση του δράστη πώς θα διαμορφώνατε την απολογία σας; Ποιες γλωσσικές επιλογές θα εφαρμόζατε προκειμένου να απολογηθείτε για το έγκλημα; Παράγονται έμφυλα στερεότυπα από τις γλωσσικές επιλογές σας;

---

---

---

---

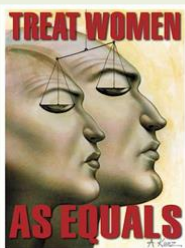
---

---

## Φύλλο εργασίας 7

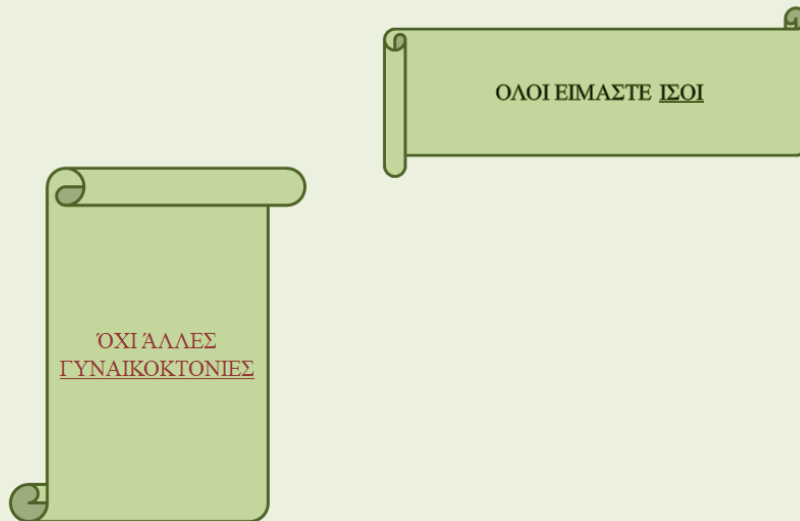
Δημιουργήστε την δική σας αφίσα για την καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων και της πατριαρχίας.

Ενδεικτικές εικόνες:



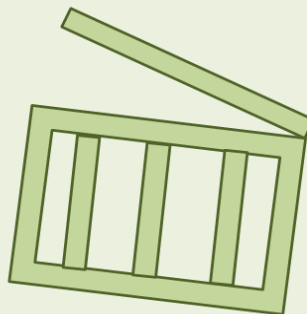
### **Φύλλο εργασίας 8**

Δημιουργήστε μια καμπάνια που να σχετίζεται με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την εξουδετέρωση της έμφυλης βίας και των γυναικοκτονιών.



### **Φύλλο εργασίας 9**

Δημιουργήστε την δική σας βιντεοταινία, στην οποία θα αποτυπώνετε το ζήτημα των έμφυλων διακρίσεων και των γυναικοκτονιών, με σκοπό την καταπολέμησή τους.



### **Φύλλο εργασίας 10**

Δημιουργήστε ένα τραγούδι για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ισονομία των φύλων.



#### Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.